

M 95

JEAN MORAT

**TULIPÁNOS FANFAN
ELSŐ KALANDJAI**

JEAN MURAY

TULIPÁNOS FANFAN ELSŐ KALANDJAI

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Jean Muray: Les premiers exploits de Fanfan la Tulipe

© Librairie Hachette, 1957

FORDÍTOTTA KOVÁTS MIKLÓS

A FEDÉL FAZEKAS ATTILA MUNKÁJA

© Kováts Miklós, 1990 Hungárián translation

1. BÚCSÚ AZ ÖREG MALOMTÓL

Alighogy a szemét felnyitotta, Fanfannak máris a nagy terv járt az eszében. Kiugrott az ágyból, és hosszú fehér hálóingében az ablakhoz szaladt. A zsalugáter résein keresztül látta, hogy már a hajnal szikrázó fényei fűrésztik a földeket.

Hajnali öt óra volt. Pontosan így tervezte, bár lefekvéskor tartott tőle, hogy nem ébred fel idejében.

Nos hát – biztatta magát –, minden szigorúan a terv szerint! Semmi érzelmesség, semmi bánkódás! Fő a csigavér, barátocskám!

Elfordult az ablaktól, teletöltötte a mosdótálat, és a friss vízzel megmosta az arcát. Iparkodott gyorsari felöltözni. Igaz, hogy amikor belebújt a nadrágjába, melyet három rézgombbal kellett a térd alatt rögzíteni, s amikor felhúzta a vastag kék gyapjúharisnyákat, mintha remegett volna a keze. Remegett is, mikor felvette a selyemmel átszőtt színes gyapjúkabátot.

Most következne a sapka. De mi a csudának? Francois Brunet*, akit Tulipános Fanfannak is hívnak, mindig hajadonfőtt jár. Egyébként szép szőkésbarna volt a haja és olyan dús, hogy a válláig ért volna, ha egy fekete szalaggal csomóba nem fogja a tarkóján.

Korához képest jól fejlett fiú volt. Ha jól meggondoljuk, Fanfan az év elején (1787-et írtak a naptárak) még csak tizenharmadik évét töltötte be, de izmos volt, magas

* ejtsd: Franszoá Brüné

5

és hajlékony. Lába hosszú, a vádli ja izmos, a keze szinte férfimarak, az arcvonásairól pedig elevenség és merészség sugárzott, talán nemes vonású, szép piros ajkainak köszönhetően, meg az enyhén pisze, csibészes orr és a szürkés-kék szeme miatt, melynek mélyén éppen úgy csillogott egy kis huncutság, mint bátorság.

Felkapta könnyű kis batyuját. Egy négyszögletes kockás kendőbe berakott néhány pár harisnyát, egy váltás fehérneműt, s a négy sarkát csomóra kötve a bot végére akasztotta. Jobb kezébe fogta a csatos cipőt, mert csak kint a kertben akarta felhúzni.

Utoljára hagyta az édesanyjának szánt levelet, melyet még az este körmölt össze. Jól láthatón az asztal közepére helyezte.

Mikor már teljesen menetkész volt, egy pillanatra megingott. De összeszedte minden bátorságát, s csak egy röpke utolsó pillantást vetett a kis padlásszobára, ahol napjait eddig töltötte. Minthogy végérvényesen döntött a saját sorsáról, nincs helye semmiféle érzékenységnek, bánatnak, ellágyulásnak.

Kinyitotta az ajtót, és szép csendben elindult lefelé a lépcsőn. Nagyon óvatosan haladt, fokról fokra. S még így is mennyi hangot ad egy ilyen öreg faépület! Szinte azt lehetett hinni, hogy a megfeketedett gerendák, a szúrágta padlódeszkák, a gerendafalak mind azt harsogják: Fanfan, ne menj el! Ne hagyd itt a házat! Kedves kis Fanfan, maradj itthon. Vagy már nem

szereted a jó öreg épületet, ahol világra jöttél?

Dehogynem szerette Fanfan az öreg házacskát! Szándéka szerint vissza is fog térni. Hogy mikor? Fogalma se volt. Talán hamarosan. Talán csak hosszú évek múlva. Fejében vadul cikáztak a különböző tervek.

Már majdnem leért az első emeletre, mikor megcsúszott az utolsó lépcsőfokon, s nem sok hiányzott ahhoz, hogy elterüljön a padlón. Bizony sokszor megjárja az ember, mi-

6

kor túlságosan is óvatos! Egy ügyes mozdulattal mégis ki tudott egyenesedni. Erősen fülelt, mert a hirtelen zaj végigfutott az egész házon.

Csak akkor ment tovább a folyosón, mikor meggyőződött, hogy senkit sem ébresztett fel. Igyekezett minél gyorsabban kijutni a kertbe. Mégsem tudta megállni, hogy csak úgy elmenjen szülei ajtaja mellett. Sőt már nyújtotta kezét a kilincs felé.

Tisztán látta maga előtt szüleit; anyja már készülődik a felkeléshez, az apja pedig csak nemrég szunyadt el, hajnal felé. Apjának, Taraude falu molnárjának is volt egy virágos mellékneve, mert családi szokás szerint ez minden férfinak kijárt. Így lett az apa neve Brunet, a zöld Meténg. Tavaly óta egyébként ágyhoz volt szegezve, mert egy lezuhanó malomkő mindkét lábszárát összezúzta, így kínlódta végig álmatlanul az éjszakákat.

Szóval Fanfan nagy kísértést érzett, hogy benyisson hozzájuk. Ha úgy távozik a házból, hogy csak azt a kurta búcsúlevelet hagyja hátra az anyjának, ez nem ér fel egy árulással? De összeszedte magát, és visszahúzta kinyúló kezét. Hiszen ki tudja, hogyan végződne, ha benyitna? És nem akarta megváltoztatni szándékát. Már rég eldöntötte, mit kell tennie.

Újra nekiindult. De milyen kínokat állt ki, a szilárd elhatározás ellenére, hogy ilyen hirtelen el kell szakadnia a szeretett családtól!

Néhány lépéssel odább megisméltődött az iménti jelenet. Mikor ahhoz a szobához ért, melyben két bátyja lakott, a Jázmin-Brunet és a Rózsa-Brunet, megint kénytelen volt megállni. Őket is igazán szerette. Elfogta a vágy, hogy belökje az ajtót, és még egyszer megölelje őket. De mi történne ekkor?

Felelni kellene a kérdéseikre, beavatni őket a terveibe, s meghallgatni a tanácsaikat.

Könyörtelenül múltak a percek. Kinn egyre jobban vi-

7

lágosodott, az első fénysugarak már megjelentek a folyosó végén nyíló ablakon.

Fanfan határozott léptekkel továbbhaladt a lépcsőig, és óvatosan lement a csigalépcsőn. Egy pillantással végigsimogatta a lenti nagy szobát, az öreg bútorokat, a magasra nyúló kandallót, melynek szögletében oly sok kellemes estén forgatták a nyársat, végül a molnárceh díszbotját, mely nagy büszkén szintén a kandalló szögletébe támaszkodott. A szépen faragott boton csinos szalagok lógtak, a tetején pedig egy valódi kis szélmalom ágaskodott. Mióta itt, Taraude-on béna lett a molnárgazda, a két nagyobbik fiú vitte a botot az ünnepélyes körmenetekben.

Énbelőlem sohase lesz molnár – morogta magában Fanfan, némi kis szomorúsággal.

Keresztüllépkedett a szobán, kiment az ajtón, és leült a küszöbre, hogy felhúzza a cipőjét. Amint újra a talpán állt, már csak egyetlen feladat várt rá: el kellett jutnia a hátsó kis kertkapuhoz, melynek vasbordázatát sűrű borostyán fedte.

Kilépett a kertbe. Az egész csak egy szűk négyszög volt, félig gyümölcsös, félig zöldséges, de volt azért bőséges hely virágoknak is, melyek égő színekkel pompáztak a júniusi nyárban, pünkösdirózsák, tearózsák és muskátlik. A kiskapu mellett pedig két óriási fátyolt alkotott a szagosbükköny, s mindenüvé szórta mézédés illatát.

Fanfan csak most bízhatott benne, hogy senki se tartóztathatja fel.

Lehetőleg lábujjhegyen lépkedett, nehogy zörögjenek a kavicsok a talpa alatt.

Kinyitotta a kis ajtót, mely keservesen csikorgott. A kapun túl vár rá a szabadság, az ismeretlen, a kaland, az egész nagyvilág!

De ahogy becsukta, Fanfan majdnem felkiáltott meglepetésében. Emberi lélegzet csapta meg az arcát, ugyanakkor két kar fonódott a nyaka köré.

8

– Mi az? Mit akarnak tőlem?

– Pszt, Fanfan, csak csendesen!

Nem védte magát, hiszen az édesanyja volt. És ő még azt hitte, hogy ott fekszik az ágyban! Hiszen még korábban kelt fel, mint más napokon. És itt várt rá, itt leste mozdulatlanul a kertet övező fal sötét árnyékában.

Édesanyja nem engedte ki az ölelésből, sőt egyre hevesebben szorította a szívére.

– Fanfan, fiam, tegnap este benyitottam a kis szobádba, mikor már aludtál. Megtaláltam a leveledet, de nem akartalak felébreszteni. Ez az egész csacsiság!

Szavai néma sírásba csuklottak. Elengedte Fanfant, és kezébe temette az arcát.

– Nincs neked szíved? – zokogta. – Itt hagysz magunkra ! Mikor az apád súlyos beteg... és csak a bátyáid...

Fanfan gyengéden átölelte a vállát. Egyszerű kis asz-szony állt ott, barna falusi ruhájában, nagy fapapucsban, fehér fejkendővel a haján. Fanfan máris jóval magasabb volt nála. Bár a mama még mindig fiatal volt, haja szürkülni kezdett, szép fekete szemét befátyolozta az örökös gond, finom vonásait ráncok szabdalták, mint mindenkiét, akik csak másokért élnek.

– Anyám – szólalt meg Fanfan elzárkózva –, érts meg engem. Hiszen tudod, hogy nekem már nincs hely ebben a házban, csak terhetekre volnék. Ha itthon maradok, egyre nyomorúságosabban fogunk élni. Két bátyám bőven elegendő a malomhoz. Ketten igen, de egy harmadik már túl sok. Hiszen egy ember is el tudná látni a munkát. A bátyáim pedig már hamarosan házasulandó korba lépnek, én nem élhetek itt a nyakukon.

– Drága Fanfan, te mindig ilyen nemesen gondolkodtál. Édes kicsim, legkisebb fiam vagy, akit mindig magam mellett szerettem volna tartani! Tudod legalább, hogy hová akarsz eljutni?

– Pontosan nem tudom. Talán Párizsba.

9

– Párizs messze van innen, és oly nagy a világ!

– Annál jobb! Akkor még több lehetőség adódik a számomra !

– De hát mihez akarsz kezdeni?

– Még nem tudom. Járom az országutat, ha kell, dolgozom, a kalandoktól sem félek, szóval szerencsét próbálok!

– De Fanfan, vannak veszélyes kalandok is! Vigyázz magadra! És légy elővigyázatos! Annyi a rossz ember.

Fanfan rávágta:

– De sok a jó ember is, amilyen Te vagy, meg apa és bátyóék!

Anyja csak nézte, s hogy ilyen magabiztosnak, bátornak, elszántnak látta, a könnyein keresztül is elmosolyodott. Aztán megint komoly lett.

– És mikor akarsz visszajönni, Fanfan? Visszajössz-e egyáltalán? Sokan indultak már világgá, akik aztán soha nem kerültek elő.

– Csakhogy én más vagyok, anyám – felelte Fanfan határozott hangon. – Nézz meg jól! Azt hiszed talán, hogy Tulipános Fanfan most halni indul?

Belekarolt anyjába.

– Gyere, anyuska. Kísérj el egy darabon.

Így haladtak szorosan összefűjva az ösvényen két sor virágzó csipkerózsa– meg galagonyabokor között. Nem beszéltek, talán mert túl sok mondanivalójuk lett volna egymásnak.

Azon a helyen, ahol az ösvény kapaszkodni kezdett, felfelé kanyarogva a domboldalon,

Fanfan megállt.

– Itt el kell búcsúznunk, anyácskám. A fiúk azóta már felkeltek, s várják a reggelit. Ég veled, édesanyám!

Átölelte és megcsókolta anyját. Az csak állt mozdulatlanul, fejét lehajtva, ajkai visszafojtva remegtek. Fanfan már néhány lépésnyire eltávolodott, de újra visszanezett, és odakiáltott neki:

10

– Isten veled, édesanyám. Várj rám türelmesen, mert bizonyosan visszajövök!

Az anya most felkapta a fejét.

– Fanfan! – kiáltotta gyorsan, és két dolgot húzott elő a szoknya mély ráncáiban lapuló zsebekből. – Engedlek elmenni, pedig ezt neked akartam adni! Nesze, fogd! A tiéd! Ebben itt – mutatott egy jól kitömött vászonzacskót – találsz némi ételmezt, egy friss kenyeret, egy kerek sajtot meg almát. De az is eszembe jutott, hogy pénz nélkül nem lehet útnak indulni. Minden megtakarított pénzemet, négy frank ötvenet beletettem ebbe az erszénybe, melyet neked kezdtem hímezni. Látod, még nem is teljesen kész.

Fanfan gondtalanul, csupán szerencsecsillagában bízva, egyáltalán nem gondolt arra, hogy ételmezt és pénzt is kell magával vinnie az útra. Csak nézte kezében a kis erszényt. Világos bársonyból volt, közepén egy égszínkékkel hímezett nagy F betű, melyet rózsaszín virágfüzérék vettek körül. S valóban, az egyik füzér nem volt még befejezve.

Az erszényt zsebre vágta, az elemózsiás batyut is felkötötte a bot végibe, de hirtelen nem tudta, mitévő legyen. Úgy érezte, hogy a legnagyobb tapintattal ugyan, de megpróbálják visszatartani. S ez nem vezetne jóra, hisz odahaza nincs igazán szükség rá, s eljött az idő, hogy világot lásson.

– Anyám – dadogta, de ő lefogta ajkai az ujjáival.

– Nem kell megköszönnöd semmit! – mondta. És nagy hirtelen, mintha most jutna eszébe, így szólt: – Ő, Fanfan, majd elfelejtettem. Pedig valami fontosat, nagyon fontosat kell mondanom!

Vállon ragadta, és egyenesen a szemébe nézett.

– Figyelj jól arra, amit mondok – folytatta az anyja, de hangja furcsa szorongást sejtetett. – Ha végül is Párizsba akarsz menni...

11

Tétován abbahagyta, szeme kitágult, mintha ez járna a fejében: Uramisten, lehet, hogy éppen én ejtem kísértésbe. Nagyon értelmes fiú, de túlságosan kíváncsi természetű. De hát nincs más megoldás. Nem engedhetem el éneikül...

S nyugalmat erőltetve magára így folytatta:

– Ha úgy határozol, hogy Párizsba mégy, ne menj keresztül Reims városán. Ha feltűnik előtted a távolban, tégy többmértöldes kerülőt. Igen: messzire kerüld el.

A végén ismét rátalált az iménti sürgető-könyörgő hangjára,

Fanfan csak ámult.

– De anyácskám, mért fontos neked, hogy ne menjek be Reimsbe? Milyen titok lappang emögött? Könnyen utamba eshet az a város!

– Ne kérdezz semmit, fiacskám!

– De hát szeretném tudni...

– Fanfan, az istenért, ne faggass!

Nagy hévvel beszélt, mert rájött, hogy pontosan az történt, amitől félt, vagyis felébresztette Fanfanban a kíváncsiságot. Ezért esdekelve újra kezdte:

– Ugye nem fogsz bemenni Reimsbe?

Fanfan most nem szólt semmit, de ahogy anyjára nézett, a szembogarán valami kis kedveskedő kajánság csillant meg. Ha csendben marad, talán önkéntelenül is kiadja titkát.

– Fanfan, ígér,d meg, hogy nem mész Reimsbe – ismételte az asszony, s könyörögve

kulcsolta össze a kezét.

A fiú csak hallgatott.

– Fanfan, meg kell ígéred!

– Rendben van, anyám – szólalt meg végre Fanfan. -Mindent megígérek, amire csak kérsz. De azért többet szeretnék tudni. Valami veszély fenyeget? Vagy arról van szó ...

Tenyérével betapasztotta a fiú száját.

12

– Elégedj meg azzal, hogy megbízhatsz anyádban, és ne feledkezz meg az ígéretedről. Most már elengedlek, fiacskám. Isten őrizze lépteidet!

Fanfan újra nekiindult a domboldalnak. Jó ötven lépés után visszanezített. Édesanyja mozdulatlanul állt ott egyszerű barna ruhájában, majd lassan búcsút intett, akárha megáldotta volna a távolból.

Néhány perc múlva újra megfordult, s búcsúzó szemmel nézte az elhagyott szülői házat s apja malmát, a vén ta-raude-i malmot, mely ott magasodott a ház mellett az ég felé, s melynek hatalmas vászonvitorlái már szaporán forogtak a hajnali szélben.

Az egész környéken dolgoztak már a szélmalmok. Mindenki talpon volt.

Fanfan elnehezdedő szívvel abbahagyta a nézelődést, sarkon fordult, és újra nekiindult az ösvénynek.

2. MEGLEPETÉSEK ÚTKÖZBEN

Mikor felért a hegyhátára, s lenézett maga elé, mintha először pillantotta volna meg az elé táruló hatalmas tájat.

S most választania kellett. Melyik irányba induljon? Haladjon-e délnyugat felé, a napsütötte dombok vonulatát követve, melyeken a hatalmas champagne-i szőlők zöldelltek, vagy inkább délkeletnek, amerre a tengerként hullámzó tölgy- bükk- és fenyőerdők sötétlettek? S akkor itt van még középen ez a hatalmas rónaság, a megművelt földek tábláival, az egymástól mérföldekre eső távoli falvakkal ...

Rátámaszkodott a botra, és lázasan gondolkozott. Azt szerette volna, hogy a sors küldjön jelet, melyet könnyű szívvel követhet, s a továbbiakban nem őt terhelné a választás gondja.

13

Olyannyira elmerült ábrándjaiban, hogy csak, nagy sokára vette észre, egy kicsiny madár röpköd körülötte. Egy kis fenyőrigó. Egyik bokorról a másikra röppent, de nem távolodott. S valahányszor leült az ágra, éles hangon kiáltotta: Pity-pity, s felfújta hozzá égőpiros mellénykáját, közben bólogatott kicsiny fekete bóbítájával.

Amikor Fanfan végre felocsúdott a révedezésből, s észrevette a kicsiny madár mozdulatait, önkéntelenül is egy lépést tett feléje. Semmiféle rosszaság nem járt a fejében, de a fenyőrigó szárnyra kapva odébb menekült, s nagy rémületében egy bokor tüskés ágán hagyta egyik tollát.

Fanfan odalépett, levette az áttetsző, rózsaszínű kis tollat, és elgondolkozva nézegette. Nem tudta, mi okból, de meg volt győződve, hogy a vak szerencsétől most fogja megkapni a várva várt intő jelet.

Nyitott tenyérrel nyújtotta ki karját.

A tollacska ide-oda forgolódott. Majd a reggeli szellő segítségével felszállt, egyenesen nekirepült a síkságnak, s jó messze eltűnt a nap sugaraiban.

Így történt, hogy a fenyőrigó tolla döntött Fanfan tanácstalanságában. Miért is menne délkelet vagy délnyugat felé? Hiszen minden út Párizsba vezet, akárcsak a közmondás szerint Rómába.

– Hálás köszönetem, rigócska – mosolygott a kis madár után.

A vándorbotot újra a vállára emelte, s könnyű léptekkel indult lefelé a hegyoldalon, vidám szívvel kerülgette a bokrokat, a kiálló köveket.

– Menj csak bátran, kis Fanfan, mindig csak előre! -biztatta önmagát. Keblét a szabadság érzete feszítette, szabad volt mint a feje fölött a felhők.

A lejtő egyre szelídebbre hajolt, kiért a síkságra, a zsegen zöldellő mezőkre, az aranyló kalászok közt kanyargó fekete mezsgyék közé. Még néhány lépés, és Fanfan szinte eltűnt a gabonában.

14

Ekkor egy hang megállította, a lába szinte fennakadt lépés közben.

– Ejnye, Tulipános, hová igyekszel ilyenkor? Úgy rohansz, mintha az ördögök kergetnének!

Fanfan ijedtsége felengedett, a hang felé fordult, s a közeli fák alatt, alig néhány ölnyire megpillantott egy szerény, szalmatetős házikót.

A magas küszöbön egy ősz hajú, köszvénytől meggörbült kis öreg ült, s buzgón szopogatta hosszú szárú agyagpipáját. Bozontos, fehér szemöldöke alatt a szeme élénken csillogott. Fanfan tudta is, hogy kicsoda. A világgáindulás lázában azonban teljességgel megfeledkezett róla.

Ő volt Prunier apó, az öreg katona, aki annak idején a francia gárdában szolgált. Harcolt Fontenoy alatt is, belga földön, a híres Saxe marsall seregében, – XV. Lajos király szeme előtt. A híres marsallról mindig volt mesélni-valója, s Fanfan jó néhányszor hallgatta már nagy odaadással. De ezen a napon a másokról szóló történetek nem nagyon érdekelték; el volt telve a saját dolgával. Ki tudja, mi vár még rá!?

– Szóval, Tulipános – szólt újra Prunier apó, s nagyot szippantott a csutoráján –, újabban a jó barátoknak oda se köszönünk? Hová, hová?

– Elmegyek a háztól, Prunier apó.

– Itt hagyod? Valóban?

– Szent igaz! Nem akarok többé szegény jó szüleim terhére lenni.

– Nahát, igazi nemes lelkű fiatalember vagy! Én ugyanezt tettem a te korodban. Négy évvel később már őrmester voltam a gárdatestnél. Erről jut eszembe, hogy a Fon-tenoy-nál vívott csatában, mikor meg akartam mutatni a zsákmányolt, golyó szaggatta ellenséges zászlót a marsallnak, aki annyira sérült volt, hogy nem tudta magát lóháton tartani, és egy hordágyon cipeltette magát a harctéren ...

15

Fanfan felemelte a kezét.

– Prunier apó – nevetett vidáman –, ezt már százszor elmesélte nekem!

– Úgy ám, én már csak locsogok-fecsegek. Ne haragudj, Fanfan. Igyekezz ne soká elmaradni, hogy mielőtt meghalok, még meghallgathassam a te történeteidet. Nyilván Párizsba indulsz?

– Az a szándékom.

” Párizs felé menet áthaladsz Reimsen is. Fanfan felkapta a fejét. Egy pillanat alatt feltolultak benne az anyjával váltott szavak és saját esküje.

– S miért mennék arra? – kérdezte.

– Mert ezer kartács és bomba, arra visz az út Párizs felé, Fanfan! Ha innét, mitőlünk az ember Párizsba megy, szükségképpen át kell kelnie Reims városán. Szóval, ha Reimsbe érsz, keresd fel üdvözetemmel...

Fanfan újra félbeszakította:

– Nagyon sajnálom, Prunier apó, de nem vállalom a megbízatást. Mert én nem megyek át Reimsen. Az én útitervemben ez a város nem szerepel. Erre a feladatra mást kell találnia.

Prunier apó kivette a pipát a szájából, és nagyobb figyelemmel kezdte vizsgálni a fiút. Eddig csak mint gyereket ismerte. S most egy vonzó képű, de nagyon határozott szavú, erős fiatalember állt előtte. Harag nélkül szólt hozzá:

– Eredj hát utadra, Fanfan. Ilyen jóképű fickó bizonyosan megtalálja a szerencséjét és

emlegetni fognak, akikkel útközben találkozol. Isten veled, Fanfan, és csak előre, mindig előre, Tulipános Fanfan! Ezer ördög a pipámba, mindig csak előre!

– Ö, milyen kedves hozzám, Prunier apó! – kiáltotta Fanfan, akit fellelkesítettek az öreg szavai. – Megígérem, hogyha visszatérek, mindent elmesélek!

16

– Számítok rá, fiam – szólt harsányan az öreg –, hogy még megérem a beszámolódat. Isten áldjon, fiam, Isten veled!

Kézfogással búcsúztak, s Fanfan elindult a rónaságon. Most szakadt el az utolsó szál, mely hozzákötötte ehhez a vidékhez, ahol meglátta a napvilágot.

Negyedóra múlva már bent járt a síkság közepében. Jobbról-balról gabonatóblák hullámzottak, a nap egyre erősebben sütött, miközben ő egyik ösvényről a másikra váltott.

Rátért egy szőkén sárgálló kis útra, mely már a dombtetőről a szemébe tűnt. Ment az orra után, bár igyekezett tartani a kismadár jelezte irányt.

Dél felé egy kis patakhoz ért, s két tenyerével merve, jót ivott a friss vízből. Letelepedett egy fűzfa árnyékába, és egy darab sajttal, kenyérrel meg egy almával elverte éhségét.

Amint lenyelte az utolsó falatot, végigheveredett a fűvön, és elszundított. Mire felébredt, teljesen kipihente magát, lelke is felfrissült. Ojra nekivágott az útnak. Egész délután gyalogolt, és senkivel se állt, le beszélgetni. Mire alkonyodni kezdett, már maga mögött tudhatott néhány kis falut és jó néhány mérföldet, úgy megszaporozta hosz-szú, könnyű lépéseit. Egy pillanatra hátrafordult, de a szemhatárból már végleg eltűnt az a domb, mely mögött Taraude-on a szélmalom forgott.

Bár kissé fáradni kezdett, Fanfan újra elindult. Nem tudta eldönteni, mit csináljon. Kopogtasson be éjszakára egy falusi házba? Vagy, először életében, háljon a szabad ég alatt?

A táj, ahol most gyalogolt, némileg elütött az eddigitől. Az út idáig szinte nyílegyenes volt, most meg jobbra-balra kanyargott, mély árkok mellett, néhol völgyeken keresztül vezetett, hatalmas szálfák között, melyek a szürkületben még feketébben tornyosultak eléje.

17

Fanfannak nagy kedve lett volna visszatérni az utóbb elhagyott faluba, de hát az már néhány mérföldnyire volt mögötte. Nem félt ugyan, de időközben rájött, milyen jó is volna egy útitárs, ha semmi másért, csak hogy emberi szót halljon vándorlás közben. Most csak saját lépéseinek csattogását hallgathatta, a lombok között a szél zúgását, meg egy bagoly huhogását, amely egy ideig láthatatlanul, de fától fáig kíséerte.

Fanfan hirtelen megállt. Mintha zajt hallott volna a bozót felől.

S íme, az esti szürkületben egy lovas jelent meg szeme előtt az út mentén. Óriásinak tűnt, főként a fején látható magas, tornyos kalap miatt. Az övében két pisztoly lógott.

Fanfannak kétszer is nyelni kellett. De hát végül is ő áhítozott egy útitárs után! Ezért legyörte a félelmét, és bátran odalépett a lovas elé.

– Uram – szólt udvariasan –, ha ön is arrafelé tart amerre én, szívesen lennék útitársa.

A lovas nem felelt, Fanfan az előző csörtető zajt hallotta ismétlődni. Hátranézett, s két újabb hasonló lovast pillantott meg a háta mögött.

Mit szándékoznak vele tenni? Vagy süketnémákkal akadt össze? Ha pedig nem azok, akkor mit jelent ez a némaság?

Nem kétséges, hogy volt valami ijesztő ebben a három emberben. Rezzenéstelen arccal nézték Fanfant. Olyan érzése volt, mintha három ugrásra kész fenevad venné körül. Szép lassan el akart osonni.

– Megállj! – csattant szárazon az egyik hangja. – Add ide a pénzed, aztán mehetsz!

Hogy a pénzt? S az édesanya hímezte erszényt? Megörültek ezek? Azon nyomban lehullt a hályog a szeméről.

Szegény jóhízemű Fanfan! Hisz ez a három lovas közönséges betyár volt. Nyilván hallott már odahaza is ilyen históriákat, hogy az utasokra rablók leselkednek, sőt a

postakocsira is rátámadnak. De nem nagyon hitt ezekben a mendemondákban. Szilárdan hitte, hogy a felnőttek mind olyanok, mint az ő szülei, vagyis becsületesek és jó-lelkűek.

Ahogy ráébredt a valóságra, iszonyúan feldühödött. Eszébe se jutott, hogy ellenszegülése csak gyászosan végződhet. Hogyan merészel egy tizenhárom éves kamasz szembeszállni három marcona lovassal?!

– A pénzem kell? – mondta, s kihúzta magát. – Ha az kell maguknak, jöjjenek érte!

S nagy sebesen hadonászott a bottal. Úgy látszik, ezek az útonállók még nem tapasztalták, hogy bárki is erélyesen szembeszálljon velük. Néhány pillanatig báván néztek Fanfanra. De aztán szinte vezényszóra durván röhögni kezdtek, az egész erdő visszhangzott tőle.

Fanfan sértve érezte magát, amiért kinevették, és odakiáltott:

– Mire várnak? Hárman vannak egy ellen! Talán elszégyelltek magukat?

Szégyen? No hiszen, a haramiák ilyesmit nemigen ismertek.

Újra harsányan röhögni kezdtek. Egyikük végül így szólt:

– Igazad van. Nincs szükség mindhármunkra egy ilyen aprócska vad ellen. Egymagam is el tudom látni a bajodat.

S lovát Fanfan felé ugratta.

De alig lépett kettőt a lóva, a szélmalomként forgó bot ott táncolt az orra előtt.

– Szavamra – morogta –, ez nemcsak kölyök, hanem egy kellemetlen fickó. Egyszerűen el kell taposni!

S hogy leszálljon a nyeregből, egyik lábát már emelte is a ló háta felett.

De be se fejezte a műveletet, máris visszaakasztotta lábát a kengyelbe. Mert a sötétben egész sorozat éles füttyszó harsant.

– Zsandárok! – nyögte. – Egy pillanatig se maradhatunk itt!

Szó nélkül megsarkantyúzta a lovát és elvágtatott a társaival együtt. Egy röpké perc alatt a három útonállót elnyelte az erdő homálya.

Fanfan alig bírta felocsúdni. Mintha csak álmodta volna az egészet.

Sóbálványként állt az út közepén, a botot védekezőn tartotta maga elé, mintha a rablók ismételt felbukkanására számítana.

És ekkor újabb recsegést-ropogást hallott meg amolyan göcögés szerű tompa vihogást.

Nézelődött, honnan jön a hang, s az ereszkedő éjszakában, az út kanyarulatánál egy hosszú lábú, vékonydongájú alakot pillantott meg a homályban. Csípőre tett kézzel állt ott, s nagy vihogva nézett Fanfan felé.

Emez éberem figyelt. Újabb gazemberrel került szembe?

– Kicsoda ön? – kérdezte. – Ha ön is a pénzemet akarja elvenni...

– Nyugalom, fiacskám – szakította félbe az égimeszelő egy békítő mozdulattal. – Engedd le szép csendesen a botodat. Nem pályázom a pénzedre. Én a barátod vagyok.

3. ELREPÜLT A MADÁRKA?

– Igazán szerencsésen megúszta! – mondta közelebb lépve az idegen. Jól ismerem ezt a vidéket, tele van útonállókkal. Bár ezek csak amolyan kisstílusú tolvajok. Ha te is bejártad volna Bondy felé az erdőket, ott Saint-De-nis környékén, vagy Lessay mellett a pusztaságot, ott fenn Normandiában, te is tudnád, milyen egy igazi zsvány! Ezek itt a Champagne-ban csak gyenge kezdők hozzájuk képest!

– S kit tisztelhetek önben? – kérdezte Fanfan, s valóban leeresztette a botot.

– A nevem Ludovic, és házaló kereskedő vagyok. Sok mindent látok a foglalkozásom révén. Azt is megfigyeltem, hogy itt a Champagne-ban a három-négy tagú zsvány-bandák milyen füttyjelekkel figyelmeztetik egymást, ha észreveszik a csendőrök közeledését.

– Szóval ön adta le a füttyöket?
– Persze hogy én. Mikor erre jövet felfigyeltem a hangoskodásra, idelopódtam a bozótosba, s végighallgattam a szóváltást.

Fanfan szívéből apránként kezdett elpárologni a bizalmatlanság. S megkérdezte:

– Végül is miért cselekedett az én érdekemben?

– Mert úgy találtam, hogy igencsak bátor tett volt részéről szembe szállni három állig felfegyverzett fickóval. Láttam, miként forogtad a füttyköst, s gondoltam, ez a fiú aztán nem ijed meg az árnyékától. Akkor kezdtem el füttyögetni, s ezek az ostobák máris elröppentek, mint a verebek. S még annyit, hogy mindig kedveltem a gyerekeket.

Fanfan hátrahőkölt.

– Nem vagyok gyerek! – tiltakozott heves büszkeséggel.

– Persze, persze – mondta békítőn a házaló. – Igazán férfiként viselkedtél. Fogadd elismerésemet. S egyébként mi a neved?

– Francois Brunet – másképpen Tulipános Fanfan. A taraude-i molnár fia vagyok, akit Meténg Brunet-nek szólítanak.

– S merre akarsz menni?

– Talán Párizs felé, ha kedvező szelet kapok!

– Ez aztán a bátor beszéd! Legyünk hát jó barátok és útitársak, Tulipános Fanfan!

S parolára nyújtotta a kezét. Jó barát és útitárs – ennél kedvesebb szóval nem is lehetett volna Fanfan szívét meg-

21

dobogtatni. Alaposan megszorította a feléje nyúló kezét, melyet egyébként kissé inasnak talált, mintha egy csirkelábat fogna.

– Nos hát, gyere, velem, Tulipános – mondta a házaló. – Arrébb, egy kis völgyben találtam már éjszakai szállásra alkalmas helyet. Majd együtt vacsorázunk.

Fanfan máris nyugodtabbnak érezte magát, amiért első éjszakáját nem kell egymagában töltenie, és lement Ludo-vickal a sűrű bokrokon át a kis völgy aljába.

Egy bozóttal körülvett tisztáson a kereskedő letérdelt, és szabaddá tett egy pislákoló kis tűzrakást, melyet nyilván akkor álcázott a zöld lombokkal, mikor meghallotta az úton csörtető haramiák zaját.

Fanfan is odaguggolt, s igyekezett megmelegedni, hiszen a forró nappal után kissé hűvös éjszaka ígérkezett. Aztán megosztoztak az ennivalókon. Fanfan farkasétvágyat érzett. Mindent bekebelezett édesanyja csomagjából, új barátja készletéből pedig egy jókora csirkecombot. Evés közben ráért szénézni maga körül. Bal kéz felé egy tömött zsák hevert a földön, abban kellett lapulniok a házaló árucikkeinek.

– Elsősorban kalendárium árusításával foglalkozom -mondta a házaló. – Mi másra volna szüksége az embereknek? Hisz annyira odavannak a kalendáriumokért! Mindent megtalálnak benne, amire szükségük van: egészségügyi tanácsokat, orvosságos recepteket, érdekes történeteket híres emberekről, a királyi udvarról és mindenféle jövődöléseket. Vagyis én házhoz viszem a tudományt. Ebből adódik, hogy amerre csak megfordulok, mindenütt az emberiség jótevőjének tekintenek. Az is vagyok, nem vitás. Bárki bajba kerül az én tudtommal, rögtön megpróbálok segíteni rajta.

Fanfan miután jól kibélelte a gyomrát, békés lélekkel átadta magát a csendes megelégedettségnek. Kezdte örömet lelni a váratlan úti kalandban. Szíve mélyén még

22

egy kis hálát is érzett a rablók iránt. Nélkülük nem találkozhatott volna Ludovickal.

Lassan erőt vett rajta az álmoság. Szemhéjai kezdtek leragadni.

Milyen véletlen, hogy szinte az elalvás pillanatában felfigyelt egyetlen szóra a kereskedő hosszúra nyúló fecse-gésében: Reims!

Rögtön felocsúdott a szendergésből.

– Mit is mondott? – kérdezte.

– Azt mesélem, hogy minden évben elmegyek Reims-be, a Jakab-napi vásárra. Ismer is ott engem mindenkit ölelő karokkal várnak. S milyen érdekes maga a város!

Erre Fanfan még mohóbban figyelte a mondókáját.

– Miért olyan érdekes az a város? – kérdezte, s vigyázott, hogy a hangja közönyösnek tessenek.

– Ó, hát száz okból is! – kurjantott a házaló. – Először is, fontos város. Kereskedelme virágzó. A lakosság nagyon szívélyes. S az ottani bor, vagyis a pezsgő, mely mint az arany gyöngyözik a poharakban, erről mi a véleményed, Tulipános Fanfan?

Fanfan tovább akart kérdezősködni, mert a fenti érvek elég gyengécskének tűntek. Nem ezek miatt eskette meg édesanyja, hogy elkerüli Reims városát. Valami más dolognak kell itt lappangania. De minek?

– Ha Párizsba igyekszel – mondta neki a házaló –, szükségképpen keresztül kell menned a városon. Akkor majd saját szemekkel látsz mindent. Figyelj ide: én is Reimsbe tartok, de csak kisebb kerülők után, hetek múlva érek oda. Ezért nem várhatom el tőled, hogy mellém szegődj. Nagyon feltartanak.

De Fanfan most már alig figyelt rá. Csak most vette észre, hogy a tábortűz másik oldalán még egy batyu hever a földön. Valójában pedig közel sem volt olyan tömött, mint ez itten, s nem is nagyon hasonlított rá. Mintha inkább emberi lényt formázna ...

23

– Azt hittem, hogy ön egyedül van – mondta a meglepődött Fanfan. – Vagy nem ember fekszik amott?

– Dehogynem – nevetett Ludovic. – Elfelejtettem neked említeni. Ez is egy fiatalember, nagyjából korodbeli, s őt is útközben szedtem fel. Már az éhhalál kerülgette. Nyilván sokkal messzebről gyalogolt idáig, mint te.

Fanfan felugrott. Az alvó fiú fölé hajolt, s nézte a karjára hajtott fejét, pufók arcát, ajkán a durcás ráncocská-val, melyet sokszor megfigyelhetünk az alvó csecsemőkön.

– Azt mondja, Kövér Pierre-nek hívták odahaza – mondta a házaló. – Helyes kis kölyök. Bár, tudod, Fanfan, bizonyára nem ő találta fel a puskaport. Igazából persze nem sokat tudok róla. Amikor összeakadtam vele, az árokparton ült, és keservesen sírdogált. Milyen könnyű-préda az útonálló számára! De most már meg van mentve, mert őt is a szárnyaim alá vettem.

Fanfan visszaült a helyére, s erősen nézte a házalót, aki a pipájára próbált rágyújtani a hamvadó tűz paraszával. Őszintén meglepődött, hogy ebbe az emberbe, akinek az arca is olyan szikkadt és ösztövért volt, mint a teste, akinek a tekintete állandóan ide-oda révedezett, eny-nyi szív óság szorult. Be kell látnia, hogy ez az igazság. A visszataszító külső, az állandó vigyorgás ellenére Ludovic, a házaló igazi jó ember.

Néhány perc múltával Ludovic egy kövön kiveregette a pipáját, és kijelentette:

– De most aztán aludnunk kell, ha holnap korán reggel indulni akarunk.

Lehevert a földre, s azon nyomban hallatszott a hor-tyogása. Fanfan is elnyúlt a fűben. Most történt meg először, hogy a pusztá földön kellett hálnia. De nem emiatt maradt még sokáig ébren.

Kezét összekulcsolta a feje alatt, és elnézte, hogyan vándorolnak a csillagok az éjszaka fekete bársonyán.

24

Miért emlegették előtte egész nap Reims városát? Kezdte Prunier apó már kora reggel. Most meg ez a Lu-dovic, akit alig ismer... Megpróbálta maga elé idézni azt a különleges várost, amelyről annyit hallott. Bizonyára nagyszerű város, amilyen eddig csak álmaiban jelent meg. Aranylő háztetők, fenséges katedrálisok, gazdag paloták, aranyozott hintók s ficáncoló paripák, gazdag, gondtalan, jól öltözött emberek ...

A kísértés apránként felülkerekedett benne, s egyre erősödött. Mi a csudának esengett

annyira az anyja, hogy kerülje el Reimset? Biztosan volt valami oka rá. De miért volna emiatt tilos belépnie abba a városba, mely minden jel szerint úgy vonzza magához az embereket, ahogy a lépes méz a darazsakat?

Minden erejével megpróbálta megérteni és megfejteni ezt a titokzatos dolgot.

Olyan erősen vágyakozott a titok megfejtésére, hogy kedve lett volna azon nyomban felkelni, és Ludovicnak szót se szólva elindulni hazafelé. Ha újra ott állhatna anyja előtt, most nem adná be a derekát, s egy beszélgetés során okvetlenül megtudná a titok nyitját.

Azám, csakhogy legalább öt mérföldet* gyalogolt napközben.

S végtére is megesküdütt annak, akit legjobban szeret a világon, hogy nem teszi be a lábát Reimsbe!

Így hát Fanfannak a nagy távolság miatt le kellett mondania arról, hogy ott teremjen a szélmalomnál. Tehát feloldozást se remélhetett az esküje alól. Márpedig ő már zsenge gyermekként szívébe véste, hogy az adott szó szent és sérthetetlen.

Ha egyszer megígértem – gondolta magában –, akkor nem megyek oda. De pukkadjon meg, aki még egyszer kiejti előttem ennek a nyavalyás városnak a nevét!

* régi francia mérföld = kb. 4 km

25

S amint lelke mélyén megfogalmazta ezt az átkot, s hozzá még a fogát is megcsikorgatta, lehunyta szemét, s békésen elszunnyadt.

Mire felébredt, a nap már feltűnt az ég alján. Rögtön frissnek és tetre késznek érezte magát, mintha életében mindig is a puszta földön hált volna. Felült és körülnézett.

Abban a pillanatban talpra ugrott, s rosszat sejtve vont össze szemöldökét. Azt kellett látnia, hogy Ludovic hálójelyén nincs senki. S eltűnt a nagy zsák kalendárium is.

Odarohant az egyetlen megmaradt útitárshoz, akit a házaló Kövér Pierre-nek nevezett. Kíméletlenül felrázta, s fülébe kiáltott:

– Talpra, vége az alvásnak!

– Mi történt, Ludovic mester? – dörzsölte ki szeméből az álmot.

– Én nem a Ludovic vagyok – mondta Fanfan. – Pont őt keresem. Hová lett?

Kövér Pierre orra szemlátomást megnyúlt.

– Micsoda? – nyögte ki. – Ludovic urat keresi? De hát... kicsoda ön egyáltalán?

– Az én nevem Tulipános Fanfan. És tegezzél, légy szíves. Nem szeretem, ha önöznek.

Tegnap este Ludovic mentett ki a rablók karmai közül, akik ki akartak fosztani.

Kövér Pierre tátott szájjal bámult Fanfanra.

– Kelj már fel! – noszogatta Fanfan. – Meg kell találnunk a házalót. Van valami ötleted, háová tűnt?

Kövér Pierre feltápászkodott. Olyan magas volt mint Fanfan, de sokkal testesebb, és nagyon esetlen.

– Talán ott mosakszik a pataknál, ahonnan tegnap este vizet hoztunk a vacsorához – felelte.

– Vezess oda! – kérte Fanfan.

26

Hamar odaértek a völgy mélyén csordogáló patakhoz, melyet sűrű erdő szegélyezett. De Ludovicnak nyoma se volt.

– Hol a csudába bujkál? – szólt Fanfan. Tölcsért formált a tenyeréből, és szólongatta:

– Ludovic mester, Ludovic mester!

Amikor vagy tízszer is hiába kiáltott, nyugtalanság lopózott a szívébe. Kövér Pierre ott lábatlankodott mellette.

– Gondolja, Tulipános uram . . .

Fanfan olyan villámló szemmel nézett rá, hogy rögtön kijavította magát:

– Mit gondolsz, Fanfan, Ludovic úr magunkra hagyott minket?

– Ha csak erről volna szó! – kiáltott fel Fanfan, s futólépésben nyargalt vissza a táborhelyre.

Mert szörnyű gyanúja támadt. De előbb meg akart bizonyosodni arról, hogy a házaló nem csak tréfál. Sajnos jól sejtette: a kalendárium-csomag meg a tulajdonosuk sehol sem volt!

De ez még nem minden!

Fanfan egyetlen pillantással felmérte, hogy a kockás kendő, melybe a váltás inge meg a harisnyája volt bebugyolálva, ugyancsak hiányzik. Erre izgatottan nyúlt a saját zsebébe. A sárgás bársonyerszény, a monogramjával hímezett erszény – eltűnt!

– Micsoda hitvány gazember! – ordította. – Még hogy ő az emberiség jótévője! Csak azért mentett ki a zsványok markából, hogy aztán nyugodtan kizsebelhessen. Csak kerüljön még egyszer a szemem elé!

– Engem is kifosztott, mindenemet elvitte – nyöszörgött Kövér Pierre, kifordítva üres zsebeit. – Volt egy kis bőrszermem, s abban öt frank. Nincs meg a batyum sem. Semmim se maradt. Mi lesz velem, édes Istenem?

Szegény Kövér Pierre leborult a földre, és forró könny-nyeket hullatott.

27

Fanfan ökölbe szorította kezét, s miközben a dühtől eltorzult az arca, megvető tekintettel mérte végig a fiút. Utálta a siránkozást.

– Gyerünk – mondta. – Ezt nem hagyjuk annyiban! Kövér Pierre azonban karjára hajtva fejét csak tovább

sírdogált.

Erre Fanfan vállat vont, sarkon fordult, és gyors léptekkel elindult az erdei úton, s úgy tett, mintha fel akarná tűrni a zubbonya ujját. Közben szitkozódott.

– Na várj csak, várj ... te emberiség jótévője!

4. A VIDÁM MOSÓNÓK

Ezekben a percekben, melyek a legkeservebbnek bizonyultak, mióta útnak indult Taraude-ból, Fanfannak mégis olyan érzése támadt, mintha eddig egy lepkebáb lett volna, mely most szétszakította a gubóját, s végre saját szárnyára kelt. Most szűnt meg benne a gyermek, aki nemrégiben még édesanyja szoknyája mellett éldegélt.

Most vált végleg igazi fiatalemberré. Szinte alig érzett már haragot és bosszúságot Ludovic iránt, annyira biztosra vette, hogy nem is sokára fényesen bosszút állhat ezen az alakon, aki csak azért mentette ki őt az egyik veremből, hogy egy másikba lökje.

Fanfan egyre vidámabban lépkedett, már mosolyogni is tudott, gondolatai tiszták és könnyűek voltak. Egy jó félórája gyalogolt már, mikor hirtelen a nevét kiáltották:

– Tulipános Fanfan! Állj meg. Várj meg engem! Megállt, visszafordult.

Kövér Pierre futott utána, zihálva, botladozva, talpig verítékben.

– Fanfan, ne hagyj magamra! – mondta akadozó lélegzettel. – Veled akarok menni!

28

Fanfan alaposan végigmérte. Mire megy egy ilyen da-gival, akiben annyi erő és bátorság sincs, mint egy csirkében?

– Ne kergess el! – kérlelte Kövér Pierre. – Megcsinálok mindent, amit mondasz. Elkísérlek mindenüvé. Leszek az inasod. Biztosra veszem, hogy sohase kell megbánnod, ha magaddal viszel!

Fanfanon lassan erőt vett a szánakozás.

– Inasra nincs szükségem – jelentette ki. – Légy az útitársam. De iparkodj. Nincs egy perc vesztenivalónk se, ha el akarjuk kapni a tolvajt.

S minden további nélkül máris indult, míg Kövér Pierre, aki még mindig lihegett a futástól, megpróbált a nyomában maradni.

Így meneteltek szótlánul, Fanfan kénytelen volt tudomásul venni, hogy Kövér Pierre egyre jobban elmarad mögötte.

Erre megállt. Kövér Pierre messzire lemaradva vánszorgott. Már nem mosolygott. Szája széle legörbült, ajka reszketett.

– Mi van veled? – kérdezte Fanfan. – Miért lépkedsz ilyen vánszorogva?

Kövér Pierre könnyfátyolos szemmel nézett Fanfanra ...

– Mi lelt hát? – kérdezte ismét Fanfan, de egyre türelmetlenebbül.

– Fanfan, ó Fanfan – dadogott Kövér Pierre. – Folyton a pénzemre kell gondolnom, s azon töprengek, mit kellene csinálnom, hogy ...

A szava elakadt. Zokogásban tört ki. Lába reszketett. Aztán pontosan úgy, mint az erdei táborhelyen, mikor rájött, hogy ellopták a pénzét, ismét a földre vetette magát, és az árokszéli gyepen zokogott, szívfájdítóan sóhajtozott, akár egy bűnbánó Magdolna.

Fanfan szétvetett lábbal, csípőre tett kézzel állt ott, s

29

merőn nézte. Legszívesebben a sorsára hagyta volna, véglegesen. De hirtelen egy olyan ötlete támadt, melynek később is gyakran jó hasznát vette.

– Talpra! – kiáltott rá.

Kövér Pierre-t meglepte a parancsoló hang, és felnézett.

– Talpra, ha mondom! – utasította Fanfan.

Kövér Pierre nagy ügyel-bajjal feltápáskodott; az esetlenség, úgy látszik, kiirthatatlanul hozzátartozott.

– Indulás utánam! – rendelkezett Fanfan.

Kövér Pierre nem mozdult, csak tovább szipogott.

– Szóval nem jössz velem? – mondta Fanfan. – Rendben. Te akartad.

Mögéje került, vállon ragadta, és azon nyomban nagy lendülettel fenéken rúgta.

Kövér Pierre nagyot kiáltott, ugrott egyet, s mindkét kezével a hátulját tapogatta.

Arcáról a tömény bambaság virított. De abbahagyta a sírdogálást, könnyeit inkább visszaszívta. A változás folytatódott; már mosolygott, igaz, egy kis fájdalmas grimasszal. S Fanfanra olyan pillantást vetett, mintha azt akarná mondani: köszönöm neked, Fanfan. Rájöttél, hogyan kell engem kezelni. Rájöttél, hogyan lehet kiváltani belőlem az erőt és a bátorságot. Persze, remélhetőleg nem fogsz túl gyakran élni a felfedezéseddel!

Ettől a perctől fogva a két fiú gyors ütemben masírozott tovább. Fanfan közben elmesélte egész élettörténetét, s hogy miért határozott úgy, hogy eltávozik a családi körből, s nekivág egymagában a nagyvilágnak.

– Te szerencsés vagy, hogy van családod! – mondta Kövér Pierre. – Nekem senkim sincs. Olyan kicsi voltam, mikor apám és anyám meghalt, hogy még csak emlékem sincs róluk. Nagymamám házában éltem. De nemrégiben ő is meghalt. Mielőtt kilehelte volna lelkét, így szólt hozzám: „Szegény kis Pierre, nem szeretném, ha teljesen ma-

30

gada maradnál. Nem vagy elég dörzsölt, egymagában nem tudod végigharcolni az életet. Menj el a Frelon családhoz, ők a te vérbeli rokonaid, mert édesapád családjából származnak, ők biztosan tárt karokkal fogadnak, és megfelelő munkát szereznek számodra.” Ezért talált rám, tudod, ez a házaló Ludovic vándorutam közben. Jó néhány napja rovom az utat. S úgy látszik, még nincs vége a sorscsapásoknak.

Fanfan nem szerette volna, hogy leríjon róla, mennyire meghatja Kövér Pierre viszontagságos sorsa, s gyorsan megkérdezte:

– Hol laknak a rokonaid?

– Reimsben. Szerencsére még megvan a pontos címük, itt tartom a szívem fölött, a nyakamba akasztott kis zacskóban. Ha ezt is az erszényben tartottam volna ...

De nem beszélhetett többet. Fanfan lecövekelt az úton, és dühösen karon ragadta.

– Mi van veled, Fanfan? Mi történt? – nyögdecsejt Kövér Pierre. – Azt hittem, te is Reims városába tartasz!

– Ide figyelj – sziszegte Fanfan a foga közt. – Nemcsak hogy nem akarok Reimsbe menni, de miszlikbe aprítalak, ha még egyszer kiejted előttem ezt a nevet!

– De hát. .. egy szót se értek ebből, Fanfan!

– Nem is kell értened. Csak vedd tudomásul, hogyha egy-két mérföldre leszünk a várostól, el fogunk válni. Világos?

– Rendben van, Fanfan, megértettem.

Újra nekiindultak. Fanfan egy darabon úgy érezte, hogy Kövér Pierre titkon sanda pillantással méricskéli őt, mintha az járna a fejében, hogy balsorsában egy eszelőst fogott ki útitársnak.

De a feszültség köztük apránként feloldódott. Fanfan azt dúdolgatta: Fel, fel, Fanfan, te Tulipános, ezer kartács meg bomba, csak előre! – s észre se vette, hogy önkéntelenül is Prunier apó mondását ismételve.

31

– Milyen helyes kis dalt dúdolsz – szól hozzá Kövér Pierre. – Talán te vagy a szerzője? Fanfan a vállát vonogatta.

– Nem értek a nótaszerzéshez!

– Én pedig már legalább hármát vagy négyet csináltam. Ha teljesen magam vagyok, akkor szokott megszállni az ihlet. Otthon, a faluban többen is mondták, hogy ehhez van tehetségem. Akarod, hogy írjak egy dalt Tulipános Fanfanról?

– Az az érzésem, hogy akad ennél fontosabb tennivalónk is – torkolta le Fanfan. – Mindenekelőtt Ludovic nyomára kell bukkannunk, s visszaszedni tőle, amit ellopt.

Kövér Pierre tudomásul vette. De az arcáról le lehetett olvasni, hogy egy gondolat befészkelte magát a fejébe, s nem fog nyugodni, míg valahogy valóra nem váltja.

Beértek az első faluba. Egy öreg paraszt, miközben az ásóra támaszkodott, azt mondta, hogy jó órával azelőtt látott egy házaló kereskedőt, aki azonban nem állt meg a faluban. Sőt mintha nagyon is sürgős dolga volna másfelé.

Fanfan megkérdezte, hogy merre ment tovább.

– Pont amerre ti is igyekeztetek. Csak folytassátok az utat.

Fanfan és Kövér Pierre szívesen megálltak volna a faluban, hogy valakitől egy karéj kenyeret kérjenek, hiszen tegnap óta egy falatot sem ettek. De nem feledkezhetek meg arról, hogy Ludovicnak már egyórányi előnye van.

Elhagyták a falut, s tovább gyalogoltak az országúton. Három teljes órát meneteltek. A lábuk elmerevedett a fáradtságtól, a nap perzselően tűzött a fejükre.

Kövér Pierre meg se mukkant. Olyan nagy kitartást mutatott, hogy Fanfan őszintén elcsodálkozott rajta.

– Ha estig nem érjük utol – szólta, mikor egy erős ka-

32

nyárba értek, ahonnan az út meredeken ereszkedett lefelé a völgybe –, akkor keresztet vethetünk a pénzünkre!

Azon nyomban felkiáltott. A völgy mélyén egy kis falu lapult, vagy inkább tanya: néhány kunyhó egy harangtorony körül.

– Az az érzésem – mondta Fanfan –, hogy a mi nyulacskánk valahol itt van a közelünkben.

Elhaladtak az első házak mellett, végigmentek a főutcán, elkanyarodtak a templomnál. Mintha teljesen kihalt volna a falu. Ilyenkor bizonyára minden gazda künn dolgozik a földjén. Egyszerre csak hangokat hallottak. Fanfan rögtön így szólta:

– Figyelj csak! Megesküdnék, hogy ez ...

Többet nem is mondott, csak befutott egy mellékutcába. Kövér Pierre lelkesülten szaladt a nyomában.

A kis köz alján megálltak. Meglátták a kis folyót s széles kavicsos partját. A víz partján,

gerendákból rótt mosóállványon mintegy húsz asszony térdelt és guggolt, de most éppen nem mostak, hanem kifelé pislogtak a fővényre, ahol felfordított dézsán állva egy férfiú intézett hozzájuk szónoklatot.

S ez a férfiú nem más volt, mint Ludovic, a házaló. A két fiút nem láthatta, mert éppen háttal állt nekik.

S miről szónokolt? A két kezében egy-egy kalendáriummal hadonászott, s így reklámozta áruját:

– Hölgyeim, most járok először az önök községében, s boldog vagyok, hogy ilyen bájos társaságot találok itt magam előtt. Ludovic a nevem. Bár a név önmagában nem elég arra, hogy egy embert jellemezzen. Mert én mindenekelőtt az emberiség jótévője vagyok. Én viszem el a tudást a királyság legtávolabbi zugaiba is. Ezek a vaskos kis kötetek itt a kezemben összegzik tévedhetetlenül az emberi tudás teljességét. Meg akarják tudni például, hogy boldog lesz-e a házasságuk (természetesen, most

33

csak a hajadonokra gondolok)? Csak meg kell vásárolni ezt a kalendáriumot. Csak öt souba* kerül egy példány. Szeretnék tudni, hogyan kell kihúzni a fájós fogat, s hogyan kell kigyógyulni a szénanáthából? Vegyenek egy kalendáriumot! Meg akarja valaki tudni a bodzavirágból készülő varázsital receptjét, mely örökös hűséggel láncolja hozzá vőlegénye vagy férje szívét? Vegyen egy kalendáriumot! Tudni szeretnék, hogy egész évben milyen lesz az időjárás, meg hogy fognak boldogulni a gyermekeik, ha van gyermekük, s főleg, hogy lehet megőrizni a szép-Béget és az „egészséget”? Csak meg kell venni a kalendáriumot!

Egy ügyes szónok, bármilyen legyen is a hallgatósága, könnyen sikert arat. A mosónők viháncolva bökdöstek egymást a könyökükkel, felástak, s egyre közelebb jöttek. Kezüket szárazra törölték a kötényükben. Néhányuk még a sulykolófát szorongatta.

– Használják ki az alkalmat, hölgyeim – szónokolt Lu-dovic. – Holnap én már messze járok. Néhány napon belül már Reims fényes városa fogja előttem megnyitni kapuját, hisz ott már húsz éve ismer mindenki, s akkor...

A szónoklat itt félbeszakadt, méghozzá egy rendkívüli ok miatt. Fanfan mind ez ideig megvetéssel hallgatta a házaló ügynök fecsegését. De mikor a Reims nevet kiejtette, hirtelen fejébe szállt a vér. Ez a név, mióta mindenki ezzel rágta a fülét, pedig ő inkább végleg elfelejtette volna, teljesen kihozta a sodrából.

– Gyere utánam – mondta Fanfan Kövér Pierre-nek. – Lehet, hogy szükség lesz rád is.

– Mit akarsz csinálni? – kérdezte Pierre.

– Majd mindjárt meglátod!

Fanfan négy hatalmas ugrással keresztülzáguldott a kavicsos fővényen. Egyetlen mozdulattal lebillentette helyé-

* régi francia váltópénz, a frank egyhuszada

34

ről a vigéctet, s míg az hanyatt esve kapálózott, ő egy pillanat alatt fenn termett a dézsán. S élve a mosónők megrökönyödésével, akik néhány lépésnyire tőle dermedten álltak, elkezdett erős hangon beszélni hozzájuk, csípős és gúnyos szavakkal:

– Asszonyok, magukat be akarják csapni! Ez az ember, aki az emberiség jótévőjének adja ki magát, közönséges tolvaj! Tegnap este, néhány mérföldnyire innen, meglöpött engem is meg a barátomat is. Felesleges, hogy a szamárságait hallgassák!

Az egyik asszony odalépett. Jól megtermett asszonyság volt, telt arcú, pirospozsgás.

– Szamárságot mondasz! – szólt. – Azt hiszed, te semmirekellő, hogy olyan buták vagyunk, akiket szamársággal lehet traktálni?

Közben Ludovic is talpra állt. ökölbe szorított kézzel, fenyegetően közeledett Fanfan felé.

– Tökéletesen igaza van, asszonyom – mondta a mosónőnek. – Eszem ágába se jutna

önöket számárságokkal feltartani. Egyébként pedig ezeket a fickókat most látom először. Biztosan konkurensok, akik maguknak akarják megkaparintani az én tisztelt vevőimet!

– Micsoda hazugság! – üvöltött Fanfan. – Te nemcsak a holminkat loptad el, de a pénzünket is! Nekem négy és fél frankom volt, a barátomnak öt frankja. Ez volt minden vagyonunk!

– Te vagy a hazug! – felelt Ludovic. És az asszonyok felé fordult. – Hölgyeim, talán volna egy jó megoldás. Ezek a fiatal emberek nyilvánvalóan napszúrást kaptak. Bele kell dobni őket a vízbe, hogy magukhoz té -jenek!

Az asszonyok nagy tetszéssel fogadták az ötletet, és nevetve tódultak a dézsza felé. Ludovickal Fanfan könnyen elbírt volna, de ez a húsz asszony, akik hamarosan fúriaként fogják megrohanni...

El akart szaladni. De még a dobogójáról sem volt képes

35

lelépni. Mindenünnen karok nyúltak feléje, száz kéz próbálta megragadni. Vitézül védekezett. De a szeme sarkából közben látta, hogy Ludovic és néhány asszony Kövér Pierre-t máris a folyó felé vonszolja.

Kétségbeesetten törte a fejét, hogy lehetne kijutni ebből a kutyaszorítóból. Hirtelen felvillant előtte egy lehetőség. De vajon a nekivadult mosóasszonyok hajlandók-e még egyszer meghallgatni a mondókáját?

– Egy pillanat, csak egy pillanat! – üvöltötte, miköz-r ben derekasan próbálta az ellenfeleket elhárítani. – Senkit se szoktak elítélni anélkül, hogy előbb meg ne hallgassák. Nagyon lényeges dolgot tudok még mondani!

A természetes asszonyság, aki egyszer már megszólalt, rákérdezett:

– Aztán miféle mondandód van, hékás? Egyetlen percet adunk még neked!

– Nos hát – kezdte Fanfan, miután lélegzethez jutott. – Nekem is, a pajtásomnak is erszéyben volt a pénzünk. Az enyém halványsárga bársonyból való, s rá volt hímezve a kezdőbetűm, az F, mert Francois a becsületes nevem, bár a legtöbben úgy ismernek, hogy Tulipános Fanfan. Kövér Pierre-nek, a barátomnak bőrszéybe volt. Ennek a két erszéynek ott kell lapulni Ludovic zsebében. Követeljük tőle, hogy fordítsa ki a zsebeit. Ha az erszéyek nem kerülnek elő, beledobhatnak minket a folyóba.

Az asszonycsoport felmoraj lött. A piros arcú, nagy darab asszony, aki nyilvánvalóan nagy tekintéllyel bírt a többiek szemében, kijelentette:

– Rendben van, te fickó! Meglátjuk! De ha hazudtál nekünk! ...

Ludovichoz fordult.

– Ludovic úr, legyen szíves, fordítsa ki a zsebeit. Mi ugyan nem kételkedünk a becsületében, de így kívánja az igazságosság.

36

A házaló hirtelen elsápadt, homlokán verejtékcseppek gyöngyöztek lefelé.

– Ez igazán nevetséges! – mondta. – Csak nem akarnak engem ilyesmire rábírn!

Különben is kereken visszautasítom, hogy ilyen bolond ötleteknek kiszolgáltassam magam!

Az asszonyság látta, hogy ily módon a dolog csak húzódik, és ezért odaintett két beleváló asszonytársat, akiknek izmos karjait bármelyik férfi megirigyelhette.

– Űrítsetek ki a zsebeit! – utasította őket.

A házaló sovány termete összegörnyedt. Mintha védekezni szeretett volna, de nem volt benne erő. Zsebeit egy pillanat alatt kiforgatták, s a két nő hamarosan diadalmasan lobogtatta Fanfan és Kövér Pierre erszéyét. Odadozták a tulajdonosoknak, akik szomorúan voltak kénytelenek megállapítani, hogy a bársonyszéy és a bőrtárca immár teljesen üres.

– Hol a pénz? – kérdezte a nagydarab mosóasszony. Ludovic nem szólt semmit; a nő tovább ítélkezett.

– Világos. Jó helyen eldugtad, hogy később nyugodtan elővehesd, te gazfickó. Nos, ha

így állunk, belekóstolhatsz abba az élvezetbe, amit ennek a két szegény fiúnak szántál.

A húsz mosóasszony ekkor megrohmozta Ludovicot, aki azon nyomban eltűnt a fehér főköttők és a tarka szoknyák mögött.

Fanfan és Kövér Pierre továbbra is a felfordított dézsa mellett álldogált, de heves érdeklődéssel kísérte mindazt, ami most a parton lejátszódott. Látták, mint emelik magasba az asszonyok a házalót. Látták, milyen kecses ívet ír le a levegőben „az emberiség jótévője”. S jól hallották a jellegzetes csobbanást.

Ez aztán jogos igazságszolgáltatás volt.

S Fanfan így szólt:

– Köszönetet mondunk ezeknek a derék asszonyoknak.

37

– Nagyon is megérdemlik – csatlakozott Kövér Pierre. Eközben a mosóasszonyok tömött sorokban közeledtek

feléjük. Nem is lépésben, hanem futólépésben. Ahogy megpillantották a feltüzelt arcokat, a csillogó szemeket, a villogó fogsorokat, a lóbálódzó sulykolókat, Fanfan és komája nem érezték magukat túlzott biztonságban. Mit akarnak még tőlük? Úgy döntöttek talán, hogy őket is a házaló után hajítják a folyóba?

– Meneküljünk – remegett Kövér Pierre.

– Igazad van – mondta Fanfan. – Azt hiszem, itt már nincs semmi dolgunk.

S ezzel sarkon fordultak.

Sajnos, túl későn határozták el magukat. A mosóasszonyok már teljesen körbevették őket.

5. AZ ARANYHAJÚ LÁNY

Hogy ezután mi történt, az sokáig csak teljes zűrzavarként maradt meg Fanfan fejében. Ellenállhatatlan erő ragadta magával. Azt gondolta, hogy belehal, ha megfürdetik, mert nem tud úszni. S közben kénytelen volt magában megállapítani, hogy míg az édesanyjában mindig az emberi tökéletesség megtestesülését látta, az asszonyok mégis ijesztőbbek lehetnek, mint a férfiak.

A lábánál fogva felkapták, és hatalmas vállukra ültették. Szinte megbénult. Tekintetével Kövér Pierre-t kereste, s észrevette, hogy ugyanolyan helyzetben van, mint ő maga. Kétségbeesett jelzéseket váltottak.

– Nem tudok úszni – nyöszörgött Pierre.

– Én se – felelt Fanfan.

Az asszonyok viháncoltak, táncra perdültek, egyre féktelenebb jókedvre derültek, majd csapatosan elindultak. Fanfan azt hitte, ennek sosem lesz vége.

38

Annál jobban meglepődött, mikor a menet hátat fordított a folyónak, és a kis utcán elindult felfelé a falu közepére !

A meglepetésnek ezzel még korántsem volt vége. Az asszonyok erősen tartották foglyaikat. Mintha kedvükre bolondoznának az ő rovásukra. Úgy tűnt az egész, mintha az asszonyoknak máskor nem lenne kellő szórakozásuk, s most nagy hirtelen rácsaptak az első alkalomra, s igyekeznek minél alaposabban kihasználni.

Egyszer csak élénk kiáltás harsant fel:

– Éljen Tulipános Fanfan! Éljen Kövér Pierre!

A küszöbökön más asszonyok is odasereglettek. Gyerekek is csatlakoztak a menethez, s nem sejtve, ki kicsoda, ártatlan kis hangjukon ők is azt kiáltották, hogy éljen Fanfan, éljen Kövér Pierre.

Hőseink képtelenek voltak felocsúdni. Tanácstalanul pislogtak egymásra. Mire megy ki ez a játék? Miért hurcolják őket diadalmenetben?

Fanfan számára hamarosan megoldódott a rejtély. A piros arcú természetes hölgy így szólt

hozzá:

– Kis Fanfanom, szeretnék jóvátenni a hibánkat, melyet veletek szemben elkövettünk. Minek örülnétek jobban? Rendezhetünk a tiszteletetekre egy ünnepséget. Vagy lehetne ...

E pillanatban egy éles hang hatolt át az asszonyi beszéden.

– Annak örülnék legjobban, ha végre ehetnék! Persze hogy aki ilyen határozottan nyilatkozott, nem

volt más, mint Kövér Pierre, akinek a szeme már attól a lehetőségtől is csillogott, hogy enni lehet majd. Az asszony Fanfant kérdezte:

– Te is ezen a véleményen vagy?

– De mennyire! – rikkantotta Fanfan. – Tegnap este óta egy falat nem volt a szánkban!

Nem telt bele egy negyedóra, a két útitárs ott ült az

89

Aranykakas vendéglő asztala mellett, a pirosposztagás mosóasszony ugyanis – név szerint Lambourde-né – a vendéglő tulajdonosa volt. Egy tucat falubeli asszony sürgölődött körülötte a konyhában, ahonnan máris étvágygerjesztő illatok szállongtak kifelé.

Végre-valahára Fanfan és Pierre, akik szinte szédelegtek már az éhségtől és az átélt izgalmaktól, megpillantották az asszonyokat, amint egymás után hozták be a tálakat. Az egyik tálon sonkás kenyér, a másikon sült csirke, a harmadikon pisztráng volt vajas mártásban, s behoztak olyan borospalackodat, melyek még tele voltak pókhálóval, mert régóta a hús pince mélyén aludtak -mindeddig háborítatlanul.

– Az epertorta még nincs kész – közölte Lambourde-né. – De addig is jó étvágyat, gyermekeim!

Nem kellett kétszer mondania. Fanfan és Kövér Pierre habozás nélkül nekiesett az eléjük rakott gazdag ebédnek.

Ezek az asszonyok, akik nemrég még a folyóba akarták dobni, most gyengéd pillantásokkal simogatták őket, kenyeret törtek a tányérjuk mellé, bort töltöttek a poharukba, felszeletelték a csirkét, szóval elébe mentek a legkisebb óhajuknak is. Kövér Pierre fel se emelte az orrát a tányérjából, nagy csámcsogással úgy megtömte a bendőjét, mint egy óriás. Fanfan jobban volt nevelve, és tartózkodóbb is volt, de a borokat ő is nagyon élvezte, olyan finomnak találta a bukójukat, vagyis a zamatukat.

A kellemes hangulatban azon gondolkodott, hogy egy veszélyes kaland jól is végződhet, s ezek az asszonyok milyen hamar változtatják indulataikat, s így mégsem olyan félelmesek, mint a férfiak. Aztán meg úgy találta, hogy ezek a nők túlságosan is készségesen sűrögnek körülöttük. A sok asszonyi beszédétől meg kérdezősködéstől szinte elszedült.

Az ebéd vége felé, mikor már az epertorta volt soron,

40

férfialakokat is megpillantott az ajtónyíláson keresztül. Néhány parasztember már hazajött a mezei munkából, és a friss falusi szóbeszédétől felcsigázva eljött megszemlélni a két fiút, mintha csak különleges állatok lettek volna közszemlére téve.

Ekkor már Fanfan alaposan jóllakott, kerülgette az álmot, s úgy tűnt neki, hogy a falusiak tánkra perdülnek, valamiféle ködfüggöny mögött.

Feje egyszer csak az asztalon koppant. Elaludt.

Nem a vendéglő nagytermében ébredt fel. Hamar rájött a nyitott ablakon át beáradó külső zajokból, hogy fent van az emeleten egy hófehérre meszelt, kicsiny szobában, néhány fehér bútor között. A szoba egyetlen díszén, a kandallón, egy menyasszonyi koszorú hervadozott üvegbura alatt.

Az égen kirajzolódó vörös sávokból, melyek az ablak négyszögén át világítottak, Fanfan jogosan gondolhatta, hogy hamarosan beesteledik. Gondterhelten vakargatta az üstökét, igyekezett alaposan körülnézni. Széles ágyban feküdt, karnyújtásnyira pedig Kövér Pierre aludta az igazak álmát. Könnyen rájött, mi történt velük, s kissé el is szégyellte magát.

Mert ebéd után az asszonyok hozták fel őket az emeleti szobába.

Idáig érve bosszúsan ugrott ki az ágyból. Most jött rá, hogy csupaszon rakták őket takarók közé, a ruhái pedig szépen összehajtogatva, akár a Kövér Pierre-é, egy széken fekszenek.

Ez már mégiscsak sok!

Odanyúlt, és felrázta Kövér Pierre-t. Abban a pillanatban zaj támadt a folyosón, felpattant az ajtó, s mindkét kezében égő gyertyával megjelent a gazdasszony, nyomában teli tállal a kezében két szolgálólány.

– Itt a vacsora, kicsikéim – mondta nekik a kedves Madame Lambourde.

Fanfan alig tudott már enni a levesből, mely olyan sű-

41

rű volt, hogy a kanál megállt benne, utána az ebédről maradt finom falatokból meg a tortából, mely ezúttal málnával készült.

Még soha életében nem evett ágyban, és nagyon megalázónak érezte, hogy szinte kirakatba van ültetve, még ha a nézelődő asszonyok igazán elragadóan kedvesek voltak is hozzájuk, Mennyi előzékenység, gondoskodó figyelem! Fanfan legszívesebben megmondta volna, mindez mennyire zavarja, de hogyan is tehetné, hogy ne vétsen a kötelező udvariasság ellen?

Lambourde-né az ágyuk körül sertepertélt, felrázta a párnákat, s közben ki nem fogyott belőle a szó.

– Ti vagytok az én bubáim. Ügy foglak benneteket babusgatni, mintha saját gyermekeim volnátok. Addig maradtok itt nálam, amíg csak akartok. S ha egyszer mégis továbbmentek, annyi pénzt meg eleséget adok veletek, hogy gond nélkül bejárhatjátok az egész világot.

Kövér Pierre degeszre tömött hassal és szemmel látható gyönyörűséggel hallgatta ezeket a csábító szavakat, s cseppet sem titkolta, mennyire élvezi, hogy egyszer tej-ben-vajban fürödhet. Fanfan is igyekezett udvariasan mosolyogni, de csupa dac volt, s már-már kitört belőle a méltatlankodás.

A vacsorázás végre befejeződött. A szolgálattevő asz-szonyok elérzékenyülve pislogtak feléjük, Lambourde-né pedig végigcsókolgatta az ő „bubáit”. Utolsó fájdalmas megaláztatásként aprólékosan betakarta, szinte bebugyolálta őket a lepedőkbe és takarókba. Egyszer azonban mégiscsak elvonult a kíséretével, magával vivén a gyertyatartókat is.

Amint becsukódott az ajtó, s a folyosón is elhalt a zaj, Fanfan Kövér Pierre felé fordult, és fojtott hangon így szólt hozzá:

– Azonnal elmegyünk.

42

– Micsoda? – hebegett Kövér Pierre, aki már szunnyadozni kezdett.

– Jól hallottad, tüstént meglépünk. Erre felugrott a Kövér.

– Fanfan, meg vagy te bolondulva? Nem jó itt nekünk? Remek kosztot és lakást kapunk.

Madame Lam-bourde megengedte, hogy addig maradjunk, amíg jólesik. S majd, ha elbúcsúzunk, pénzt is ad,...

– Pontosan erről van szó! – harciaskodott Fanfan, és kiugrott az ágyból. – Én nem akarok ennek a fogadónak a gyönyörei között tespedni. Világot akarok látni, minél messzebbre szeretnék eljutni. Nem azért hagytam el a családomat, hogy egy ilyen faluban rostokoljak afféle nyárspolgárként! Nem tűrhetem, hogy kisgyerekként babusgassanak! És tömjenek, hizlaljanak, mint egy libát!

Beszéd közben felöltözött. Minthogy Kövér Pierre változatlanul benn feküdt az ágyban, állig betakarózva, Fanfan rászólt:

– Kelj fel, te világ lustája!

– De Fanfan, hogy tudnánk innét kiszökni? A háziasz-szony rögtön meglátna a lépcsőn

...

– Nem a lépcsőn át távozunk. Van egy jó ötletem. De kelj fel, és ne piszmogj az öltözködéssel.

Kövér Pierre nagy duzzogva felkelt. Felöltözött. De közben meg-megállt, és szívhasogatóan sóhajtozott.

– Nagyon udvariatlanok vagyunk – mondta –, ha egy szó köszönet nélkül itthagyjuk Lambourde-nét.

– Köszönet nélkül? – válaszolt neki Fanfan. – Mi sem egyszerűbb!

Kivett a kandalló aljáról egy üszkös fadarabot, S mintha írószén volna a kezében, ezt írta nagy ákombákomokkal az ágy mellett a falra:

Kedves Madame Lambourde, fogadja hálás kösszőne-tünket. Tulipános Fanfan és Kövér Pierre

43

Kövér Pierre ámuldozott pajtása találékonyságán. De aztán megint a homlokát ráncolta.

– Fanfan – szólt –, a köszönetet egy s-sel kell írni. Nem tanultál helyesírást?

– A pokolba a helyesírással – mérgelődött Fanfan. – Nem fogod az életben semmire se vinni, ha ilyen csacskaságokon fennakadsz.

Az üszkös fát visszadobta a kandallóba, és odaszólt:

– Most pedig gyere utánam.

Az ablakhoz lépett. Előző kijelentéseitől eltérően, igazában nem nagyon tudta, mit is kellene kifundálnia. A véletlenre bízta magát vagy inkább jó szerencséjére. De a vállalkozás elég veszélyesnek látszott. Az esőcsatorna elég széles volt, de töredezett. Aztán a fogadót elég nagy távolság választotta el a szomszédos épületektől. S ha le is győzik ezeket az akadályokat, mi vár még rájuk?

– Fanfan – nyöszörgött Kövér Pierre, mikor kinézett az ablakon –, én nem merek ...

– Mi az, hogy nem mersz! – torkolta le Fanfan –, te indulsz elsőnek. Mert így el tudlak kapni, ha megcsúsznál.

– Hogy elsőnek én? Meghibbantál? Teljesen lehetetlen. Inkább azt szeretném ...

– Nem érdekel, hogy mit szeretnél. Már kezdesz túlságosan az idegeimre menni.

Eszébe jutott, milyen hatásos orvosságot fedezett fel Kövér Pierre tettekrekszségének előcsalogatására. Mindjárt vállon ragadta, háttal fordította maga felé, és a térdével jó alaposan fenéken billentette.

– Jujuj! – kiáltott az áldozat.

De az eljárás most is igen hatásosnak bizonyult, akárcsak az első alkalommal. Mint ahogy a ló is rögtön ficánkolni kezd, ha csípi az ostor, Kövér Pierre hirtelen támadt merészséggel keresztbeült az ablakpárkányon, majd egyik kezét a feje felett a tető szélének feszítve,

44

hogy el ne veszítse az egyensúlyát, óvatosan elindult az esőcsatornán, olyan ügyesen, mint egy kötél-táncos a kifeszített kötélen.

Fanfan utánamászott, készen arra, hogy a legkisebb hibás mozdulatnál közbeavatkozzék. Nem messze alattuk a vendéglő fényei az utcára is kivetődtek. Sűrű kurjantá-sokat lehetett hallani, és a kibontott palackok pukkaná-sát.

A ház szögleténél kénytelenek voltak tudomásul venni, hogy az épület és a szomszédos hombár közt sokkal nagyobb a távolság, mint amire számítottak. Sőt akkora, hogy egyetlen ugrással biztosan nem lehet lebírní. Most mit csináljanak? Menjenek vissza?

– Arról pedig szó se lehet – jelentette ki határozottan Fanfan. – Leugrunk oda – és lemutatott a hátsó kis udvarra. – Nézd meg jól! Kapóra jön az a kupac széna.

– És ha összetörnek a csontjaink? – ellenkezett Kövér Pierre.

– Még egy kecsketúrót akarsz a hátsófeledre? – kérdezte Fanfan. – Bátorság, fel a fejfel.

A távolság nem több a szénáig, mint két öl. Különben is én ugrok elsőnek.

Nagy összpontosítással máris ugrott, szerencsésen ért a kis szénakupacra, s máris nyújtotta karját Kövér Pierre felé. Az egyszer-kétszer visszariadt, de aztán ő is belevetette magát a semmibe. Az ugrás sokkal ügyetlenebb volt, mint Fanfané, háttal esett a szénára, és el is tűnt alatta. De volt nagyobb baj is. Ugrás előtt, talán a félelem legyőzésére, Kövér Pierre egy nagyot ordított.

Hamar meglett az eredménye. Egy kutya ugatni kezdett. A kocsmából a vendégek kitódultak az ajtó elé. Fanfan azt is hallotta, hogy a gazdasszony felfelé trappol a lépcsőn, szemrevételezni, nem történt-e bajuk az ő „bubáinak”.

– Te szerencsétlen, ezt aztán jól megcsináltad – korholta Fanfan Kövér Pierre-t, akinek a haja teli volt szé-

45

nával, ahogy feltápászkodott. – Lambourde-né úgy odavan értünk, hogy ha el tudna kapni bennünket, ezúttal bezár egy ablaktalan szobába. Nincs veszteni való percünk se!

De az átkozott kutya egyre ugatott. Hol a csudában lehet?

Fanfan és Pierre próbált tájékozódni, hogy merre van a hátsó kijárat. Épp ott nyílt a kis udvar végén. S mellette állt egy kutyaház; melybe egy óriási komondor volt bekötve; az ugatott, és rémisztően rángatta a láncát.

Az ugatás mindjárt oda fogja csalni a vendégeket meg a vendéglő személyzetét.

Szerencsére a lánc erős volt és túl rövid. Egy kis ügyességgel el lehetett kerülni a hatalmas állkapcsokat, s kijutni az udvarból.

Fanfan lopakodott végig elsőnek a fal mentén, Kövér Pierre követte, nehogy gyávának bizonyuljon. Olyan közel voltak a kutyához, hogy arcukba csapott a lehelete, és az őrzőngő ugatástól majd megsiketültek.

Végre, végre Fanfan odaért a kapiahoz, és elfordította a kilincs gombját.

Íme, megszabadultak! Az utolsó pillanatban! Néhány árnyalak már feltűnt az udvaron. Valaki egy lámpást lóbált, s az ajtó felé mutatott.

– Ott vannak! Arra menekülnek!

Fanfan és Pierre ekkor már becsukta a kaput, és teljes erőből futásnak eredt a falusi utcán. Rohantak, míg ki nem értek az országútra, s meg nem győződtek, hogy már senki sem üldözi őket. Onnét már nyugodt tempóban gyalogoltak.

Most is olyan kellemes, csendes este volt, mint előző nap.

– Végül is igazad van, Fanfan – szólalt meg hirtelen Kövér Pierre. – Mit csináltunk volna ott a faluban? Én pedig ily módon hamarosan megérkezem ...

Már majdnem kimondta a Rejms nevet, és majdnem

46

megfulladt, olyan erővel nyelte vissza a szót, melyet tilos volt emlegetnie. Odasandított Fanfanra. De mintha az semmit se vett volna észre.

Egy perc múlva Kövér Pierre újra kezdte; ez alkalommal sokkal könnyebben állt nála a szó, mint általában.

– Persze, az is izgat, hol fogunk ma éjszaka aludni. Az asszonyságnál igazán kényelmes ágyunk volt.

– Eleget aludtunk délután – felelte Fanfan. – Én egyáltalán nem vagyok fáradt.

– Most én se.

– Ami pedig az enivalót illeti – folytatta Fanfan –, egyelőre nem kell belőle gondot csinálni. Hiszen egy hétre valót nyomtunk le a torkunkon!

– Így igaz – helyeselt Kövér Pierre.

Ügy látszik, egyikük se volt annak tudatában – talán mert idáig mindig kaptak eleget enni –, hogy a fiatalok gyomra nagyon is hamar ki tud ürülni, akárhogy meg volt is előtte tömve.

Másnap hajnalban, mikor feltűntek a virradat első fényei, s az egész táj kezdett körülöttük, kivilágosodni, kénytelenek voltak egymásnak bevallani, hogy ha a gyaloglás nem is csigázta el őket, szívesen megpihentek volna egy bögre tej mellett, s szívesen mártogattak volna bele egy szelet kenyeret.

Ujabb két órát gyalogoltak, s csak egy öreg parasztemberrel találkoztak, amint a szőlője felé baktatott. Megkérdezték, milyen messze van a falu.

– Fél mérföld ide Brécy – közölte. – S épp jókor érkeztek, mert ma van a vásár.

Vásár. Milyen szerencse!

– Nahát, azt szeretném én látni, hogy ne találjuk meg a módját, hogyan lehetne valamit enni, meg egy kicsit lepihenni! – szólt Fanfan, akinek máris motoszkált valami a fejében.

Még fel kellett kapaszkodniuk egy hosszú úton. Ahogy

47

felértek, megpillantották a falut, melyről az öreg paraszt beszélt. Fontos hely lehetett, a reggel első sugarainál már tele volt sürgő-forgó emberekkel. Tarka szalagok röpködtek mindenfelé. Az utcákon szekerek és gyalogosok jöttek-mentek.

Könyöküket nem kímélve furakodtak előre a tömegben. Néha a megtapostatást is kockáztatták, amint a lovak között -surrantak tova.

A vásártér tágas volt, hatalmas szilfák vették körül. Rengeteg szekér állt már ott, melyekből kifogták a lovakat, s végtelen mennyiségben kínálták a húst, a gyümölcsöt, a zöldséget. A virágárosok szinte eltűntek a hosszú szárú kardvirágok és rózsák mögött.

A várakozás ellenére viszont kevés vásárlót meg néze-lődőt lehetett felfedezni.

Mire Fanfan és Kövér Pierre végigjárta a piacteret, rájött, miért olyan kevés a vásárló. Legalább kétszázan, többségükben asszonyok csoportosultak a tér egyik szögletében, s valami mutatványt néztek, ami nagyon izgalmas lehetett, mert szinte tökéletes csend honolt.

– Mi a csuda lehet ott? – szólt Kövér Pierre.

– Ahhoz közelebb kell menni – mondta Fanfan. Könnyebb volt mondani, mint valóban odajutni. De két

barátunk nem kímélte magát, s lassanként előretolakodtak a nézők között, közvetlenül az első sor mögé.

Amikor Kövér Pierre meglátta, mit néznek az asszonyok olyan áhítatosan, gyorsan a szájára csapta az öklét, hogy el ne kiáltsa magát.

Fanfan pedig szinte megnémult az ámulattól. Szeme káprázott, mintha valami égi jelenéssel állna szemben. S valahol a lelke mélyén megszólalt egy hang: Az aranyhajú lány! Ő az aranyhajú lány!

48

6. STELLA

Akit Fanfan magában aranyhajú lánynak nevezett, valójában egy tizenkét-tizenhárom éves kislány volt. Feltűnő volt hullámos hosszú haja, ragyogó szőke színével, melynek tincsei a valaha látott legbájosabb arcocskák körül röpködtek. S ami itt a faluban különlegességnek számított, egy csodaszép ruha volt rajta, teli tüllrátétekkel, hímzett girlandokkal, virágmintákkal, melyek mind kiemelték karcsú termetét. A ruhaszegély alatt rózsaszínű topánka volt látható!

A kislány egy piciny szabad téren állt; mögötte hosszú deszkaasztalon nagy halomban különféle színű ruhaanyagok és selyemsálak tornyozódtak. Az asztal mellett hosszú rúd végén vastag fonatba fogott fekete hajzat libegett. Az asztal mögött – mintha várnának valamire - egy férfi és egy asszony állott. A férfi sovány volt, feketére szíttá a nap, almazöld ruhát viselt és kanárisárga mellényt. Az asszony még feketébb és még aszottabb volt, mint a férje; úgy festett, mint egy mesebeli boszorkány.

Mögöttük két ütött-kopott fedeles kordé álldogált; mellettük a lovak legelészni próbáltak a piactér ritkás fűvén.

Fanfan mindezt egyetlen pillantással átfogta. De képtelen volt rájönni, mire vélje ezt a furcsa emberpárt, a selyem-bársony halmazokat, a póznát a fekete hajjal...

S megint csak a kislányt bámulta; most azt is felfedezte, hogy szép kék a szeme, de azt is, hogy tele van köny-nyel. Nagy-nagy cseppekben gördül alá az arcán. Nem sírt, nem zokogott, de vonásai világosan elárulták, hogy bánatát nem nagyon tudja eltitkolni.

Most megszólalt egy hang.

– Hölgyeim, a Nagy Félkar eljött ismét önökhöz, s most üdvözli önöket.

A zöld ruhás férfi szónokolt. Beszéd közben magasra emelt kézzel hadonászott.

Jobbjában fényes olló csillo-

49

gott, bal karja mintha csak csonk lett volna, színes kendőkbe burkolva.

– Tudják már, hölgyeim – folytatta –, hogy a Nagy Félkar soha nem tud sokáig egy helyen maradni. Minden falu, minden város minket vár. Hisz ez a sorsa mindenkinek, aki jót tesz az emberiséggel. Hát nem valóságos jótett az, ha megszabadítjuk önöket a felesleges díszről, s cserébe ilyen pompás sálat tudunk adni, vagy csengő, vastag karimájú pénzermét?

Felesleges dísz? Mit jelentsen ez? Fanfan továbbra se értett semmit az egészből.

Mellette Kövér Pierre félhangosan morgott:

– Itt egy másik jótévője az emberiségnek!

– Miről szónokol ez az ember? – kérdezte Fanfan.

– Nem jöttél rá? Ez egy hajgyújtó. Nem láttál még ilyet?

– Még sohasem.

– Én láttam már kettőt vagy hármat is a nagymama falujában.

– S mi a csudának vágják le a nők haját?

– Hogy parókat készítsenek belőle. Azám! Mit képzelsz, mi a csudából készülnek azok a dús vendégajak, amit az előkelőségek hordanak?

Fanfan szeme szinte káprázott. Erre sohase gondolt volna. S még nagyobb meglepetésére azt látta, hogy körülötte az asszonyok vidáman nevetgélve leveszik a főkötőjüket, és megindulnak az asztal felé.

A kikiáltó egy mozdulattal megállította őket.

– Várjunk még hölgyeim, annyira nem sürgős a dolog. Mindnyájan sorra fognak kerülni, ha már döntöttek! De régi szokásom szerint, mielőtt e komoly tevékenységre sor kerülne, szeretnék önöknek egy kis attrakcióval kedveskedni. Ha emlékeznek még rá, tavaly ilyenkor tudós medvémet léptettem föl. Sajnos szegény a télen tüdőgyulladásban kiszenedett.

50

Szánakozó moraj futott végig a tömegben.

– Megértem és méltányolom az önök nemes érzelmeit – folytatta a ravasz szónok. – De talán megvigasztalódnak e nemes állat felett «rzett bánatukban, ha meglátják, hogy az idén még egy-fokkal magasabb rendű szórakozást készítettem elő.

Megkerülte az asztalt, odalépett az aranyhajú lányhoz, és ezt mondta:

– Ez a gyermek az én leányom. Elhoztam a zárdából, ahol tanulmányait végezte, és most ő is az én vállala-tomhoz csatlakozott. Lám, egy kis leányka áll önök előtt, vagy inkább egy ifjú hölgy, igen képzett és jól nevelt. S talán felesleges bizonygatnom, hogy a választékos öltözködés tekintetében bárkivel felveszi a versenyt.

Ujabb, ezúttal lelkes moraj röppent fel a közönség soraiból.

– Köszönöm, nagyon köszönöm – mondta a ripacs, és rámosolygott a derék asszonyokra. – Most pedig, hölgyeim, tapasztalni fogják, hogy Stella kisasszonyban -mert így hívják a lányomat –, a látszólagos törekenység mögött milyen emberfeletti bátorság lakozik, önök egy olyan jelenetnek lehetnek a szemtanúi, mely vetekszik a Széplány és a Szörny történetének legizgalmasabb fejezetével.

A boszorkához fordult, aki történetesen a felesége volt.

– Félkarné asszonyság, lesz szíves előhozni az Ale-xandre nevű szörnyeteget.

A boszorka, aki idáig mozdulatlanul állt a helyén, szintén megkerülte az asztalt, s Fanfan jól látta, hogy az övéből egy erős ostorszíj csüng alá. A nő lehajolt, s az asztal alól egy zárt és nem túl nagy fűzfa kosarat húzott elő. Némi ügyel-bajjal odataszigálta a kislány elé.

Az pedig olyan fehér lett, mint egy halott, és mintha a félelem teljesen megbénította volna.

Fanfan összeráncolt homlokkal figyelte a további törté-

51

néseket. Volt egy olyan sejtelme, hogy valami iszonyatos dolog fog lejátszódni.

Nos, Félkarné felemelte a fűzkosár kerek fedelét. A vándor hajmetsző zsbongó hallgatósága hirtelen elnémult. Tekintetükkel a kosárra meredtek, s feszülten váraoztak. Lehetett érezni a tartásukon, hogy szükség esetén egy pillanat alatt készek megfutamodni.

– Ne féljenek egy cseppet sem, tisztelt hölgyeim -mondta a Nagy Félkar. – önöket nem fenyegeti semmiféle veszély.

Fanfan kibírhatalannak érezte a feszültséget. A kislány közben abbahagyta a sírdogálást, de makacsul oldalt fordította fejét, mintha a kosár ásítózó nyílásától rettegne.

Az asszony kezébe vette az ostort, odalépett a kosárhoz, rekedtes, száraz hangján parancsolta:

– Alexandre úr, jöjjön elő!

Először úgy látszott, mintha Alexandre szándékosan váratna magára. Jó sokára mégis méltóztatott megjelenni. A kosár szájából egy szürke háromszög tűnt elő, a tetején gyorsan rezgő vékony villával.

Rémült kiáltások törtek elő a nézőkből.

– Kígyó! Egy igazi kígyó!

– Ügy van, hölgyeim és uraim, ez egy kígyó – szölt Félkar. – De egyáltalán nem közönséges kígyó. Ez a példány, melyet saját szemükkel láthatnak, egy Boa constrictor, hazája Amerika. S ez a tíz láb hosszú, szörnyű vadállat, ha rá tekeredik, gyűrűivel könnyen meg tud fojtani egy embert. Most pedig, kérem, figyeljenek jól! Érzékelní fogják, milyen hatást gyakorol egy ilyen kegyetlen szörnyre a szépség, az ifjúság, az ártatlanság vonzereje. S a végén megmondhatják, volt-e részük valaha is ennél szívdobogtatóbb mutatványban.

A kígyó eközben fekete-sárga foltos testével átcsúszott

52

a kosár peremén. A végén tompa puffanás jelezte, hogy a farka is kint van.

– Hölgyeim, most pedig arra kell kérnem önöket, hogy maradjanak tökéletes csendben, még a lélegzetüket is fojtsák vissza. Alexandre urat a legcsekélyebb zaj is megijesztheti, s a szörnyeteg áhítatos tisztelete a szépség iránt könnyen katasztrófába fordulhat.

A kígyó felemelte lapos háromszög fejét, és Stellára meredt.

Aztán nagyon lassan, de hihetetlen könnyedén hozzá-siklott, és a harangszoknya mentén körbe-karikába tekerözött, egyre följobb a hímzett girlandok, a tüllrátétek mentén. Egyetlen perc alatt már többszörösen körbefogta a karcsú leány teste t, s még egyre feljobb tekerözött. Amikor elérte a gyenge, hamvas nyakat, a fejét Stella vállgödrébe fektette, s mozdulatlaná meredt.

Attól a pillanattól kezdve, hogy az óriáskígyó kimászott a fűzfa kosárból, Fanfan szinte megbabonázva nézte a látványt. Nagy nehezen sikerült erőt venni a kábulatán. Olyan érzés szállta meg, mintha a szörnyűséges kígyó gyűrűi közt álló kislány az ő édeshúga volna, akire mind ez idáig hiába vágyott.

Kilépett a sorból, és öklével hadonászva kiáltott:

– Hitvány gazember!

Ám amikor ki akart ugrani a nézők gyűrűjéből, két izmos kéz megragadta, és

hátravonszolta. Vitézül próbált ellenállni, de hiába kapálózott.

A lába kicsúszott alóla, majdnem elesett. Az ismeretlen így könnyen tovább tudta vonszolni.

Pillanatok alatt távol kerültek a feszülten figyelő asz-szonyoktól. S maga fölött Kövér Pierre-t pillantotta meg, aki szaporán lihegett a szokatlan erő kifejtéstől.

– Eressz! – szólt rá.

– Micsoda szerencse, hogy melletted álltam! Szép kis galibát okoztál volna!

53

– Én galibát? – méltatlankodott Fanfan. – Azt rendben lévőnek találod, hogy egy házaspár ilyen szörnyű tortúrára kényszeríti a kislányát? Nem láttad, hogy milyen sápadt, s könnyek peregtek a szeméből?

– Dehogynem, mindezt én is láttam – próbálta békíteni Kövér Pierre. – De nem emlékszel rá, mit mondott ez a Félkar? Ha a kígyó megijed, megszorítja a gyűrűt. A kis Stella megfullad. Akkor pedig az asszonyok ránk támadtak volna, s itt helyben agyonvernek minket.

Fanfan lehorgasztotta a fejét, s erősen elgondolkozott. Mintha Kövér Pierre érvelése meggyőzte volna.

– Fütyülök az asszonyokra; tőlük egy cseppet se félek – mondta végül. – A kis Stella miatt fő a fejem. Hogy tudnám innen kimenekíteni?

– Csak nem gondolod, hogy az a Félkar majd könnyen rád hagyja? Egyébként nem lesz se vége, se hossza, ha mindenütt be akarsz avatkozni, ahol méltánytalanságot tapasztalsz. Gyere, menjünk innen, Fanfan. Nem tudom, te hogy érzed magad; én majd meghalok az éhségtől. Azon kellene törni a fejünket, hogy hogyan jutunk ételhez?

Fanfan még egyszer végigpillantott az asszonyok seregén, és követte Kövér Pierre-t, ha csak ímmel-ámmal is. Az volt az érzése, hogy ez a história csak most fog igazából elkezdődni...

Gondolataiba merülve ballagott Kövér Pierre nyomában, aki egyszer csak megtorpant.

– Mintha ott várna ránk egy kis munka – mondta. – Nézd azt a hentest. Nem bírja egyedül kirakni a kocsiját. Ajánlkozunk, hogy segítünk neki. Ezzel könnyen megkeressük az ebédet.

– Én nem vagyok éhes, de dolgozni sincs kedvem – felelte Fanfan, és makacsul egy fának támaszkodott.

Kövér Pierre ezután egymaga ajánlkozott, s a hentes örömmel felfogadta. Alig félóra alatt végzett is a munká-

54

val, s mikor visszajött, egyik kezében egy vekni kenyeret, a másikban egy jókora darab füstölt oldalast lóbált. Letelepedtek egy fa tövében.

– Nálad az a legfőbb baj – mondta Kövér Pierre, miközben megszegte a kenyeret –, hogy javíthatatlan álmodozó vagy. Ha továbbra is védelmedbe akarsz venni minden elesettet és elnyomottat, sohase fogod valamire vinni.

A jólelkű Kövér Pierre nem akart vele összekülönbözni. Bár egyedül volt el dolgozni, készséggel megosztotta Fanfannal az eleséget. Fanfan pedig, aki kezdetben némi lenézéssel kezelte a táplálékot, a végén farkasétvággal, boldogan nekilátott.

Az étkezést befejezték, s ittak egy jó nagyot a falu kútjánál. Aztán kimentek a mezőre egy kis pihenésre.

Mire felébredtek, már nagyon alacsonyan járt a nap. Az első emlékkép, mely ébredés után Fanfan fejében előjött, a kígyós kislányé volt.

Azon nyomban talpra ugrott.

– Hová készülsz? – kérdezte Kövér Pierre. Fanfan meg sa próbálta leplezni, miért olyan ideges.

– Tudnom kell, mi történt Stellával – mondta. – Noked nem kell velem jönnöd.

– De bizony, elkísérlek, Fanfan – mondta Kövér Pierre. – Ott akarok lenni a közeledben, nehogy véletlenül újabb meggondolatlanságra vetemedjél.

Az alkony leszállt, a vásártér már régen kiürült.

A kelmékkal, sálakkal megrakott asztal eltűnt éppen úgy, mint a hajfonatos pózna a fűzfa kosárral.

Egyedül a kopott kis kocsik álltak ott. De a lovak már be voltak fogva. Hogy Félkar úr és tisztelt neje hol tartózkodott, azt nem lehetett megállapítani; a kocsik körül nem, az biztos volt.

Fanfan és barátja egy ideig jó nagy távolságra maradtak, a piactéri szilfák árnyékában. Aztán fától fáig halad-

55

va egyre közelebb merészkedtek. A kocsik felől semmi zaj se hallatszott. A lovak is – afféle elcsigázott rossz gebék – csendben álldogáltak.

Egyszer csak egy kedves, vékony hangocska kezdett énekelni, valami ilyesféle dalt:

Édesapa kertjében, nyílik már a rózsza, két kismadár szállt oda fészket rakni rája.

A hang a hátrább álló kocsiból érkezett.

– Ez ő! – lelkesedett Fanfan.

S miután alaposan szétnézett, és megállapította, hogy a piactér változatlanul teljesen üres, Kövér Pierre-rel a nyomában, szinte lábujjhegyen előrébb lopakodott, egészen a kis falépcsőig, melyen fel lehetett lépni a kocsiba.

A kislány odabent ült. Szőke, nagy haja mintha fénynyel árasztotta volna el. De mennyire másképp volt öltözve, mint délelőtt! Mezítláb volt, s egy színehagyott, agyonfoltozott szoknyácska meg egy kopott ingecske volt rajta. Kezét összekulcsolva az ölében tartotta, fejcskáját a vállára hajtva álmodozott és dúdolgatott:

Egyre újabb madárkák térnek be a kertbe, rigók, cinkék, galambok s egy karcsú kis gerle.

Hirtelen felugrott, mikor az ajtóban megpillantotta Fanfan és Pierre arcát.

– Kicsodák maguk? – kérdezte rémulten.

De abban a pillanatban elült arcán a rémullet. Kedvesen elmosolyodott, szeme vidáman csillogott.

Fanfan persze felhívásnak vette a mosolyt, s mit se tö-

56

rődve Kövér Pierre tanácsaival, aki azt suttogetta a fülébe, hogy be ne menjen – nekirugaszkodott, és egyetlen ugrással benn termett a kocsiban. Kövér Pierre nagyot sóhajtott, aztán megadóan követte, ő persze a kis hágsót használta.

– Tudom, kik vagytok – mondta a kislány, és felállt. – Délelőtt ti jöttetek öda a piactérre. Jól megnéztelek benneteket. S tudtam, hogy el fogtok jönni. Már aggódtam, hogy úgy megyünk el innen, hogy mégsem látlak többé titeket.

Oly karcsú volt, olyan bájos, olyan más volt, mint azok a kislányok, akikkel Fanfan még együtt játszott a malomban töltött években, hogy alig merte visszategezni, pedig ő igazán nem volt félnéknek mondható.

– Stella – kérdezte –, ilyen hamar mentek már?

– Azonnal indulunk. Azt hiszem, egész éjszaka úton leszünk. Ne is maradjatok itt sokáig; hamarosan megjönnek, és ha itt találnának titeket a kocsiban, annak szörnyű vége lenne!

Félve nézett ki az ajtón. Kissé nyugodtabban lépett vissza.

– Vásárolni mentek be a faluba – mondta. – Titeket hogy hívnak?

– Engem úgy szólítanak, hogy Tulipános Fanfan. A barátom neve pedig Kövér Pierre.

– Jól van hát, üljete le egy percre. Ha megjönnek, biztosan meghallom idejében a lépéseiket, s lesz annyi idő, hogy elszaladjatok.

Fanfanék körülnéztek, hová üljenek. Széket nem láttak.

A kocsi belsejében egyébként leírhatatlan rendetlenség honolt. Annyi kacat és limlom volt behányva, hogy a félhomályban még a körvonalukat se nagyon lehetett megkülönböztetni.

Végül is Fanfan ráült egy batyura, melyben kendőket vélt zsúfolódni. Kövér Pierre egy másik batyut választott.

57

Stella sugárzó tekintettel bámulta őket. Boldog volt, hogy ez a két kamasz fiú, aki nem sokkal lehetett nála idősebb, ide merészelt jönni, s kissé feloldotta az ő elzártágát.

– Ez igazán szép töletek – hajtogatta.

Fanfan azonban egészen gyakorlati dolgokról szeretett volna érdeklődni. De annyi ideje se maradt, hogy egyetlen szót kinyöggjön.

Kintről nagy rohangálás zaja tört be hozzájuk; a Nagy Félkar egyszer csak feltűnt kint a hágsó felső fokán és egy erőteljes mozdulattal becsapta a kocsi ajtaját. Aztán ráfordította a kulcsot.

Fanfan és Pierre egyetlen lendülettel ugrott talpra, de Stella figyelmeztetőn kapta ujját a szája elé.

A három gyerek csak néhány pillanatig állt ott. Egy hatalmas rázkódás, s mindhárman a földre huppantak.

A kocsi nagy lendülettel elindult.

7. CSAPDÁBAN

A zárt kordé jobbra-balra dőlt, jó nagyokat zökkent, olyan iramban hajtották. Belül majdnem teljes volt a sötétség. Mikor belépett a kocsiba, Fanfan nem vette észre azt az apróságot, hogy a kocsi falába vágott kis ahlakokra kívülről rá volt hajtva a fatábla, nyilván, ez is hozzátartozott az úti készülődéshez.

De azért némi idő elteltével Fanfan szeme már valamivel többet érzékelt, mert kint még nem volt teljes a sötét, és a pontatlanul illeszkedő oldaldeszkák résein beszűrődött egy kis fény. Mire feltápáskodott, már Kövér Pierre is talpon volt, de csak nehezen tudta megőrizni az egyensúlyát.

És hová lett Stella?

Fanfan-rögtön őt szólította:

58

– Hol vagy, Stella?

– Itt vagyok – hallottak egy vékony kis hangot. Fanfan odacsörtetett. A kislány beesett az asztal mögé.

Fanfan felemelte, és visszaültette a helyére. Esés közben egy kissé megsérült. A homlokán kiserkedt a vére. Fan-: fan zsebkendővel törölgette.

– Édes Istenem – sóhajtozott a kislány –, mi lesz veletek? Innét nem tudtok kiszabadulni!

– Aki keres, talál – szellemeskedett Fanfan. – Majd csak adódik egy lehetőség.

S jól körülnézett. Átmászott a limlomokon, volt ott letört bútordarab, ócska szövetdarab, mindenféle batyu, s tüzetesen szemügyre vette a kocsi oldalfalait. Bár a deszkák nem voltak mindenütt pontosan illesztve, nagyon vastagok voltak, s erősen összeácsolták; a tetőn pedig egyetlen rést se lehetett találni.

Eközben, az egyik oldalrészén keresztül sikerült meglátni a kocsit hajtó személy arcélét. Nem Félkar volt, hanem az asszony. Fanfan hol egy csontos, összegörbedt hátat látott, hol görcsös ujjakat a gyeplőre meg az ostornyélre fonódva, mert a lovat ostorral biztatta.

– Igazad van, Stella – mondta Fanfan, és leült a kislány mellé. – Én meg a barátom csak holnap reggel tudunk kijutni innen, ha majd a szüleid kinyitják az ajtót.

– Az én szüeim? – csodálkozott a kislány. S szinte felkiáltott. – Hisz ezek nem a

szüleim!

Fanfan odahajolt, s kezébe vette a kis kezeket.

– Ha nem a szüleid, akkor mi közük van tehozzád?

– Semmi.

Fanfan úgy érezte, hogy nagy kő esett le a szívéről. Hiszen az első pillanattól kezdve, kimondatlanul is abban reménykedett, hogy Stella nem ezeknek a rémes alakoknak a gyermeke.

– De akkor miért kell velük élned?

Stella elgondolkozott. Homlokán keserű ránc jelent meg.

59

– Csak néhány hónapja vagyok náluk – mondta lassan, vontatottan. – Azelőtt a Szultán nevezetűeknél voltam. Azok is faluról falura vándoroltak. Tőlük tanultam meg a kosárfonást. Náluk nem volt ilyen rossz dolgom.

– Azok biztosan csepűrágó színészek lehettek – mondta Fanfan. – S azok a rokonaid voltak?

Stella megint meglepődött.

– Dehogya – mondta. – Náluk nem is Stella volt a nevem, hanem Pascalina. ők maguk is nagyon szegények voltak. Csak ezek a Félkarok neveztek el Stellának.

– Szultánék pénzért adtak el ezeknek, ugye? – kérdezte Fanfan.

A kislány nem felelt, csak néma kétségbeesés ült ki az arcára.

Fanfan kis hallgatás után újra kezdte:

– S a Szultánék előtt kikkel voltál?

A ránc a kis homlokon tovább mélyült. Végezetül csak a fejét rázta, és nagy sóhajjal felelte:

– Azt már nem tudom ...

Fanfan kezdte érteni, miért nem tudott ellenállni annak a vágynak, hogy beszéljen vele, miért sodorta feléje az első pillanattól kezdve egy olyan érzelmi áradás, mely csaknem azonos a gyöngédséggel. De azt nem sejtette, mi mindent fog még megtudni.

– Ez a Félkar házaspár rosszabbul bánik veled, mint a Szultánék?

– Ó, de mennyire! Különösen az asszony. Gyakran megver, sőt megkorbácsol. Ha valami kifogásuk van ellenem, még enni se adnak, s előfordul, hogy egy időre odakötnek a kocsi oldalához, ők kényszerítenek arra is, hogy a lányuknak mondjam magamat, ha idegennel beszélek. Ami csak ritkán esik meg, mert általában szigorúan tiltják, hogy bárkivel is szóba álljak.

Fanfan alig tudta legyűrni méltatlankodását, csikorgat-

60

ta a fogait. De sikerült még egy kis nyugalmat erőltetni magára.

– Szóval ezek kényszerítenek téged, hogy a bőrödön elviseld az érintését annak a ...

De a mondatot nem tudta befejezni. Szavába és a kocsirecségésbe egy éles kiáltás hasított bele.

Fanfan arra fordult, s azt látta, hogy Kővér Pierre egyetlen ugrással felpattan, és a tetőhöz rögzített seprűnyélre csimpaszkodik, úgy bámul vissza a padlóra.

– Ott a kígyó! Ó, borzalom! Rajta ültem!

Amikor a félhomályban nagy nehezen ő is meglátta azt a hosszúkás, lassan mozgó valamit, Fanfan is önkéntelenül hátrahőkölt.

– Egy baltát! – kiáltotta. – Ide egy baltát! Nekimegyek, és apró darabokra vágom szét a bestiát.

– S milyen nagy kár volna érte – mondta Stella, és ő is felkelt.

Egész arckifejezése megváltozott. Szélesen mosolygott. A legcsekélyebb félelem nélkül odalépett az óriáskígyóhoz, mellé térdelt, és simogatni kezdte.

– Láthatjátok – mondta –, Alexandre cseppet se rosszindulatú. Nincs benne semmi támadó szándék, ő az én legjobb barátom.

– De én úgy tudtam – mondta Kövér Pierre, miközben még mindig a tetőn csimpaszkodott –, hogy a boák megfojtják az embert, és megeszik.

– Lehetséges – felelte Stella. – De ennek az Alexandre-nak csak jó tulajdonságai vannak. Eledelel pedig beéri hetenként egy csirkével.

– Hetenként eggyel? – hüledezett Kövér Pierre.

– Úgy bizony. Az óriáskígyó nagyon lassan erdészt. Szó ami szó, itt csak Alexandre-ral élek barátságban. Ő, ha ezek a Félkarék se volnának rosszabbak nála ...

– De ha nem félsz a kígyótól – kérdezte FanfaP –, miért sírdogáltál délelőtt a vásártéren?

61

– Mert az asszony előzőleg megvert – felelt Stella, és a szeme furcsa fényben csillogott. – Azért, mert nem akartam megint fellépni a közönség előtt. Mert...

S arcán megint csak sűrűn patakzottak a könnyek. Fanfan, akár egy kis testvérnek, gyengéden átfogta a vállát, s visszatámogatta arra a helyre, ahol az előbb ült.

Aztán odapillantott Kövér Pierre-re.

– Leszállhatsz a magasból. Bár nagyon jól nézel ott ki. Erre még Stella is elnevette magát a könnyei közt.

– Figyelj ide – mondta neki Fanfan. – Hajlandó vagy velünk megszökni?

– Persze, boldogan. De ez teljességgel lehetetlen. Mi csak gyerekek vagyunk, Félkar és felesége pedig túl erős. Könnyen utolérnének és elkapnának. S aztán ezek mindenre képesek ám!

Fanfan egy vállrándítással felelt. Mindenre el volt szánva. Ha kell, hegyeket fog megmozgatni. Óriásokkal is szembeáll ennek a kislánynak a kedvéért, akit előző este még nem is ismert, s aki most mégis betölti minden gondolatát. Mintha a családját csak azért hagyta volna el, hogy találkozzék Stellával, s mintha a kis Stella, aki egész lényével arra ösztönözte, hogy bármily áldozatra kész legyen érte, mintha Stella is életének egy sorsfordulójához érkezett volna.

– Lehet – mondta Fanfan –, hogy ezek a Félkarék mindenre képesek. Akkor sem ijedek meg tőlük!

A kislány meg se lepődött, s teljes bizalommal függesztette rá tekintetét.

– Ó, Tulipános Fanfan – mondta –, egy pillanatig sem kételkedem, hogy a szíved bátor. Azonban ...

Fanfan egy mozdulattal leintette.

– Erről többet egy szót se! Csak az a fontos, hogy mit csinálunk a szökés után. Én Párizsba tartok, hosszabb-rövidebb szakaszokat téve meg egyszerre. Lehet, hogy csak hónapok múlva érek oda ...

62

Stella bizalommal fektette kezét a karjára, és szinte átszellemült az arca.

– Fanfan, én szívesen megyek veled bárhová. De legelőször nem Párizsba szeretnék menni. Figyelj csak ide. El kell neked mondanom valamit.

Fanfan közelebb hajolt hozzá, hogy jobban hallja a szavait, a kocsis ugyanis még mindig elég gyorsan ment, nagyokat zökkent a kerékvágásokon, az árokparton megdőlt, visszabilent, s közben recsegett-ropogott minden deszka rajta.

– A Szultánok családjában – kezdte Stella az elbeszélését –, volt egy vénséges vén cigányasszony, aki az anyja, sőt nagyanyja volt az egész családnak. Engem meglehetősen kedvelt. A halála előtt behívott a kocsijába. Megfogta a kezemet, és hosszasan szemlélte a tenyeremet. S aztán így beszélt hozzám: „Nem kell senkinek sem elárulnod, amit tőlem hallasz. Úgy látom, még sok szenvedés vár rád. De aztán nagyon-nagyon boldog leszel. El

fogsz jutni Párizsba is. De először Remisbe kell menned.”

Stella hirtelen megállt, mert észrevette, hogy Fanfan arcán furcsa fintor jelent meg, Fanfan pedig hátradőlt, és szigorúan összeharapta az ajkát. Villogott a szeme.

– Mi van veled, Fanfan – kérdezte meglepődve. – Valami nem tetszött mondtam neked?
– Ismételd csak meg az öregasszony utolsó mondatát -szólt rá Fanfan kissé rideg

hangon.

Stella készségesen elmondta újra:

– így hangzott: „Először Reimsbe kell menned.” Fanfan hallgatott. Aztán újra kérdezett:

– Mást nem mondott? Azt nem mondta meg, miért kell Reimsbe menned?

Stella a fejét rázta.

– Nem, azt nem mondta. Egyébként többé nem is láttam őt, mért másnap meghalt. De Fanfan, ha téged ez bánt, nem fontos, hogy odamenjek.

63

– Miért bántana engem? – mondta Fanfan meglehetősen szárazon. – Én kimenekítelek innen. Aztán már azt csinálsz, amit akarsz. Most pedig, úgy hiszem, hogy helyénvaló volna egy kicsit szunyókálni, mert holnap bőven akad tennivalónk. Jó éjt, Stella!

A kislány nem szólt semmit, egyre kevésbé értette Fanfan hirtelen hangulatváltozását. Eddig olyan készséges és szívélyes jó barátként viselkedett. Miféle szűnyog csípte meg?

De egy perc múlva a két fiú, a kislány és a kígyó az összevisszaság ellenére is helyet keresett magának a padlón. Kövér Pierre máris horkolt. Akinek semmi se nyomja a szívét, hamar elalszik, Vajon Stella tudott-e aludni? Lehetetlenség lett volna megmondani, mert mióta végleg leszállt az éj, a kocsi belsejében tökéletes sötétség uralkodott.

Fanfan nem tudta lehunyni szemét. Tőle még messze volt az álom. Dühös volt, nyugtalan, fejében hatalmas csata dúlt a lelkiismeret és a kíváncsiság között.

Az ördögbe is – morfondírozott –, miért dörgöli mindenki az orrom alá ezt a várost? Anyám megesket, hogy be ne tegyen a lábam oda. Aztán jön Prunier apó, aztán az a lókötő Ludovic, végül Kövér Pierre. És most itt ez a kis Stella, őneki is Reimsbe kell mennie. Mintha az ördög szeretne engem állandóan kísértésbe hozni, azért duruzsolja a fülembe Reims nevét. Mi a csuda lehet végül is ebben a városban? Ki tudná nekem megmondani? Ő, Istenem, én igazán szeretném, hogy ne kövessék el hibát ezzel kapcsolatban. De jó is lenne, ha mint egy kis madár, szárnyakon röpködhetném körbe a házait, a templomait. Vagy pedig pici egérként futkoshatnék az utcán, fülelve és leskelődve. Akkor ugyanis nem én tenném, és nem volnék szószegő, hiszen a madárka vagy az egérke a varázspálca érintése nyomán csak az én mesebeli hasonmásom volna.

64

így tüzelte magát Fanfan. Idáig, ha valaki vigyázatlanul kiejtette előtte a Reims nevet, rögtön haragra gerjedt. Most inkább lázas türelmetlenséget érzett. Valóban úgy érezte, hogy az ördög incselkedik vele, s most jó húzásként a kedves Stella törekeny alakját ölti magára.

TávOzz tőlem, Sátán, tűnj előlem – mormolta magában. – Nem akarok Reimsbe menni. Találj ki másfajta kísértést, mert én nem szegem meg az anyámnak tett eskümet, még Stelláért sem!

De jól tudta, hogy e heves fogadkozás ellenére már nem olyan biztos önmagában. Talán azért, mert belépett az életébe ez a kis Stella, ez a kedves, törekeny, ugyanakkor magányos és szerencsétlen leány, aki iránt az első pillanattól mély barátságot érez, akit szeretne a bajoktól megóvni, sőt akiért egész sor bolondságot is képes volna elkövetni, hisz folyton erről álmodozik.

S most úgy látszik, e hősies álmokról le kell mondania, mert egyszer csak ott találná magát abban a bizonyos... nevű városban.

Fanfan, ott a sötétben, legyintett egyet.

Inkább aludni kellene – s igyekezett minél kényelmesebben elhelyezkedni a kocsi

padozatán. – Ebben a pillanatban nincs miért izgulnom: majd holnap kiderül, mi volna a legokosabb.

Észre se vette, hogy a lovacska már régóta csak csendesen poroszkál. Szívében a legellentéesebb érzelmekkel, de nagyon elcsigázottan egy pillanat alatt mély álomba merült.

Szinte riadtan ébredt, jóval később kis társainál, hisz jól látta, hogy Stella és Pierre már felültek a helyükön. Stella hallgatózott. Kövér Pierre olyan borzas volt, mint egy tüskédisznó. A deszkaréseken keresztül a hajnal világa szűrődött be. A kocsi megállt.

65

Fanfan tulajdonképpen egy kinti hang ébresztette. A Nagy Félkar hangja.

– Figyeljete ide – szólt a hang –, a fiúkhöz beszélek. Felajánlom nektek, hogy nálam maradhattok. Csak nekem kell dolgoznotok. A munka könnyű, szórakoztató. Jól fogjátok magatokat érezni. Kérdezzétek meg Stellát. Ugye, Stella, te boldog vagy itt mivelünk?

A három fiatal összenézett. Fanfan megérezte, hogy itt a cselekvés órája. Minthogy Stella halotthalvány lett és szinte megnémult, odahajolt hozzá, és azt sutyorogta a fülébe, mondja nyugodtan, hogy boldogan él velük.

– Igen – mondta végül, bár kissé bizonytalan hangon –, nagyon boldog vagyok magukkal.

– Tehát ti is halljátok – szólt újra a Félkar. – Nos hát, mi a választok? Ha nem vagytok hajlandók nekünk dolgozni, előre megmondom, hogy nem lesz irigylésre méltó a sorsotok. ^ Véssétek jól az eszetekbe, hogy a foglyaim vagytok, nincs *akadálya, hogy azt tegyem veletek, ami leginkább kedvemre van. Szóval ebben az esetben élve nem kerültök ki a kocsiból.

– Azt azért még meglátjuk – mormolta a foga között Fanfan.

Intett Kövér Pierre-nek, hogy lépjen oda és a fülébe suttogott néhány szót. Kövér Pierre a visszautasítás jeleként élénken hadonászott a karjaival, majd ő is sugdolózni kezdett.

– Nem és nem – tiltakozott. – Ez lehetetlen. Ha megpróbáljuk, ezek az alakok egy pillanatilag se fognak habozni ...

– De nincs más megoldás – szólt közbe Fanfan. – Most vagy soha! Ilyen jó alkalmat vétek volna elszalasztani.

– De Fanfan, képtelen vagyok rá. Űgy érzem, hogy...

– Nagyon helyes – mondta Fanfan. – Akkor újra bevetjük a nehéztüzérséget.

66

Megfogta Kövér Pierre vállát, fordított rajta egyet, és placcs! – máris fenéken billentette.

Stella ezt látva halkan felsikoltott. De legnagyobb meglepetésére egy fájdalmas grimasz után Kövér Pierre már szélesen vigyorgott, elővillantva összes fogait.

– Most már jobban vagy? – kérdezte Fanfan.

– De mennyire, Fanfan. Sőt még soha nem éreztem magam ilyen jól. Így aztán iszonyú leszek és rettenetes. Akarod, hogy én menjek elsőnek?

– Nem, nem, Kövér Pierre, nincs szükség túlbuzgóságra, se hősködésre. Megmondtam neked, mi lesz a dolgod. Csak ehhez tartsd magad; ez untig elég lesz.

Fanfan most Stellához fordult.

– Te pedig, Stella, ne csodálkozz semmin, akármit fogsz is látni. Maradj végig ott, ahol most vagy. Ne mozdulj, ne próbálj közbeavatkozni!

Kint Félkar már kezdett türelmetlenkedni.

– Nos, mi a válasz? Hajlandók vagytok nekem dolgozni?

Fanfan vonakodva lépett az ajtó felé. Válaszképpen mindenre igent mondhatott volna. De természetszerűleg utálta a hazugságot. Elszánta magát, mindenekelőtt azt kell elérnie, hogy kinyíljék az ajtó. Akkor majd fog tudni válaszolni...

– Nyissa már ki az ajtót! Mindnyájan megfulladunk ezen a szűk helyen! – felelte.

– Nem szoktam eltérni, hogy valaki feltételeket szabjon nekem. Válaszolatok most azonnal! Különben máris indulunk tovább, s ott gebedtek meg a kuckóban!

Néhány pillanatra csend lett.

Aztán odakint mintha izgatott szóváltás zajlana, és Fanfan tisztán hallotta, hogy az asszony azt mondja a férjének:

– Csak nem félsz ettől a két kölyöktől? Nyisd ki azonnal, minejé vesztegetni az időt?

67

Félkar dühösen morgott, de bedugta a kulcsot a zárba és elfordította.

Fanfan és Kövér Pierre kétfelől elhelyezkedett az ajtó mellett, és kalimpáló szívvel várakozott.

8. RABSZOLGASORBAN?

Az ajtó megcsikordult és kinyílt. A napfény elárasztotta a kocsi belsejét, s a hágcsó tetején élesen kirajzolta Félkar úr és asszonyság alakját. Két baljóslatú árnyalak, akik láttára sok felnőtt is visszahőkölt volna.

Fanfan és Kövér Pierre azonban a végsőkig el volt szánva. Megvolt a maguk terve. Pontról pontra végre akarták hajtani, nem törődve az akadályokkal és az esetleges következményekkel.

Elsősorban a meglepetés erejére számítottak. Fanfan így szólt Kövér Pierre-hez:

– A te dolgod az asszony! – Mert ő a Nagy Félkart tartotta fenn magának, abban a hiszemben, hogy ez lesz a kényesebb feladat. De mekkorát kellett csalódnia! A következő események azt bizonyították, hogy bizony tévedett.

Amint az ajtó teljesen nyitva volt, Fanfan nagyot kiáltott:

– Most adjuk meg a választ!

S alaposan nekirugaszkodva mindketten egyszerre ugrottak ki az ajtón. A váratlan támadástól meglepve a férj és a feleség néhány lépésnyit hátrált, majd harcra készen megállt.

Fanfan és Kövér Pierre csak most vehette észre, hogy mindkét ellenfelük félelmes szerszámokkal van felszerelve. A férfi egy pisztolyt szorongatott a jobb kezében. Az

68

asszony pedig már az ostor nyelét markolta; úgy látszik, ettől soha egy pillanatra se vált meg.

Kövé Pierre meg se próbált védekezni; a következő percben már harcképtelenné vált. Az ostornyéllel ugyanis olyan erősen fejbe vágta, hogy elesett, és az asszony rögtön letéperte.

Fanfan fél szemmel odapislantott, de közben megroha-roozta* a férfit. Mikor elérte, már forrt benne a düh. ökölbe szorította a kezét. S akkor vette észre, hogy közvetlen közélről ásít rá a pisztoly csöve.

De már semmi se állíhatta meg!

Kissé oldalt ugrott, majd sikerült mindkét kezével elkapnia a férfi jobbját, és egy erőteljes mozdulattal felfelé rántani. A pisztoly elsült. Hatalmas dörrenés szaggatta fel a békés táj csendjét.

De Félkar le volt fegyverezve.

Pillanatnyi előnyét kihasználva Fanfan nagyot csava-rintott a csuklóján, és teljes erővel megszorította. Félkar fájdalomában nagyot üvöltött, megtántorodott, lábai egymásba gabalyodtak, s végül egyensúlyát veszítve elterült a földön.

Fanfan rajta maradt, s mindkét kezével belemarkolt a hajába, s a fejét az út kövezetéhez ütögette.

Leikiismeretesen igyekezett végigvinni ezt a szép kis munkát, midőn kénytelen volt felfigyelni egy rekedt kiáltásra, melyben nem volt nehéz felismerni Félkarné hangját.

Továbbra is erősen markolta ellenfelét, de odafordult. Először Kövér Pierre-t látta meg, aki néhány lépésnyire aléltan hevert a földön, aztán távolabb, a kocsi ajtajában Stellát és az

asszonyt.

A szörnyű nő a szegény kislány nyaka köré fonta az ostor szíját, s onnét üvöltözött:
– Te kis haramia, ha azonnal el nem erezted az uramat, megfojtom ezt a kis békát!

69

Fanfan nem habozott egy pillanatig se. Még gondolatban sem tudta elviselni, hogy Stellát, megkínózzák. Elengedte áldozatát, és felkelt, de borzasztóan lesújtotta, hogy terve, egylépésnyire a megvalósulástól, dugába dült.

Nem maradt túl sok ideje, hogy összeszedje a gondolatait. Olyan ütést kapott a fejére, hogy szinte megnyut előtte a föld, s tüzes lángnyelvek csapkodtak a szeme körül.

Félkar volt a tettes, aki a pisztolyaggal verte fejbe.

Fanfan próbált valamiben megkapaszkodni, de semmi sem akadt a keze ügyébe, így a levegőben csapkodott karjaival, majd összeesett és elájult.

Mire magához tért, már nem az út porában feküdt, hanem a kocsi padlóján, s a döccenésekből rájött, hogy ismét úton vannak. Egyik kezével végigtapogatta a fejét, s a dús hajzat alatt hamar ráakadt a fájdalmas púpra.

Szénézett maga körül, és ugyancsak meglepődött. A kocsiban senki se volt rajta kívül. Hová lett Stella és Kövér Pierre? Mióta útnak indult Taraude-ból, a szélmalom tövéből, most fordult elő először, hogy egyedül volt, valóban egyedül. De igazában csak az izgatta, hogy nem tud semmit a társai sorsáról. Csak az a két kép maradt lenyomtatva az emlékezetében, hogy Kövér Pierre tehetetlenül fekszik a földön, és hogy Félkarné arra készül, hogy meghúzza a szíjat Stella törékeny nyaka körül.

Némi erőfeszítéssel feltápászkodott, és kissé botladozva a kocsi falához ment. A résen át nézte az elvonuló tájat. Hol búzamező, hol szépen gondozott szőlő mellett haladt az út. A távolban erdők koszorúja integetett a hegyoldalból. Falut nem látott se közel, se távol, még egy magányos templomtornyot se égnék meredni a szőlők felett.

Visszaült a padlóra, s ezúttal azt is észrevette, hogy a békés szellemű Alexandre úr társaságától is megfosztották.

Szomjúság kínozza, a hőség pedig fojtogató volt a ko-
70

csiban. Tenyerébe hajtotta a fejét, hogy összeszedje gondolatait. Mennyi ideje fekhett ajultan? Nyilvánvalóan jó pár órán keresztül.

A nap magasán fenn járt sz égen.

Milyen boldog lett volna most egy korsó vízzel! De a hajgyűjtögető és a felesége semmit se hagyott a keze ügyében, aminek a segítségével új erőre kaphatott volna.

Hirtelen az ötlött eszébe, hogy hátha a férfi és az asz-szony összebeszél, és kétfelé válva folytatják az utat. Akkor pedig ő sohase láthatja már viszont Kövér Pierre-t meg Stellát! A mindenit! Minél gyorsabban ki kell innen szabadulnia. Feltétlenül!

Az ajtóhoz ugrott, és próbálta kifordítani. De tömör volt, és jó erősen tartott. Meg se moccant a sarkain. Feltúrta a kocsi minden zegét-zúgát valami alkalmas szerszám vagy emelő után. Nem talált semmit, csak néhány lécet, ami semmire se volt jó.

Hátratett kézzel járkált fel-alá a kocsiban, mint a ketrecbe zárt tigris.

Az egyszer biztos, hogy ezúttal ő a vesztes, be kell látnia. De nem olyan a természete, hogy egyetlen kudarc megadásra készítse. Az első játszmát ugyan elvesztette, de ő győz a másodikban, s ami a legfontosabb, a döntő játszmában is! Lehetetlen, hogy ne ömellé szegődjön a siker, hiszen az ő oldalán áll az igazság (és Kövér Pierre s főképp a kis Stella oldalán).

Most az a legfontosabb, hogy új megoldást találjon, az elsőhöz hasonló bátor tervet, de a kockázatos vakmerőség nélkül. A melfette és ellene szóló érveket gondosan kell mérlegelni, de ha eljön a kellő pillanat, villámgyorsan cselekedni.

Fanfan egyik tervet a másik után főzte ki. Már ott tartott, hogy talán két fadarabot

kellene összedörzsölgetni, s ennek révén felgyújtani ezt a mozgó börtönt – mikor azt érezte, hogy a kocsi erősen lassít.

71

Mire teljesen megállt, ő már ott leskelődött az egyik résnél, és megpróbált kint tájékozódni.

Megkönnyebbülten sóhajtott. Megvolt mind a két kocsi. A másik, melyben ott kellett lennie Stellának és Kövér Pierre-nek is, derékszögben állt az ő kocsijához.

A kis karaván ugyanis egy faluba ért, melyet már elöntött a vásározók nyüzsgése és élénksége.

Fanfan végignézte, mint állítja fel a házaspár az asztalt; kelmékkal megrakják, letűzik mellette a póznát a hajfürttel, mert ez a cégérük, s a kígyó kosarát is kirakják.

Ezután Félkarné, elmaradhatatlan ostorával a kezében, újra bement a kocsiba, s ezúttal Stellával jelent meg újra, maga előtt bökdösve a kislányt, aki még a szokásosnál is sápadtabb volt. Fanfannak görcsösen összeszorult a szíve. Újra tehetetlenül végig kell néznie a gyászos komédiát, melynek egyszer már tanúja volt?

Nagy Félkar már rákezdett a szokott szövegére. A reménybeli ügyfelek jöttek-mentek, néha megálltak egy pillanatra, szemügyre vették a kikiáltót, aztán közönyösen folytatták az utat. Láthatólag nem nagyon sikerül ma az üzlet. Félkar maga messze nem volt olyan csillogó, mint előző nap. Akadozva beszélt, túl halkán, mintha rövidesen teljesen berekedne.

Fanfannak ettől új ötlete támadt. Hiszen neki nincs más d^lga, minthogy minden új körülményt, fordulatot a maga szempontjából kihasználjon! Nem kell-e minden alkalmat megragadnia, hogy ebből az átkozott kordéból kijusson?

Amikor Félkar, kedveszegetten odament a feleségéhez, és halkán szót váltott vele, Fanfan megszólította:

– Uram!

Félkar jobbra-balra nézegetett, s azt kérdezte:

– Ki szólít engem?

– Én vagyok az, uram – felelt neki Fanfan. – Szíves-

72

kedjék idejönni. Valamit szeretnék mondani. Nézzen ide, kidugom az ujjam a résen, hogy lássa, hol állok. Félkar odament.

– Szóval te vagy az, te gazember! – mondta. – Mit képzelsz, van nekem vesztegetni való időm? Mit akarsz egyáltalán?

– Én azt hiszem – mondta neki Fanfan némileg szemtelenül –, hogy ön csak az idejét vesztegeti!

– Mit akarsz ezzel mondani?

– Az asszonyok meg se állnak ma a szavaira, ön csak a pusztába beszél. Úgy látszik, meg van fázva, annyira rekedt a hangja. Tegnap remek üzletet kötött. Ma pedig, ha ez továbbra is így megy, üres kézzel kell továbbmennie.

– Mi közöd hozzá?

– Ahogy gondolja – mondta Fanfan teljes közömbösséget tetteve..– Amit mondani szerettem volna, azzal talán éppen önnek segítettem volna egy kicsit...

– Engem akarsz segíteni? Hogy merészelsz ilyesmit a képembe vágni, te, aki ma hajnalban a legszívesebben a másvilágra menesztettél volna?

– Mindenesetre ön ütött le engem! Nos, hát, uram, ne beszéljünk erről. Én készen állok arra, hogy megbékéljek önnel. De ha ez nem felel meg önnek, maradok itt a kocsiban. Egész tűrhetően megvagyok itt. Először történik velem életemben, hogy nem gyalogszerrel rovom az utat.

Félkar néhány pillanatig erősen gondolkodott, aztán lábujjhegyre állt, hogy közelebb legyen a deszkanyíláshoz és igaz, hogy nem nagy bizalommal, de megkérdezte:

– És mi volna a javaslatod, te jómadár?

– Rém egyszerű az egész – mondta Fanfan nagy nyugalommal. – Tegnap alaposan megfigyeltem önt. Minthogy ma be van rekedve, úgy gondolom, helyettesíthetném, talán még meg is tudnám a mondókámat némi egyéni za-

73

mattal fűszerezni, az ön megszokott sablonjai helyett, mert őszintén szólva, nem sok spiritusz szorult önbe!

Fanfan sohase hitte volna, hogy ilyen bátran mer valakivel tárgyalni. De mit is kockáztatott? A kocsiból ki akart jutni, mindenáron. A többit majd aztán kigondolhatja. Majd csak adódik valami lehetőség pajtásai kiszabadítására.

Mintha Félkar megingott volna.

– Rendben van – mondta végül. – Kipróbálhatlak. Ha valóban a kezemre jársz, nem fogod megbánni. De ha ez az ajánlat csak afféle ravaszkodás, hogy engem felültesz, gondoldj arra, hogy a kabátom alatt az övemben egy töltött pisztoly lóg, melyet adott esetben habozás nélkül fogok használni.

– Legyen nyugodt, uram. Nem hiszem, hogy még egy-*zer oka lesz engem a pisztollyal fejbe vágni. Elég volt nekem egyszer is.

Félkar röhintett egyet, megkerülte a kocsisarkát, fellépett a hágcsóra, és kinyitotta az ajtót.

Az asszony ott termett az ostorral a kezében.

– Micsoda? – ordított. – Szabadon engeded? A három közül ez a legveszedelmesebb!

– Fogd be a szád, asszony! – torkolta le Félkar. – Törődj azzal, ami rád tartozik.

Fanfan egy árva pillantásra se méltatta az asszonyt, mikor elment mellette. Mit érdekli őt ennek a boszorkánynak a pörlekedése! Egész más gondokkal volt tele a feje.

Félkar a vállára tette a kezét, és magyarázott:

– Jól jegyezd meg. Egy átlagos hajért tizenöt frank jár. Ha valaki nem pénzt akar, akkor két selyemsál vagy hat muszlinzsebkendő. Az átlagosnál sokkal nagyobb hajért húsz frankot adunk, illetve három sálát vagy tíz zsebkendőt. Érted?

– Hát hogyne, uram.

74

– Nesze, itt az olló. Igyekezzél jó hasznát venni. Egyébként itt leszünk a közeledben a feleséggel, ha valamiben segíteni kellene, főleg, ha megszorodnának az ügyfelek. Sajnos, ezt nem hiszem. Szó ami szó, itt az alkalom, hogy bebizonyítsd, képes is vagy valamire, nem csak a szájad jár!

Fanfan nem tudta még, mit is fog igazában tenni. De biztatta magát, csak fel a fejjel! Bízni kell a pillanat sugallatában. Nagyon óvatosan kell a dolgot megjátszani, mert talán ez az utolsó lehetőség.

Stella előtt megállt, a kislány mozdulatlanul várt rá, és végtelen bizalommal nézett a szemébe.

– De boldog vagyok, hogy itt látlak, Fanfan – mondta.

– Figyelj jól ide – mondta neki Fanfan, miközben úgy *tett*, mintha szépséges fürtjeit rendezgetné *el* a két vállán. – Ezúttal én leszek a kikiáltó. Ebben a pillanatban még nem tudom, mit fogok csinálni. De sikert kell aratnom. Ez mindhármunk szempontjából nagyon fontos.

– Én mindig tudtam, hogy te megszabadítsz minket, Fanfan!

– Ne örvendezz túl korán! Csak arra kérlek, hogy engem tarts szemmel, s engedelmessédj, ha intek neked. De hol van Kövér Pierre?

– Be van zárva az első kocsi. Mikor ki akart jönni, azt mondták neki, hogy maradjon csak benn, mert nem alkalmas semmire. Talán majd találnak számára valami elfoglaltságot. S kétszer ráfordították a kulcsot.

– Talán ebben a pillanatban jobb is így. Most nincs rá szükségem. Tőled csak annyit kérek, Stella, hogy légy a segítségemre, a mosolyoddal, a kedves arccoddal. Maradj itt, e helyen, és ne csodálkozz, bármit is fogss látni.

Fanfan sarkon fordult, s egyetlen ugrással fent termett az asztalon. Egy lépés jobbra, egy balra, a kelméket máris félretolta, s kiegyenesedett. Aránylag rendezett volt még

75

a külseje, bár a ruházatát már kezdte megviselni a sok úti viszontagság, mióta elindult a malomtól.

Meglóbálta a Félkartól kapott nagy ollót, és hosszan, élesen rikoltott, olyan élesen, hogy a legtöbb arra járó ász-szony megriadt. Sokan megálltak, s nézték, ki az, aki így sikolt.

– Hölgyeim és nemeskisasszonyok – kezdte rá Fanfan –, jöjjenek közelebb! Szemben azzal, amit talán hisznek rólam, én nem vagyok csaló, hanem a tudomány embere! S talán a tudományra érdemes egy perc figyelmet fordítani!

öt magát is meglepte, milyen élénken dől belőle a szó, milyen fordulatosan tudja magát kifejezni. Az asszonyok habozása csak egy pillanatig tartott, s egyre többen sereglettek köréje. Fanfan egy mozdulattal megállította őket.

– Kérem, csak szépek és fiatalok jöjjenek! Fogatlan vénasszonyokra nincs szükségünk, akik már majdnem kopaszok, s már semmire se jók. A tudomány és a művészet a fiatalok ügye. Az a kérésem, hogy csak a fiatalok jöjjenek ide, s közülük is csak a szépek!

Ügyes fiú ez a Fanfan! Ahogy találomra szövegelt, ahogy ráakadt egy olyan hangra, mely egyébként távol állt tőle, sikerült a leggyengébb pontot eltalálnia. Hiszen hol van olyan asszony, aki fiatalon nem tartja magát csinosnak, vagy aki előrehaladva a korban, nem tartja magát még fiatalosnak?

Mindenesetre a falu asszonyai e felhívás után kivétel nélkül, szinte zárt sorokban léptek közelebb, nagyokat kacagva, lökdösődve.

Fanfan, akinek remek volt a füle, ilyeneket hallott:

– Én odamegyek.

– Én is szeretnék odamenni.

– S ha odamegyünk, mit kell ott tennünk? Némelyik fiatal nő olyan szép volt, mint a viruló rózsza.

Voltak ott derék családanyák, erősek, majd kicsattantak

76

az egészségtől. Volt aztán néhány öreglány is, öt vagy hat, kissé túl a virágzáson, de szinte megható volt, hogy milyen képük van önmagukról.

– Gondolhatják, hölgyeim – szólalt meg Fanfan, mikor már mindenki ott állt előtte –, hogy nem azért zavartam meg önöket a nézelődésben, hogy butaságokkal untassam. Ez nem volna méltó Tulipános Fanfanhoz, a Nagy Félkar segédjéhez, öt egyébként ma rekedtsége akadályozza. Szóval az önök hajáról van szó, hölgyeim, méghozzá tisztán tudományos szempontból szeretnék erről beszélni.

Fanfan itt nagyot nyelt, aztán átszellemült arkifejezést öltött, és egy olyan tárgykörben, melyhez egyáltalán nem értett, lelkiismeret-furdalás nélkül előadott egy vadonatúj elméletet, melyet a közönség áhítatos csendben hallgatott végig.

– Hölgyeim – kezdte nagy komolyan –, önök jól tudják, hogy a fű, minél többször nyírják, annál gyorsabban és dúsabban nő ki újra. Nos, bátorkodom önöknek kijelenteni, hogy ez áll az ember hajára is! S ez nem amolyan légből kapott állítás. Korunk legjelentősebb tudósai, doktor Ducroc, Sidonie professzor és maga a nagy Buffon is osztják ezen véleményyt. Jó néhány éjszakámat fordítottam könyveik tanulmányozására. Mindnyájan azt mondják, különféle érvekkkel alátámasztva, hogy a gyakran nyírott haj lesz igazán dús, hosszú és fényes.

Természetesen Fanfan csak ötletszerűen említette Ducroc és Sidonie nevét, és sohasem volt a kezében Buffon valamely műve. De olyan magabiztosan szónokolt, hogy az asszonyok

tátott szájjal hallgatták. Fanfan megérezte, hogy a helyzet alaposan megváltozott. A döntő sikerhez már csak egy utolsó rohamra volna szükség.

– Mindezen túl, hölgyeim – vette fel ismét a szót –, az elmélet bizonyítására, melyet önök előtt fejtegettem, kitűnő példát is mutathatok önöknek, mindjárt itt mellettem.

77

Leugrott az asztalról, odament Stellához, és rámutatott a kislány szőke fürtjeire.

– Nézzék meg, hölgyeim, nézzék ezt az olvadó arany-zuhatagot! Nos, hölgyeim, ezt a haját évente háromszor tövig lenyírják. Akad valaki is önök között, aki ilyen szép, sűrű, ilyen csillogó hajkoronával tudna dicsekedni?

Csodálkozó moraj szállt fel a nézők soraiból. Az asszonyokat, lányokat, vénlányokat mind-mind szinte hipnotizálta Stella hajzata.

– Csendet kérek, hölgyek – kiáltotta Fanfan, és ismét fent termett az asztal tetején. – Még egy igen fontos dolgot el kell önöknek mondanom. Az önök haja, az igaz, meglehetősen vékonyka és ritkás, hiszen nem nyírják le rendszeresen. De ha rendszeresen levágatják, évente legalább egyszer, méghozzá – aminek fontosságát szeretném hangsúlyozni – egy tudományos és művészi szakember segítségével, amilyen a Nagy Félkar, vagy talán szerénytelenség nélkül mondhatom, mint én magam is vagyok, az önök szolgálja, szóval mondom, ha rendszeresen vágatják, még szép kis jövedelemre is szert tehetnek. Úgy bizony hölgyeim, tetemes jövedelemre! A menyasszonyok ennek révén megvásárolhatják a kelengyjüket és kiegészíthetik a hozományt. A családanyák nagyobb kényelmet tudnak biztosítani szeretett gyermekeiknek és férjüknek. A pártában maradó lányok pedig sokasodni látják a kéréket maguk körül.

Fanfannak ugyancsak melege volt, az izzadság patakokban folyt az arcán. Viszont meg volt magával elégedve. Úgy látta, hogy sikerült a hallgatóságát megigéznie, s eléggé kézben tartja már őket. Ezek a derék parasztasz-szonyok, akik mindennek a gyakorlati oldalát tartották fontosnak, már csak arra vártak, hogy a szép beszéd után közölje az árakat is.

Késlekedés nélkül közölte velük. S mihelyt megtudták, milyen tekintélyes összeget vagy pe-

78

dig selymet kaphatnak a hajukért, az asszonyok máris türelmetlenül toporogtak.

– Nos, hát, hölgyeim – szólt utolszor Fanfan –, kérem, hogy elsőként azok jöjjenek, akik a legjobban sietnek. Szíveskedjenek tartózkodni bármiféle tolongástól, lökdösődéstől.

Lökdösődés? Ugyan! Valóságos roham indult meg, egy áradat!

Mindenki első akart lenni. Tapogatták a kelméket, sálakat, zsebkendőket. Lapos pillantásokkal méricskéltek a kis pénzesládikát, mely Félkar asszony kezében lapult. Levették a kendőjüket, főkötőjüket, jól megrázták a hajzatukat, hadd lássák, hogy az ő hajuk a magasabb árat is megéri.

Kezdetét vette a nagy áldozat!

Fanfan és Félkar nekiállt, és egymás után nyírta le a legkülönbözőbb színű hajzatokat. Mint búzakalászkor az aratáskor, végtelen sorban hullottak egymás után a földre terített pokrócra a szőke, fekete, barna, deresedő tincsek.

Mire felálltak az asszonyok és lányok, alaposan meg voltak nyírva, vidáman fecserésztek, és egymást látva jókat nevettek, mintha ez volna életük legszebb napja.

A nagy siker láttán Félkar odaszólt Fanfannak, miközben tovább dolgozott egy fejen:

– Te aztán igazán tehetséges vagy, fiam. Ha akarod, magam mellé veszlek társnak.

Fanfan ugyancsak meg volt lepve, de azt gondolta, hogy bolondság volna visszautasítani, hiszen ha társa lesz ennek a himpellérnek, mindenütt szabadon mozoghat. És előbb-utóbb kell, hogy nyíljon előttük menekülési lehetőség.

Tehát így felelt:

– Miért is ne? De mennyit tud adni?

– Naponta három frankot, kosztot és szállást. A tiszta

nyereségből pedig még egy részt. A feleségem és magam is olyanok leszünk hozzád, mint anyád, apád.

Ez utóbbi szavak hallatára enyhe -borzongás futott végig Fanfanon. Félkar és felesége fiaként élni – micsoda szörnyűség!

De így felelt:

– Rendben van, elfogadom az ajánlatot. – S belemélyesztette az ollót egy nagydarab asszonynak az üstökébe, aki szinte egyfolytában vihogott.

De a nagydarab asszony hirtelen felugrott. Mintha valamilyen hangot hallott volna. Abbahagyta a vihogást.

– Mi történt, kérem? – kérdezte tőle Fanfan. A nő nem felelt, hanem sietve felkötötte a kendőjét. Jó páran ugyanígy viselkedtek. Aztán egyik pillanatról a másikra erőt vett rajtuk a rémület. Mint a bekerített vadak, úgy futkostak céltalanul ide-oda, nagy lamentálás közepette.

– Bizony, ők lesznek azok! Már itt is vannak! Fanfan végignézett a piactéren, s a másik végén egész

csapat férfit fedezett fel, akik rohamlépésben közeledtek. Némelyek fütyküst is szorongattak a kezükben.

Mit keresnek erre a férfiak? Mi a csudának hadonásznak a bottal? Fanfan ezer mérföldre volt attól a gondolattól, hogy éppen ezek az emberek fogják megfosztani attól a múltéony dicsőségtől, hogy a Nagy Félkar társa lehet.

9. FÉRJEK ÉS VÖLEGÉNYEK

Az asszonyok egyre jobban őrjöngtek. A fiatalok sikoltoztak, az idősebbek ide-oda futkároztak, a menekülés útját keresgélték, de nem volt menekülés.

Hogyan is menekülhettek volna? A férfiak széles félkörbe szóródva közeledtek, ahogy a vadászok közelítenek

80

a vadra, vagy ahogy a halászok dolgoznak a kerítőháló-val, mikor összehúzták a bekerített halakkal együtt. Fanfant annyira meglepte ez a hirtelen változás, hogy tanácstalanul pillantott Félkarék felé.

Ügy látta, mindketten lázas gyorsasággal próbálják összeszedni a kirakott kelméket.

– Mi ez? Mi történik itt?, – szólt hozzájuk Fanfan.

– Még mindig nem fogtad fel? – replikázott a Félkar. – Ezek az emberek ezeknek az ostoba falusi tyúkoknak a férjei meg völegényei. Biztos valaki értesítette őket, hogy a feleségük vagy menyasszonyuk éppen most készül le^vágatni a haját. Ilyen kaland már kétszer is megesett velem, de ettől a falutól nagyon messze. A férfiak általában nem szeretik, ha este, mikor hazamennek, lenyírt fejű asz-szony fogadja őket. Most már érted?

– Ó igen – felelt Fanfan elgondolkozva.

Vajon most összes terve halomra dőlt? Vagy éppen ellenkezőleg, ez a váratlan fordulat teszi lehetővé, hogy sokkal hamarabb megmenthesse Stellát, kiszabadítsa Kövér Pierre-t, s mindhárman elszökjenek?

– Gyere ide segíteni! – rendelkezett Félkar. – Nem rostokolhatunk itt tovább. Rémes jelenetek fognak lejátszódni. A férfiak először is jól ellazsnakolják a párjukat. Aztán, ha felfedeznek, minket fognak elkapni. Akkor már hiába kapkodjuk a kezünk-lábunk!

Félkar úr sápadt volt, félelmében reszketett a hangja. Szánalmas látványt nyújtott. De Fanfan nem feledkezett meg arról, hogy ez a szélhámos tartja Stellát rettegésben. És eldöntötte magában, hogy megpróbál kihasználni minden kedvező, kínálkozó alkalmat.

A férfihad odaért a nőkhöz. Pillanatok alatt elcsattant egy sereg pofon. Heves összetűzések robbantak ki az egész vonalon. Botok emelkedtek a levegőbe. Egy parasztlegényszörnyű káromkodással szidta-csepülte a jegyesét, akinek csak néhány szál haj meredezett a koponyáján.

Egyre vadabbá vált az üvöltözés. Valóban nem sok hiányzott a teljes réműlethez.

– Számíthat rám, amiben tudok, segíték – mondta Fanfan Félkarnak.

Intett Stellának. A kislány futva jött.

– Ó, Fanfan – mondta szepegeve –, én már átéltem egyszer hasonlót, alig egy hónapja!

Mikor 3 férfiak jól elverték az asszonyokat, minket akartak lerohanni. S ha az utolsó pillanatban nem sikerült volna elindulnunk ...

– Ezt fogjuk most is csinálni – szakította félbe Fanfan. – Segíts elcipelni a fűzfa kosarat. Nincs egy perc vesztegetni való időnk se.

Fanfan bemászott az asztal alá, melyet a Félkar házaspár éppen nekiállt szétszedni, kirángatta Alexandre kosarát, és Stellával kettesben futólépésben vitték ahhoz a kocsihoz, amelyben Kövér Pierre raboskodott.

– Nincs nálunk a kulcs! – kiáltott Stella, amint fellépett a hágsóra.

A kocsi belsejéből erőteljes hang szólt ki:

– Mi ez a ramazuri? Mi történik ott künn?

– Nincs semmi vész, Kövér Pierre – szólt hozzá Fanfan. – Maradj csendben. Mindjárt indulunk. Később mindent megmagyarázok. – Aztán Stellának szólt: – Tegyük fel a kosarat a kocsikulcs alá.

Fel is tették, némi ügyel-bajjal, mert Alexandre nagyon nehéz volt, a kis Stella karja pedig elég gyenge.

A következő akadály abból adódott, hogy a ló nem volt befogva. Jó messzire kellett érte menni; egy ház sarkánál volt kikötve a vasgyűrűhöz. Fanfan eloldozta, a kötőféknél fogva a kocsihoz vezette, s befaroltatta a két kocsirúd közé.

Itt azonban a nemes paripa (igazában egy sovány gebe) már nem bizonyult engedékenynek. A harci zaj úgy látszik, kissé felidegesítette. Lecsapta a fülét, nagyokat nyihaházott, hol leült a hátsó lábára, hol rugdalózni kezdett.

Fanfannak bizony remegett a keze, mire nagy nehezen sikerült a lószerszám darabjait mind a helyükre illesztenie, a nyakhámot, a farhámot, a hasalót, bedugdosni a karikába az istrángot és a gyeplőszárat.

Mikor végzett ezzel a kényes művelettel, kissé körülnézett. Arrébb bizony elég viharosan alakultak a dolgok. A Félkar házaspár még nem tudott elkészülni a pakolással, s a férjek és vőlegények máris rájuk támadtak, öklüket rázva, sőt félelmes fütykösöket lóbálva.

– Ugyan már, uraim, mit óhajtanak – próbálta Félkar elhárítani őket. – Mindent szívesen megmagyarázok...

– Mit akarsz megmagyarázni, te csibész, te lóköttő -torkolták le azonnal.

Félkar és kedves házisárkánya lépésről lépésre hátrább szorult. Közeledett a pillanat, mely a legrosszabbat tartogatta számukra.

– Ezt nem fogják megúszni! – suttogta Fanfan a foga között.

Stellához fordult, rámutatott az ülésre, s azt mondta:

– Szállj fel gyorsan!

A kislány láthatóan elérte.

– Ó, Fanfan – tapsolt kis kacsóival –, máris megyünk?

– De mennyire, szállj fel hamar!

Egy pillanat alatt fenn ültek a bakon mind a ketten. Fanfan kezére igazította a gyeplőszárat, kivette a jobb oldali tartóból Félkar ostorát, mely éppen olyan volt, mint az asszonyé, s még egy utolsó pillantást vetett a csatamezőre.

Mert addigra valóságos csata dúlt ott. A házaspár próbált védekezni a rájuk rontó férfiak ellen. Egy hatalmas termetű paraszt megragadta Félkart a zubbonyánál fogva, és úgy rázta előre-hátra, mint egy szilvafát. Közben két ember elkapta az asszonyt, feldobták a levegőbe, ő

úgy pörgött, mint egy bábfigura, rémesen sikoltozva, sovány lábaival kétségbeesetten kapálózva.

83

Fanfan meg volt elégedve a látvánnyal.

– Nos hát, éljen a szabadság!

Stella egész^{2_{en}} kipirult *a-z* izgalmaktól, s Fanfan karjába kapaszkodott. Fanfan felemelte az ostort. A lovacska elindult. Nem is volt olyan egyszerű egy fél fordulatot $v4^{?r}-P-t^j^1-ta.n.i$ *.§ kocsivá) ebben a szűk kis közben, mely a piactér egyik kijárata volt.*

Fanfan előreléptette, majd hátráltatta a lovat, majd ugyanezt még egyszer meg kellett tenniök. Kétszer is hozzászorultak egy kerékvető kőhöz, az öreg kocsi recsegett-ropogott.

De a manőver végül sikerült. Fanfan megsuhintotta ostorát, a lovacska megindult a kis utcán, rémült menekülésre késztet^{v_e} egy csomó malacot, csirkét, pulykát, sőt járókelőt is.

A falu nem volt nagy. Hamar elérték a szélső házakat, s kiértek az országútra, a nagy sárga országútra, mely békésen kanyargott a földek között.

Amint a földeken meg szőlőkben dolgozó földművesek megpillantották a porfelhőn keresztül nagy iramban haladó furcsa fogatot, melyet biztos kézzel hajt egy kamasz fiú, oldalán egy estélyi ruhás szőke csöppséggel (Stellának ugyanis ^{ma} ^{i_s} fel kellett öltöznie a díszruhába) -ugyancsak elcsodálkoztak, s a kapanyélre támaszkodva hosszan néztek utánuk.

Stella $vTco^a$ ^{ti} ^{an} ^{ui} Fanfan karján csimpaszkodott. $£3f$ -ragadtatva, há^l ^{ás} szemmel nézett fel rá.

– Ó, Fanfa[^] köszönöm neked! – ismételte. – Mégis sikerült kiszabadulnom!

Megmenekültünk! Többé semmi közöm ezekhe^z a gonosz emberekhez!

Néhány per^c alatt tökéletesen megváltozott. Arcán csendes öröm és boldogság ragyogott, s nagy kortyokban itta a szabadság ^{n_e} ^{k_t} ^{árj} ^{át}, hisz eddig sohase érezhette magát szabadnak. Úgy pillantgatott jobbra-balra, mintha most

84

fedezné fel a világot, mintha először tárulna fel előtte a természet teljes pompájában.

Fanfan nagyon büszke volt, hogy sikerült kis* barátnőjét kiragadni a rabszolgaságból, a gyalázatos bánásmódból. De egyáltalán nem volt még nyugodt.

– Többé semmi közöd hozzájuk – mondta Stellának –, abban az esetben, ha sikerül elég messzire távolodnunk tőlük. Most dél körül járhat. Még legalább két órát kell megállás nélkül hajtunk. Aztán majd... Igef[^] azután a kocsit az úton hagyjuk, mert ez nem a miénk, s Félkar úr könnyen ráakadhat.

A sovány lovacska elég szívós volt, bírta az utat. Először szinte végigvágatott egy félórát. Akkor áttért a csendesebb ügetésre, aztán már csak poroszkált.

Fanfan időnként kihajolt az ülésből, és hátrakémlt, nem jön-e utánuk valami. De az út üres volt.

Egyébként a két fiatal vidáman csevegett, Örvendezve, hogy együtt utazhatnak, megfélelkezve a másnapi gondokról. Egyszer csak, amint éppen felkapaszkodtak egy szelíd dombhátra, tompa kopácsolást hallottak.

Stella rémülten kapta fel a fejét. Fanfan rögtön rájött, miről van szó. A homlokát verte.

– Hiszen ez Kövér Pierre! Teljesen megfélelkeztem róla! Kihajolt, és bekiabált a fogolynak:

– Még egy kis türelem, komám. Odalent 3 völgyben látok egy kis sűrű erdőt. Ott megállunk, s kiszabadítunk.

A domb aljára érve Fanfan bekormányozta a kocsit a fák sűrűjébe, s az erdőn keresztül folyó kis patak partján letáborozott. Remek hely volt, csendes, üdén zöld, távol az országúttól, távol a kíváncsi tekintetektől.

Mindketten leszálltak. Szomjasak voltak, s tetőtől talpig porosak. De mindenekelőtt ki kellett szabadítani a pajtásukat.

Az ajtót ugyan megrágtá a szű, de jó erősen tartott. Hiába rángatta Fanfan teljes erőből, nem tudta kimozdí-

85

táni. Erre többször egymás után nekiugrott a vállával. Végül is a zár nyelve engedett, és az ajtó kinyílt.

Kövér Pierre megjelent az ajtónyílásban. Kócosabb volt, mint eddig bármikor, s sűrűn pislogott, hisz régóta el volt zárva a napvilágtól.

Első szava ez volt:

– Nagyon szomjas vagyok.

– Mi is – felelt Fanfan.

Mindhárman a patak partjára térdeltek, s jót ittak a tenyerükből.

– Ennivaló is van? – kérdezte Kövér Pierre, ahogy felálltak.

– Az nincs. Talán bent a kocsiban akad valami. Kövér Pierre csalódott képet vágott.

– Gondolhatod, hogyha odabent volna valami, arról én már tudnék. Mi lesz most velünk? A végtelenségig nem bírjuk üres hassal!

– Légy nyugodt – mondta neki Fanfan, s megveregette a vállát –, biztosan kitalálom a módját, hogyan...

De a mondatot nem fejezte be. Gyorsan az országút felé fordult. Mert jellegzetes zajokat hallott. Patkócsattogást és keréknyikorgást.

S íme, a dombtetőn feltűnt egy kocsi. Ócska külsejéről Fanfan rögtön felismerte Félkar másik kocsiját. A ló lépésben haladt. A házaspár a kocsisülésen foglalt helyet. Eléggé viharvert volt a külsejük. A férfinak óriási folt a szeme körül. Az asszony egyik karja felkötve. A falu fér-fiainak elég kemény lehetett az ökle!

Mindennek ellenére mindketten egyenesen tartották magukat az ülésen. Időnként tenyerükkel árnyékolva a szemüket jobbra-balra kémlelték a vidéket. Minden jel szerint a szörnyeteg pár a három szökevényt üldözte, s szörnyű bosszúra készült ellenük.

A távolság ellenére Stella is rájuk ismert.

86

– Fanfan – szólt remegve –, meneküljünk, mert ha ránk akadnak, mindnyájunkat megölnék!

Fanfan is tudta, hogy milyen veszélyben forognak. De meg kellett őriznie hidegvérét, ő volt a kis csapat parancsnoka.

A kocsi egyre közelebb jött az úton. Hamarosan odaér a kiserdő szélére. Fanfannak olyan gondolat futott át az agyán, amitől csurom víz lett a háta, de el nem árulta a többieknek.

Csak eszükbe ne jusson idejönni egy korty vízért, ha felfedezik a patakot. Mert akkor végünk!

De a kocsi továbbhaladt. Mintha gyanút fogtak volna, a férfi és az asszony egyszerre fordult a kiserdő felé, és alaposan megnézték. Látták-e a patakot? Vagy volt elég friss vizük?

Az biztos, hogy nem álltak meg.

A veszedelem most más oldalról fenyegette őket.

A csalókat szállító lovacska bizonyára megérezte, hogy a közelben van hűséges társa a nyomorúságban, felkapta a fejét, s hosszan, élesen nyerített, mely úgy szólt, mint egy trombita jel.

Milyen szerencse, hogy Fanfannak ilyen gyorsan forog az esze! Stella és Kövér. Pierre nagy elképedéssel látta, hogy két hatalmas ugrással a saját lovuknál terem. Az utolsó pillanatban, mert az állat már felkapta a fejét, és hozzákészült, hogy feleljen a társa hívására. De Fanfan már ott állt a fejénél, és belemarkolt a két orrlikába.

Meg kellett küzdeniük egymással. A ló megpróbálta lerázni Fanfant, de ő szorosan tartotta. S közben kifelé pislogott az országútra.

Amikor bizonyossá vált, hogy Félkarék továbbmentek, és nem jöttek rá, milyen

izgalmas jelenet játszódott le a közelükben, eleresztette a ló fejét, és csak annyit mondott:

– Ezt szerencsésen megúsztuk!

87

Stella még nagyobb rajongással nézett föl rá, Kövér Pierre meg sóhajtozott:

– Én erre biztosan nem lettem volna képes!

Fanfan még várt néhány percig. Aztán felsétált az országúthoz, s mikor visszajött, azt mondta:

– Elmúlt a veszély. Már messze járnak. Ennek ellenére azt hiszem, barátaim, hogy másfelé kell továbbmennünk. Keresztülvágunk ezen az erdőn. A másik végén is lesz út, vagy legalább egy kerékvágás. A kocsival pedig... Any-nyi baj legyen, a kocsit egyelőre megtartjuk, annál is inkább, mert ezek a Félkarék már aligha jönnek vissza a felkutatására. Ők most azt hiszik, hogy elveszett a kocsijuk, nekünk pedig egy ideig még jól szolgál. Szálljatok be mind a ketten. Rögtön jövök én is.

Kantáránál vezetve a lovat elindult az erdőn keresztül. Az egész mintegy negyed mérföld széles volt csupán. A fák nemsokára ritkulni kezdtek, s előtűnt az erdő széle. S Fanfan rálelt rögtön az útra, amiért idáig nyomozott. Igazában szűk kis utacska volt, néhol mély keréknyomokkal. S jó volna tudni, hová vezet. Fanfan elhatározta, hogy mindhármuk üdvéhez kell vezetnie.

Felült a bakra Stella és Kövér Pierre közé, megragadta a gyeplőt és az ostorfelet, és gyí lovam! Elszántan nekivágott az útnak.

Nem volt könnyű az öreg lovacskát és a nehézkes kordét ezen az úton vezetni, mely annyira más volt, mint egy rendes országút. A ló néha megbotlott. A kocsi dülöngélt, ugrált, s attól lehetett tartani, hogy megfeneklik egy mély kátyúban.

Mennyit kell még megtenniök a legközelebbi faluig? A táj erősen megváltozott. A gazdag gabonaföldeket és a szépen ápolt szőlőket hatalmas kopár síkság váltotta fel, tele mély vfemosásokkal és sápadt, krétafalú dombokkal. Messze elöl a szemhatáron egy hatalmas erdő tömbje sötétlett.

88

Fanfan érezte, hogy a szomorkás táj megrontja pajtásai hangulatát, ezért igyekezett minél nagyobb jókedvet mutatni. Szinte megállás nélkül járt a szája. De nem sok vidámságot tudott a többiekől kicsiholni. Talán túl sok szándékosság érződött a szavain, talán ő maga is túlságosan nyugtalan volt, sokkal jobban, mint ahogy maga is gondolta volna. Valójában neki se volt kedvére ez a rideg és pusza táj.

Ezért aztán nagyon megörült, mikor nem messzire maguk előtt megpillantott egy öregasszonyt, aki a botjára támaszkodva velük egy irányban baktatott az út szélén.

Mivel az anyóka félreállt, hogy elengedje maga mellett a kocsit, Fanfan visszafogta a lovat, és kérdezősködni kezdett:

– Messze van ide a legközelebbi falu, nénikém?

– Legalább egy jó mérföldnyire, fiacskám – felelte.

– S aztán mi a neve annak a falunak?

– Grippelame.

– Maga is oda tart?

– Nem, én nem megyek olyan messzire, hanem csak egy félmérföldnyire a fiamhoz, mert nála töltöm a nyarat. Téltre pedig visszamegyek a lányomhoz.

– Akkor is szálljon fel, nénikém, ha már egyfelé tartunk.

Kövér Pierre leszállt, és felsegítette az öregasszonyt az ülésre, összébbhúzódtak, hogy Kövér Pierre is visszaszállhasson. Fanfan elindította a lovacskát.

– Egyébként – szólalt meg az asszony – azt tanácsolom nektek, gyermekeim, hogy ne sokat időzzetek az úton, hanem igyekezzetek még napvilágnál beérni a faluba.

– De nagyanyó – értetlenkedett Fanfan –, még csak három óra van. Hátravan az egész

délután! Négy óra után beérünk a faluba!

– Mit lehet azt tudni? – mondta az anyóka nagyban rázva a fejét. – Valami szóbeszéd járja errefelé. Azt hal-

89

lottam, hogy Minót erdejében újabban farkasok járnak, sőt már embereket is megtámadtak. S akárhová igyekeztek is, ezen az úton haladva keresztül kell mennetek ezen az erdőn. Innét is látjátok már. Félóra alatt benne jártok.

A három gyerek az előbb örömmel vette tudomásul, hogy a legközelebbi falu csak egymérföldnyire esik.

Stella ránézett Fanfanra.

– Továbbmegyünk ezen az úton?

– Én azt hiszem, hogy nagy ívben vissza kellene kanyarodnunk az országútra. Még mindig jobban járunk, ha Félkarékkal találkozunk, mintha farkasokkal – szólt Pierre.

– Én pedig nem osztom a véleményedet – válaszolt neki Fanfan, könnyedre véve a hangot. – Én nem szívesen változtatok a terveimen. S ha egyszer eldöntöttem az útirányt, akkor ahhoz tartom magam. Különbén is, mitől kellene félnünk? Van egy jó kis lovunk. Ha farkas támad ránk, gyorsabban fogunk hajtani. Már jó néhányszor voltam bajban, de mindig kievickélek, különösen ha ilyen kitűnő társakkal van szerencsém utazgatni.

Ennek a nagy önbizalomnak a láttán az öreganyó elmosolyodott.

– Neked, fiam – mondta Fanfannak –, neked aztán vér folyik az ereidben, nem savó! Egy kis szerencsével sokra fogod vinni az életben.

Egy perc múlva újra megszólalt:

– Na lám, én már – meg is érkeztem.

Leszállt a kocsiról. Fanfan jobbra-balra nézelődött. De a környéken sehol se látott házat.

– Biztos, hogy ide akart jönni, anyókám? – kérdezte.

– Persze, persze. A fiam ott lakik – s balra mutatott, a dombhát felé. – Innen nem látszik a ház. Köszönöm nektek, gyerekek, hogy ilyen figyelmesek voltatok velem. Jó utat Grippelame-ig.

Lelépett az útról, s befelé indult a gazos földön. Egy perc múlva eltűnt egy dombhajlat mögött.

90

Fanfan, aki, ameddig lehetett, szemmel kísérte, elégedetlenül dörmögött maga elé:

– Furcsa egy vidék! Az emberek feltűnnek, aztán eltűnnek, csak úgy egy varázsszóra!

Aztán kis idő múltán be kellett látnia, hogy elhamarkodottan ragaszkodott a tervéhez.

– Én még mindig úgy hiszem, hogy nagyon tévedsz, ha keresztül akarsz menni az erdőn – jelentette ki Kövér Pierre.

– Te mit gondolsz, Stella? – kérdezte Fanfan.

– Én mindig azt csinálom, amit te akarsz – mondta a kislány tökéletes bizalommal.

De Fanfan érezte a beléfogódzó kézen, hogy remeg. Ekkor elindította a lovat, s kézbe vette a kis kezét.

– Nagyon helyesen teszed, hogy megbízol bennem. Meglátod, nem lesz semmi baj.

Az erdő már egészen közel volt. A fák alkotta fal egyre magasabban tornyosult, ahogy feléje kocsiztak.

Kezdetben minden úgy történt, ahogy Fanfan előre megmondta. A lovacska szép lassan begördítette a kocsit ebbe a hatalmas katedrálisba, melynek oszlopait az óriási szilfák, bükkök és tölgyek alkották.

Stella és Kövér Pierre valami ösztönös félelemérzetből közelebb húzódott Fanfanhoz. Ő maga kissé kihívó mosollyal fütyörészni kezdett. Szíve mélyén azonban őt is félelemmel töltötte el ez a különös csend a hatalmas fák alatt.

Kövér Pierre szüntelenül jobbra-balra pislogott. Egyszer csak nagyot kiáltott:

- Ott egy farkas!
- Hol a csudában? – kérdezte Fanfan.
- A hátunk mögött.

Jól megmarkolta a gyeplőt, felállt és hátranézett.

91

10. AZ ÖREG VÁRKASTÉLY

Valóban, mintegy száz lépésre az út közepén egy erős testalkatú, erős nyakú, vékony horpaszú állat állt. Nyitott szájából kilógott a nyelve, benne félelmes acélfogak sorakoztak, szembogara szinte villogott, ahogy az erdő félhomályában a kocsira meredt.

Sárga bundája volt, teli vöröses csíkokkal. Meg se moccant. Talán nem volt éhes. De ebből a mozdulatlan-ságból valami fojtott fenyegetés áradt.

A kis Stella rémülten kapaszkodott Fanfan karjába. Kövér Pierre-nek vacogott a foga, s annyit tudott kinyögni:

- Fanfan, meneküljünk!

Fanfan azt fontolgatta, hogy indokolt-e vágásra kényszeríteni a lovacskát, mikor az első mellett meglátta a második farkast. Azt hitte, álmodik. A földből nőtt ki ez a farkas? Vagy káprázat az egész?

De hamarosan rájött, hogy a valóságot látja.

A két farkas előbb körülszaglászta egymást, aztán egy ugrással megindultak előre. És teljes csendben loholtak a kocsi után.

Fanfan gyorsan visszafordult, és megcsattintotta az ostort. A ló a farkasok közelségét megérezve annyira megrémült, hogy felágaskodott és kirúgott a hámból. Aztán egy pillanat alatt úgy belevágta patáit a földbe, hogy a rögök szanaszét röpültek, és nyílként kezdett rohanni.

Hála Isten, az út itt majdnem egyenesen húzódott az erdőn keresztül. A rozoga kocsi szinte röpült a talaj fölött.

Kövér Pierre feltérdelt az ülésen, és figyelte a farkasokat.

- Gyorsabban, Fanfan – kiabált –, közelednek! Aztán hirtelen felkiáltott:
- Már hárman vannak!

92

Nem sokkal ezután:

- Már négy van, már öt! Drága Jézusom, mi vár itt még ránk!

– Ha el nem hallgatsz azonnal... – szólt rá Fanfan. De nem sok lehetősége lett volna arra, hogy beváltsa

a félbeharapott fenyegetést. Teljesen lefoglalta a gyeplő szilárd kézben tartása.

A ritka, enyhe kanyarokban a kordé megdőlt, kereke belevágódott a likacsos talajba, s csak vészes tengelycsikorgással tudott újra egyenesbe állni.

Ujabb kiáltás Kövér Pierre szájából:

- Már jönnek, itt jönnek mögöttünk! Sokkal gyorsabbak, mint mi. Mindjárt utolérnek!

Most először sajnálta Fanfan, hogy nincs se pisztolya, se furkósbotja. Nem saját személye miatt kezdtek apadozni a reményei. Hanem Stella miatt. Védelme alá verte, kiragadta a szörnyű házaspár karmaiból, akik a vérét szívták. S most sokkal félelmesebb ellenséggel szemben kellene oltalmaznia!

S mit lát? Kövér Pierre félelmében felmászott a kocsi tetejére, azon hasalt, keresztben, úgy kapaszkodott.

– Nem lehet ott megmaradni, te ostoba! – kiabált fel hozzá Fanfan. – Gyere vissza, ide mellém! Különbön lezuhansz a földre, úgy ugrál ez a szekér!

Kárba vezett jó tanács! Kövér Pierre annyira féltette a bőrét, hogy nem lehetett vele beszélni.

A vágató ló hangos fúj tatásához most már hozzákeveredett a farkasok rekedt, ziháló

fujtatása. Teljes sebességgel rohantak, és hamar utolérték a kocsit. Három balról, kettő jobbról tűnt fel.

Fanfan szinte odadobta a gyeplőt, hogy a ló teljesen szabadon érezze magát, s csak az ostort suhogtatta állandóan.

Kövér Pierre nem tévedett: a farkasok gyorsabban futnak a lónál. Már a kocsirúd mellett nyargaltak. S szila-

93

jon, makacsul egyre előrébb törtek, mintha megfogadták volna, hogy ők győznek ebben az életre-halálra szóló versenyfutásban.

Aztán az egyik hatalmas állat elszánta magát, és égnek álló szőrrel, villámgyors lendülettel a ló torkának ugrott.

A szegény ló megállt, erőteljesen védekezett, és sikerült leráznia a farkast. De rémületében nem az úton ment tovább, hanem berohant a bozótba, maga után vonszolva a kocsit.

Patái nyomát szétzúzott bokrok, kiszakadt fácskák jelezték. Fanfan végleg eldobta a gyeplőt. Bal karjával magához szorította Stellát, jobb kézzel pedig görcsösen kapaszkodott az ülés szélébe. De érezte, hogy valami rémes dolog fog történni, talán már a következő percben.

A vadállatok egy pillanatra se hátráltak, a bokrok között akadály nélkül közlekedtek, s látszott a mozgásukon, hogy dülőre akarják vinni az ígéretes játszmat.

Fanfan tisztában volt vele, hogy ez a pokoli versenyfutás nem tarthat a végtelenségig. Úgy érezte, hogy ismét visszatér a nyugalma, amint ez sokszor előfordul a végveszélyben. S bár nem volt semmilyen eszköze a hatásos védekezéshez, el volt szánva, hogy nem adja olcsón az életét, de a társaiét sem.

Hamar bekövetkezett, amitől tartott. A vad rohanásban a lovat elnyelte egy gödör.

Mögötte óriási reccsenés. A kocsi dőlni kezdett...

Fanfan erre is számított. Stellát magához szorította, és leugrott az ülésről, a lehető legtávolabbra, hogy a kocsi alá ne kerüljenek.

Egy nagy bokor kellős közepén értek földet, tíz lépésre a vesztes gödörtől. Fanfan rögtön felállt, harcra készen, mert számított a farkasok támadására.

De nem ez történt. A farkasok a gödör szélén szűkültek. A ló szerencséjére zuhanás közben eltört a hámfá.

94

Volt ereje felállni, kiugrott a gödörből, s vágatni kezdett, nyomában a kaffogó farkasokkal.

Egy perc múlva a szerencsétlen ló és az öt farkas eltűnt a bozótban.

Stellát is támogatva Fanfan visszaszaladt a kocsinhoz. Az oldalára volt dőlve. A kerék is eltört. S mi történt Kövér Pierre-rel?

– Hol vagy, Pierre? – kiáltott Fanfan. S közben azt gondolta, hogyha a kocsi alá került, nem fogja megúsni lábtörés vagy deréksérülés nélkül.

Megszólalt egy hang.

– Itt vagyok, Fanfan! – S felbukkant Kövér Pierre. Reszketve lépett ki a sűrű bozótból, ahol idáig lapult.

– Mindened épségben maradt? – kérdezte Fanfan.

– Minden rendben. De mondd, Fanfan, nem gondolod, hogy a farkasok mindjárt visszajönnek?

– Nem hiszem, hogy visszajönnek. Nem mi érdekeljük őket, hanem a ló!

– Mit csinálnak vele? – kérdezte Stella.

– Addig üldözik, mígnem teljesen kifulladásig. S akkor megeszik.

Stella a szeme elé kapta a kezét.

– Ó, ez iszonyú, Fanfan! Szegény lovacska!

– Így igaz, Stella, szegény lovacska! Viszont, ha nélküle, gyalog jöttünk volna az erdőn keresztül, most belőlünk falatoznának.

Aztán erélyesebb hangon hozzátette:

– De most aztán egy percig se maradjunk itt. Más farkasok is kóborolhatnak erre felé. A lehető leggyorsabban el kell jutnunk a faluba, melyet az öreganyó emlegetett. Indulás! Gyertek utánam. Visszamegyünk az erdei útra!

S Fanfan már ott csörtetett a bokrokon keresztül.

– És Alexandre? – kérdezte Stella. – őt itt hagyjuk? Fanfan a kígyót igazán nem tartotta észben.

– Mit csináljunk vele? – kérdezte.

95

– De Fanfan, legalább a faluig vigyük el. Ha itt hagyjuk az erdőben, éhen hal. Már meglehetősen öreg, s rég elfelejtette, hogyan szerezzen táplálékot magának.

– Na jó – mondta Fanfan. – A te kedvedért Alexandre-t is magunkkal visszük. Kövér Pierre és én felváltva visszük a kosarat. De hol van egyáltalán? Félek, hogy ha a kocsi alá szorult, nem tudjuk kimenteni.

De Alexandre nem a kocsi alatt volt. Amikor a kocsi felborult, a fűzfa kosár olyan messzire repült, hogy semmi se esett rá.

Fanfan odament a kosárhoz, és felemelte a fedelet. A kígyó összetekeredve, békésen szunnyadozott.

– Elsőnek én viszem.

Felvette a kosarat a vállára, és újra szólt:

– Indulás!

A három pajtás könnyen visszatalált az útra. Fürgén szedték a lábukat abban a hiszemben, hogy hamar kiérnek az erdőből.

De eltelt egy félóra, és Stella már csak nehezen bírta az utat. Rózsaszín papucsá szűk volt, fájta benne a lába; levetette és inkább mezítláb gyalogolt. Kínozta a meleg is; a pompás ruha bepiszkolódott és elszakadt, nehéz is volt és kényelmetlen.

Fanfan Kövér Pierre-t szólította:

– Vedd át a kosarat. Stellán kell segítenem.

Követ Pierre felvette a kosarat, igaz *nem* minden morgolódás nélkül. Fanfan átfogta Stella derekát, és lépésről lépésre támogatta.

Már jó ideje haladtak így. Az egyre hosszabbodó árnyékok az erdő belsejében jelezték, hogy a nap nyugovóra készül; nem szívesen gondoltak arra, hogy az este itt érheti őket az erdőben, mielőtt eljutnának a faluba.

Követ Pierre siránkozott, hogy nehéz a kosár. Sohase szívelte Alexandre urat.

– Miért *nem* lehet itt hagyni ezt a fránya kígyót? -

96

morgolódott. – Miért kell a nyakunkba venni ezt az ocsmány dögöt?

Stella, ez a bátor kislány, aki rövid életében már annyi megpróbáltatáson esett át, nem panaszkodott, ő igazán annak örült, hogy megszabadult kíznői kezéből. De minden iparkodása ellenére egyre nehezebben emelte a lábát.

Végre-valahára az erdő ritkulni kezdett, s a fákon túl kivehető volt Grippelame falu. Szerény, szalmatető s kunyhók sora, egy harangtorony és egy magas épület. Bizonyára az volt az urasági kastély.

A célhoz közeledve a három ifjú utas szíve kissé megkönnyebbült. Még Kövér Pierre is abbahagyta a siránkozást. Stella megszorította Fanfan karját.

– Ó, Fanfan, mégiscsak ideértünk!

Már erősen bealkonyult, mire beértek a faluba. Éhesek voltak, s nagyon fáradtak. Talán még kéregetni se röstelltek volna, hogy egy kis eleséghez jussanak, s legyen hol fejüket

lehajtani.

Kissé elcsodálkoztak, hogy egyetlen kunyhó ablakából se szűrődik ki fény. Még furcsábbnak találták, hogy szinte valamennyi kapu be volt zárva. Ügy este hét óra féle járhatott – csak nem tért már az egész falu nyugovóra? A főutca és a néhány kis köz teljesen néptelen volt.

Egy helyen nyitott ajtóra bukkantak. Fanfan odalépett, és bekopogott. Egy hang se válaszolt, erre belökte az ajtót. A kunyhó belsejében, ahová az alkony utolsó fényei alig jutottak be, olyan megdöbbenő szegénység jelei tárultak szemük elé, hogy Fanfan szíve összeszorult. Az asztalon egy darabka fekete kenyér hevert, egy kés ágaskodott ki belőle.

Kövér Pierre a kosarat lerakta a ház előtt, s mohó szemekkel nézett be, barátja válla felett. Oldalba bökte Fanfant, és azt mondta:

– Ez kapóra jön. Menjünk be, és osszuk háromfelé azt a kenyeret!

97

De Fanfan hallani se akart róla.

– Ilyet nem csinálunk – mondta és nem engedte Kövér Pierre-t belépni a házikóba. – Az a kenyér valaki másé. Nekünk nincs egy fillérünk se, hogy megfizessünk érte. Próbálkozzunk máshol.

De a falu többi részében is ugyanolyan kép tárult eléjük. Mintha mindenki meghalt volna. Legfeljebb sovány kódorgó kuvaszokkal találtak. Néhol a palánk tetejéről egy közönyösen gubasztó macska bámult a három vándorra.

Hirtelen öregecske paraszt került eléjük az egyik kis közből. Töppedt szemei voltak, ő maga sovány és rongyos.

– Uram – szólította meg Fanfan. Erre megállt.

– Na nézd, itt vannak a komédiások! – mondta. – Ugye, az arany lakodalomra jöttetek?

– Az aranylakodalomra? – hüledezett Fanfan. – Nem, uram, csak egy kis helyet keresünk, ahol enni is adnának.

– Éjfél előtt senkit se fognak a faluban találni – mondta a parasztember. – S nem ok nélkül! A falu minden lakosa felment a kastélyhoz. Hiszen-a helyzet tarthatatlan! Fogytán van a türelmünk! De elnézést, máris késésben vagyok! Ég önökkel!

S szinte futva haladt tovább az úton. Fanfan néhány másodpercig elgondolkozva nézett utána. Aztán pajtásaihoz fordult.

– Egy szót sem értettem ennek az embernek a beszédéből. De menjünk utána, valami érdekes dolognak nézünk elébe.

Így hát továbbgyalogoltak. Most Fanfan cipelte a kígyó kosarát és Kövér Pierre támogatta Stellát. Szegényke erejének a végére ért. Csak a jajgatást próbálta időnként visszafojtani, ha csupasz talpával éles köre lépett.

Nemsokára utolértek két férfit és két nőt.

– Maguk is a kastélyhoz mennek? – kérdezte Fanfan.

93

– De mennyire – válaszolt az egyik asszony. – Földesurunk, Grippelame grófja ma ünnepli aranylakodalmát. Persze a mi pénzünkön! S mindnyájan elhatároztuk, hogy ez nem mehet így tovább! A fősvény kutya, most majd ő fog adózni!

Alaposan végignézett a három gyereken.

– Ügy látom, maguk a mutatványosok – mondta –, most mennek a kastélyba, hogy fellépjenek a gróf meg a grófnő és a vendégsereg előtt?

Fanfan kissé bosszankodott magában:

– Kezdenek az agyamra menni az emberek, hogy folyton komédiásnak nézzenek bennünket.

De mégis azt felelte:

– Ügy van, mutatványosok vagyunk.

S mikor a két pár továbbment, így szólt barátaihoz:

– Kövessük őket!

– Miért, Fanfan, mi jár az eszedben? – kérdezte Kövér Pierre.

– Majd meglátod. Valami eszembe jutott.

Néhány perc múlva a meredek út végén feltűnt előttük vastag falaival a régi várkastély, az alkony búcsúzó fényében.

11. ESTEBÉD GYERTYAFÉNYNÉL

Áthaladtak a lőrésekkel csipkézett várfalon, aztán a felvonóhídon, mely láthatólag régóta nem volt már felhúzva, s a kapuboltozaton túljutva egyszer csak bent voltak a négyszögű, kikövezett várudvarban, melynek végén az uraság kastélya emelkedett.

Ide gyűlt a falu egész lakossága, férfiak, nők, vének és gyerekek. Fanfan meglepődött, milyen szomorú és kiéhezett az arcuk. A gyerekek mind mezítláb voltak, csu-

99

pa rongyban. A felnőttek is ócska gúnyákba öltözve. Az öregek türelmesen álldogáltak, vagy leültek a kövezetre. Mikor a három ifjú vándor feltűnt közöttük, minden szem feléjük fordult. S azt suttogták:

– A komédiások, megjöttek a komédiások.

S rögtön körbefogták őket. Fanfan a fűzfa kosarat letette a földre.

– Mi van a kosárban? – érdeklődött egy öregember, aki a botjára támaszkodott.

– Egy tudós állat – felelt Fanfan.

És hogy elejét vegye a további kérdezősködésnek, ő tudakolta :

– Gondolják, hogy a gróf hajlandó most fogadni minket?

– Az biztos, hogy fogad titeket. De próbáld, fiam, a fizetséget előre kikérni. Különben lehet, hogy üres kézzel kell távoznod. A gróf a legfukarabb gazda az egész környéken. Évek óta neki kell beszoigáltatnunk az egész termést, és ő adja el. Folyton csak azt ismételteti, hogy legyünk nyugodtak, ő jól kamatoztatja a pénzt, ami nekünk járna. „Egy napon majd mind gazdagok lesztek!” Közben a legsötétebb nyomorban tengődünk. Egy árva fillért se lehet kihúzni a zsebéből. Ma este, minthogy elégünk van az üres szavakból, mind idejöttünk az ablaka alá, hogy világosan értésére adjuk, ez így nem mehet tovább. Mindenre el vagyunk szánva, hogy végre jobb belátásra bírjuk.

Fanfan mély szájalmat érzett a beesett arcú, lázas tekintetű emberek iránt.

Stellával és Kövér Pierre-rel a nyomában – aki most hajlandó volt a kosarat vinni – utat tört a tömegben keresztül, s egyenesen a kastély felé tartott, melynek emeletéről fény áradt szét az egész udvaron.

Keresztüllépdeltek egy zárt folyosón, s egy, hatalmas márványlépcső aljában találták magukat. Fanfan az ott posztoló inasnak ezt mondta:

100

– Szólj az uradnak, hogy megérkeztünk. A nevünk Tulipános Fanfan, Kövér Pierre és Stella. Mutatványosok vagyunk. Szeretnénk bemutatni tudományunkat Grippe-lame grófjának. Fizetségül hat frankot kérünk, azaz fejenként kettőt.

A lakáj felszaladt, nemsokára már jött vissza.

– A gróf úr hajlandó fogadni magukat – mondta. – De előbb tudni akarja, milyen kunsztokat akarnak bemutatni.

– Ez teljes meglepetés lesz. Ha előre megmondanánk, máris elrontanánk az élvezetet.

A lakáj megint felszaladt.

– A gróf úr – mondta visszatérve – beleegyezett, hogy előre nem tudja, mit fognak csinálni, és hajlandó a hat frankot is megfizetni. De csak aztán adja oda a pénzt, ha már látta, mit tudtok nyújtani.

Fanfan már azon volt, hogy tiltakozik. Az öreg parasztember megmondta előre, milyen fősvény ez a gróf.

– Rendben van – mondta végül az inasnak. – Mutassa, merre kell mennünk.

Amikor a három álmutatványost bevezették az első emeleten a hatalmas ebédlőterembe, melyben gyertyák százai ontották a fényt, az aranylakodalmi ünnepség a tetőfokára hágott. A levegőt átította a finom sülték illata, mert az inasok szünet nélkül cserélték a tálakat. Fanfan orra azonnal tágulni kezdett, s kénytelen volt rágondolni, hogy akárcsak társai, majd éhen hal.

A patkó alakban megterített nagy asztal mellett mintegy harminc vendég ült. Többségük jó hangosan társalgott. Sokan már bíborszínt játszottak az italtól. A gróf úr és neje ült az asztal közepén. A gróf közepes termetű volt, sovány és aszott képű. Kemény szájú, ravaszul csillogó szemekkel. A grófnő mulatságos ellentéte volt a férjének. Elomlóan testes, piros arcú, nagydarab nő, magas, akár egy gárda tiszt, s a fején még egy hatalmas fehér pa-

101

róka is díszlett, melyben tarka madártollak rezegetek. Egyébként mindkettőjük szeméből egyformán sütött a kapzsóság és az irigység.

Mintha mágnes irányítaná, Kövér Pierre a kosarat egy nagy tálalóasztal előtt tette le, mely roskadásig tele volt sonkás kenyerekkel, sonkával, süteménnyel meg sült csirkével és egyéb szárnyashúsokkal. Stella a terem közepére állt, s a meleg gyertyafényben annyira törekenynek látszott, mintha csak egy álomkép lett volna.

Fanfan előrelépett, és. széles mozdulattal meghajolt.

– Ó, itt a Tulipános Fanfan! – szólalt meg a gróf.

– Mert ugyebár így hívnak, fiam?

– Ügy van, gróf úr.

– Nos hát, milyen mutatvánnyal szolgáltok nekünk?

– Tisztelt gróf úr – mondta Fanfan, és igyekezett a Nagy Félkar dagályos stílusát, utánozni –, amikor hírül vettük, hogy ma ünnepli aranylakodalmát, mindhárman

– a jelenlévő Kövér Pierre és Stella meg én elhatároztuk, hogy sokmértődes kerülővel ide jövünk, hogy felajánljunk egy pompás szórakozást önnek.

– Felajánljatok? – szólt közbe a gróf. – Nemde hat frankot kérsz fizetésnek?

– Ügy van, gróf úr – felelt Fanfan méltósággal. – S ha már megízlelte, miben áll a tudományunk, bizonyosra veszem, hogy nagylelkűen még többet is fog fizetni.

– Majd meglátjuk, meglátjuk – mondta a gróf, és elhárító mozdulatot tett a kezével. – Nos, fiam, kezdjete hozzá a mutatványhoz. Sikerült felkeltened a kíváncsiságunkat.

A zaj kissé elhalkult a teremben. Néhány vendég arca vöröslött a sok eszemiszomtól, s hátradőltek a karszékükben. Volt olyan is, aki az asztalra dőlve szunyókált – csak néhányan tekintettek kíváncsian Fanfan felé.

Ő pedig jelt adott Kövér Pierre-nek, hogy helyezze Stella mellé a kosarat. Aztán a nézőkhöz fordult.

102

– Hölgyeim és uraim, az az állat, melyet most önök előtt felléptetek, ismeretlen faj a francia királyságban. Bár nehézség nélkül el tud rejtőzni egy ilyen kisebb kosárban, ez az állat közel tíz láb hosszú. Amerika őserdei-ben él. Olyannyira vad, hogy játszva meg tud fojtani egy embert vagy akár egy lovat, önök viszont saját szemükkel fogják látni – Fanfan észre se vette, hogy szinte szóról szóra Félkar dicsérő szövegét másolja, ahogy első ízben hallotta szónokolni –, szóval látni fogják, hogy ez a kegyetlen fenevad nem érzéketlen a szépség, az ifjúság, az ártatlanság iránt. S majd a végén meg fogják mondani, volt-e valaha is olyan látvány... – hanem a „megrázó” szó a torkán akadt. Mert a gróf hirtelen felugrott a helyéről, és nagyot kiáltott:

– Csend legyen!

Erre a vendégek is felugrottak. Fanfannak pedig tátva maradt a szája. Mintha odakintről tompa moraj hallatszott volna, mely egyre erősödött.

A gróf az ajtónálló inast faggatta, majd ráparancsolt, hogy menjen le, nézzen körül, és

siessen vissza elmondani, mi történik ott lenni.

Mialatt az inas leszaladt a lépcsőn, a gróf kilépett az erkélyre. Fanfan a többieket megelőzve nyomába eredt, és mellékonyökölve nézett lefelé.

Amikor a gróf is lenézett, elkezdett káromkodni:

– Mi a csuda van ott? Miért nem szólt senki, hogy az egész falu idecsődült az udvarra?

Tulajdonképpen az történt, hogy a falu lakóin mintha közös örület vett volna erőt. Ezek a rongyos, kiéhezett nyomorultak beözönlöttek a folyosóra, s ütemesen kiáltozták: ide a pénzünket! – és nagy lökdösés közben a márványlépcsőt készültek megrohanni. Grippelame gróf inasai, összesen öt-hat ember, nem sok sikerrel próbálták őket visszaszorítani.

– Csürhe! – dühöngött a gróf. – Pedig mindent nekem

103

köszönhetnek! Mi piszkálta fel őket? Milyen bolhát ültettek a fülükbe? Mind egyszerre megbolondult volna? Kedvem volna rájuk küldeni a zsandárokat!

– Gróf úr – szólt hozzá Fanfan –, rég ki lesz fosztva és felgyújtva a kastély, mire értesíteni tudja a zsandárokat. Az az érzésem, hogy az inasai nem tudják túl sokáig feltartani ezt az elkeseredett tömeget.

A gróf feléje fordult, és tetőtől talpig végigmérte.

– Miért ütöd ebbe az orrod, te csepűrágó?

– Csakis az ön érdekében beszélek, gróf úr – válaszolta Fanfan. – Nemrég elbeszélgettem a falu lakosaival. Azt is megkérdeztem, miért gyűltek ide a várudvarba. Ügy látom, el vannak szánva ... Szóval nem akarnak semmi mást, mint hogy ön fizesse ki nekik, amivel eddig tartozik. Hisz már a végét járják. Ha hinni lehet nekik, ön már többször is megígérte ezt, sőt azt is megígérte ...

– Megígértem, megígértem – dohogott a gróf. – Milyen ostobák! Azt hiszik, megijedek tőlük! Jöjjenek máskor!

– Az ön helyében, gróf úr – mondta Fanfan szelíd erőszakkal –, én megragadnám ezt az alkalmat, és bebizonyítanám, hogy megtartom az adott szavam, sőt hogy nagyvonalú is tudok lenni...

A gróf szúrós szembqgarából hosszan tartó megvető pillantást vetett Fanfanra. Aztán bement az ebédlőterembe.

– Kedves barátaim – mondta a vendégeknek, akik bizony már sápadoztak a félelemtől –, várjanak itt rám, és ne nyugtalankodjanak. Egy perc múlva újra itt vagyok, s olyan eszköz lesz a kezemben, mely képes csodát tenni, ha a forrófejűeket kell lecsillapítani. – És a gróf elhagyta a termet, méghozzá a bal oldali falba vágott titkos ajtón át, melyet bíborfüggöny leplezett.

Kövér Pierre és Stella Fanfanhoz léptek.

– Kezdenek furcsán alakulni a dolgok – mondta Kövér Pierre. – Nem gondolod, Fanfan, hogy okosabb volna ke-

104

reket oldani? A parasztok hamarosan előzönlík a kastélyt, és akkor...

Fanfan közbevágott:

– Maradjatok itt mind a ketten. Ne törődjeteK semmivel. Minden jóra fog fordulni.

Egyetlen további szó nélkül átvágott a vendégseregen, mely élénken csevegett, és ügyet se vetett rá. Odament a függönyhöz, félrehúzta, kinyitotta a rejtekajtót, s becsukta maga mögött. Nem tudta volna megindokolni, hogy miért is jött ide. Hirtelen támadt ötletnek engedelmeskedett vagy előérzetének? Ami biztos, hogy nem lett volna képes ezt a bizonyos érzést leküzdeni, mely a következő percekben is ösztönözte.

Egy hosszú, keskeny folyosón találta magát, melyet egymástól messze eső gyertyák világítottak meg némileg.

A folyosó túlsó végén rohant a gróf. Balra fordult, és eltűnt a szeme elől.

Óvatosan, lábujjhegyen rohant utána Fanfan. A folyosó végére érve senkit se látott, mintha a gróf köddé vált volna.

Ő is balra fordult, végigment a következő folyosón, mely valamivel rövidebb volt, míg egy kis pihenőhöz nem ért. Ebbe egy szűken kanyargó csigalépcső torkollott, mely mintha a Föld gyomrába vezetne, de a szétszórt falikarokba tűzött pislogó gyertyák némileg ezt is megvilágították.

Amint megpillantotta ezt a baljós küllemű lépcsőt, Fanfan legszívesebben visszafordult volna. Végül is lehet, hogy eltévesztette az utat, mert a gróf már előzőleg bement a folyosóról nyíló egyik szobába. Meg különben is, mi célja van egyáltalán ennek a nyomozásnak? Persze Fanfan rögtön érezte, hogy néhány pillanatig csak ürügyet keresett saját tervének feladására, mert nem is nyíltak ajtók a folyosóról. Akkor viszont a gróf csak ezen a lépcsőn mehetett tovább. Csak nem leszek olyan begyul-

105

ladt alak, mint Kövér Pierre, mikor elmúlik a fenéken billentés hatása? Előre, Fanfan, mindig csak előre!

Elindult lefelé a lépcsőn, közben sűrűn lenézett a korláton keresztül. Legalább száz lépcsőfokot hagyott maga mögött, mikor újabb pihenőhöz ért, melyről kétfelé nyílt ajtó. A grófnak az egyikben be kellett mennie. De melyik volt az?

Fanfan lenyomta a jobb oldali ajtó kilincsét, benyitott. Egy fekete mélyedés volt az ajtó mögött, mert ez az ajtó vezetett a kastély hátsó kijáratához, az udvar és az istállók felé. Fanfan trágyaszagot érzett, csípte az orrát, és tisztán hallott lőnyerítést is.

Becsukta ezt az ajtót, és odalépett a másikhoz. Óriási meglepetésére ezen az ajtón nem volt kilincs; viszont a zárban benne volt a kulcs. Nem régóta lehetett benne, mert egy egész köteg kulcs himbálózott a karikán.

Jó nyomon járok – gondolta Fanfan. A tőle telhető legnagyobb csendben kinyitotta az ajtót. Most egy újabb lépcső következett. Ezúttal kőből volt és egyenes, összesen körülbelül húsz lépcsőfokkal. És ahogy mindenütt, itt is gyertyák pislogtak egymástól messze állítva.

Óvatosan ment lefelé, mert a lépcső vizes volt. Egy végtelenül hosszú pincefolyosóra került. Egy forduló volt jobbra, aztán megint balra. Itt rögtön megállt.

Tíz lépésre tőle aránylag erős fény tört be a pincefolyosóra.

Fanfan a falhoz lapulva óvatosan közeledett. S egyszer csak szeme elé tárult az, amit keresett, holott eddig nem is tudta, hogy tulajdonképpen mit keres.

A kocka alakú pinceteremben Grippelame grófja volt látható. Kezében egy óriási kandelábert tartott, melyen öt szál gyertya égett. A pince falai szép fehérre voltak meszelve, az ajtaja pedig alacsony és szokatlanul vastag volt. Itt is benne volt a kulcs a zárban.

Fanfan betekintve ugyancsak fontos felfedezést tett. A

106

pince sarkaiban vasládák és fakazetták voltak felhalmozva. A kazetták voltak természetesen felül. Némelyik félig nyitva állt. Könnyen meg lehetett állapítani, hogy aranypénzeket rejtjenek. Az egyik viszont rézpénzzel volt telistele, csupán néhány kisebb ezüstérme akadt köztük.

A gróf, akit a leskelődő Fanfan féloldalról látott, ide-oda járkált a ládák között. Aztán megfogta a rézpénzes ladikot, elröhögte magát, ahogy belenézett, becsapta a fedelét, és a hóna alá süllyesztette. Tehát ezt szánja a nyomorult falusiaknak! Néhány darab ezüst a rezek tömegében! Az egész ládikó tartalma nem sokat ér ...

Most megfordul és kijön?

Fanfan azt latolgatta, merre fusson. Az ajtó szögletébe lapult, menekülésre készen, mint egy elröppenni készülő kis madár.

Mintha a gróf meggondolta volna magát. Újra befelé fordult, és letette a gyertyatartót két láda közé. Távozás előtt még meg akarta tapintani a drágalátos kincseit, Uzsorás kezének

hosszú ujjaival, melyek fürgék és görbék voltak, akár a keresztespók lábai, végigsimogatta az aranypénzeket, belemarkolt, majd lassan egyenként pergette ki a tenyeréből, mint egy fénylő zuhatagot.

Fanfan szinte varázsosnak érezte a jelenetet, hiszen a tökéletes szépség és a végletes rútság néha oly közel esik egymáshoz.

De a kapzsiság mégse fér össze a szépséggel. Ellenszenvet, sőt gyűlöletet vált ki inkább. Így történt Fanfannal is. A következő pillanatban elhatározta, nem tűri békésen, hogy bekövetkezzék, ami itt készülődik.

Egy ugrással bent termett. Felkapott egy aranypénzzel teli kazettát, sarkon fordult, és egy újabb nagy ugrással már kint is volt a pincéből.

A gróf megfordult. Az ajtóhoz sietett, hogy rá ne tudják zárni. De elkésett. A kulcs csikorogva megfordult a zárban.

107

– Ki merészeli ezt tenni velem? – üvöltött. – Azonnal nyissák ki!

Kint a folyosón Fanfan zihálva szorította magához a pénzesládikát.

12. MI TÖRTÉNIK EGY JÓTÉKONY ESŐ UTÁN?

Mire újra felbukkant az ebédlőben, Fanfan már tökéletesen nyugodt volt. Ajkán könnyed mosoly, csupa jóindulat a tekintetében – így lépett be a pénzes ládikával.

A vendégek azonnal köré sereglettek, és kérdéseikkel ostromolták. Hol van a gróf? Miért nem jön vissza? Nagy szükség volna a jelenlétére, hiszen az események lent az udvarban szemmel láthatólag egyre forrósodnak.

„Fanfan széles mosollyal válaszolgatott:

– Nyugalom! Nyugalom! A gróf úr egy perc múlva itt lesz. Ezt pedig rám bízta, hogy adjam át a falu lakosságának.

S felemelte a ládikát. Mikor meglátták benne az aranypénzt, egy pillanatra minden vendégnek tátva maradt a szája.

Grippelame grófnő közelebb jött, és fehér parókájával meg a tarka tollakkal szinte elfedte a kazettát.

– Igazán nem értem! – jelentette ki szinte sikítva. – A férjemnek nem szokása, hogy megajándékozza ezeket a bugrisokat. Tényleg ő adta oda magának a ládikát?

Fanfan nem válaszolt, hanem a vendégek karéjától kísérve kilépett az erkélyre. Az udvarból változatlan erővel tört a zsvivaj felfelé. Egy csomó paraszt pedig tovább csatázott, hogy feljusson a lakórészekbe. Mások vaskos átkokat szórva, öklüket rázva mutogattak az ablakokra.

Fanfan felmutatta a kis ládát, és teljes erővel kiáltott:

– Csend legyen! Csendet! Fontos bejelentésem van!

108

A falusiak odanéztek és lassanként elcsendesedtek.

– Igen fontos dolgot keJJ közölnöm. *Gríppelame gróf*, a földesúr ez egyszer – bár egyszeri alkalom még nem jelent rendszerességet –, szóval ez alkalommal szeretné gondoskodásának tanújelét adni, s adósságának legalább egy részét megfizetni. Tekintve, hogy a fejenkénti elszámolás túl hosszadalmas és unalmas lenne, inkább ezt a módot választottam, eztjii!

És egyetlen mozdulattal kiborította a ládikát. A sok kis aranypénz jótékony záporként kopogott az udvar kövein.

Óriási tolongás, kiabálás, zűrzavar támadt. A falu lakosai odaszaladtak, felkapták a pénzt, és boldog rivalgással mutatták felfelé.

– Köszönjük! Nagyon köszönjük!

A korlátra könyökölve Fanfan nagy belső elégtétellel nézte a Jelenetet. Lehet-e boldogítóbb érzés, mint az a bizonyosság, hogy az igazságot segítettük érvényesülni?

Hanem arra is gondolnia kellett, hogy tétének veszélyes következményei lehetnek. Megfordult, visszament az ebédlőbe, sarkában állandóan egy csomó vendéggel, akik nem győztek eleget beszélni erről az eseményről – melynek véletlenül tanúi lettek –, annál is inkább, mert mind jól tudták, hogy Grippelame gróf zsugorisága szinte közmondásba illik.

Visszaépve a terembe Fanfannak rögtön Stellára esett a pillantása, aki izgatottan szaladt elébe.

– Fanfan, gyorsan el kellene mennünk! Úgy érzem, nem vagyunk biztonságban. Mindjárt valami szörnyűség fog történni!

– Szedd össze magad – mondta Fanfan. – Azonnal indulunk.

Meglátta Kövér Pierre-t, aki befészkelte magát a büféasztalhoz, és éppen egy csirkecombmal végzett.

Aztán a bíborkárpit lebbenését kellett látnia, s alóla egy rémalakot kijönni. Grippelame grófja volt az. Hogyan

109

szabadult ki a pincéből? Fején csáléra állt a parókája, a ruhája szakadt volt és mocskos, szeme forgott. Maga volt a bosszú élő szobra.

– Hol az a rabló! – ordított. – Ide egy kardot, hadd döfjem keresztül!

A vendégek mind hozzárohantak. Záporoztak a kérdések, ugyanakkor eleven gáttal vették körül.

Ennek köszönhették Fanfanék, hogy sikerült egéruat nyerniök.

– Gyerünk – szólt Fanfan. – Egy pillanatot se szabad veszítenünk.

Kövér Pierre-nek most is tele volt a szája. S gyorsan lehajtott még egy teli poharat. De a nagy kapkodásban ügyetlenül a tálaló szélére tette vissza az üres poharat, amely leesett, és éles csörömpöléssel széttört a parketten.

Erre viszont az egész társaság felfigyelt. Hirtelen mindenki odanézett.

Közben barátaink már elég messze jártak. Leértek az udvar felé vezető lépcső aljára. Fanfan tanácsára igyekeztek leplezni sietségüket.

– Ha látják rajtunk, hogy menekülünk, az inasok fel fognak tartóztatni.

Stella egyszer csak megállt.

r És Alexandre úr? Nem hagyhatjuk itt!

– Most sajnos itt kell, Stella – mondta Fanfan, s karon fogva igyekezett továbbmozdítani a kislányt. – Egyébként képzeld csak, milyen képet fognak vágni, mikor leemelik a kosár fedelét, és ott találnak egy óriáskígyót, egy Boa constrictort.

Stellának nem volt kedve nevetni. Szíve elszorult, mert őszintén megkedvelte a fura állatot, de csendben, némán, engedelmesen követte Fanfant.

ő pedig néha visszanezett, nem érnek-e a nyomukba az üldözők. S amikor meglátta, hogy a gróf meg a vendé-

110

gei kitódulnak a lépcsőfeljáróra, társait még gyorsabb menekülésre nógatta.

Szinte gurultak az utolsó lépcsőkön, elcikáztak az elképedt lakajok mellett, és a szó szoros értelmében kiugrottak az udvarra, a falusiak nyüzsgő hangyabolyának kellős közepébe. Azok egy-egy aranypénzzel a markukban még mindig az égből hullott mannán örvendeztek.

Körbevették barátainkat. Fanfan ráismert a sovány férfira, akivel néhány szót váltottak, mikor a faluba értek.

– Lejön a gróf is? – kérdezte ez az ember. – Szeretnék neki köszönetet mondani.

– Nem javaslom, hogy ezen törjék a fejüket – felelt Fanfan. – Maguk semmivel nem tartoznak a gróf úrnak. ő csak rézgarasokat szánt maguknak, azt is elegendőnek tartotta. Én magam a saját szakállamra öntöttem ide az aranypénzt, hogy legalább egy részét megkapják a járandóságuknak. A gróf most üldöz minket. Nekünk azonnal menekülnünk kell. De maguk se maradjanak itt, ne vesztegessék az időt, ki-ki térjen haza. A gróf hamarosan kiadja az ordret,

hogy zárják be a kapukat, s ha itt rekednek az udvarban, vissza fogja szedetni az aranyat a legutolsó darabig.

A hír, hogy nem a gróf, hanem egy tizenhárom éves kis mutatványosfiú a bőkezű adományozó, futótűzként terjedt. Kavargó tömeg zúdult a kapuk, a felvonóhíd, a várarak felé! Stellát és barátait is magával sodorta az emberáradat. Egy perc alatt kijutottak a kapukon, együtt menekülve a parasztemberekkel és -asszonyokkal.

A falu főterére érve az emberek újból körülvették a három ifjú vándort. Boldogan nevetgéltek, s nem győztek köszönetet mondani. Mindenki szeretett volna szót váltani velük vagy legalább a kezüket megszorítani. A férfi, akinek mélyen ülő szemei voltak, úgy látszik, némi tekintéllyel rendelkezett a falubeliek előtt. Most csendre intette őket.

111

– Eddig minden pompásan sikerült – mondta. – Most azonban gyorsan szét kell oszolnunk, és hazamennünk. Akinek sikerült aranyat szerezni, annak azt tanácsolom, jól rejtse el. A gyerekek pedig nem maradhatnak itt a faluban. Különben a gróf elfogatja őket! Ez olyan biztos, mint ahogy engem Antoine-nak hívnak, s megvesszőzteti, sőt a pincebörtönbe vetteti őket. Azt javaslom tehát, segítsük őket, hogy rögtön továbbindulhassanak. Ami engem illet, kölcsönadom a lovamat. Ki tud másikat is adni?

Az egyik gazda előlépett.

– Én is adom a lovamat.

– Nagyon helyesen teszed, Michel – mondta a mi emberünk, akit – mint tudjuk – Antoine-nak hívtak.

S várta, hogy még valaki jelentkezzen, aki hajlandó lovat kölcsönözni. Egy hosszú perc múlva megszólalt egy öregember.

– Tudhatnád, Antoine, hogy az egész faluban nincs több hat lónál, s hogy a ti két lovatokon kívül a többi már vánszorogni se bír.

– Ez bizony így igaz – bólintott Antoine. És Fanfan kedvéért hozzátette: – Édes fiam, itt Grippelame-ban magunkat kell befognunk az eke elé. De most nem a mi panaszaink vannak soron. Máris hozom a lovat.

– Én meg az enyimét – szólt Michel.

Nagyon hamar visszatértek, kantárszáron vezetve a felnyergelt lovakat, melyeknek bőre szinte rátapadt a csontjaikra, s a sápadt holdfényben rémalaknak látszottak. Fanfan így szólt Kövér Pierre-hez:

– Szállj fel az egyik lóra. Én ülök a másikra, s magam mögé felveszem Stellát.

Kövér Pierre felszáll az első lóra. Fanfan elhelyezkedett a másikon, s kezét nyújtotta Stellának, aki bal lábával fellépett Fanfan cipőjére, s kezébe kapaszkodva egy ugrással fenn termett a ló hátán.

Egyszerre mindenki megfordult, s a kastély felé vezető

112

utat kémlelte. Mert arrafelé elszórt fények villantak fel. Mintha egy sereg gyertya közeledne.

– Lám, gyermekeim, jön a gróf, hogy látogatást tegyen minálunk.

Fanfan rögtön elérgette, mi készülődik ott, s maga elé mormolt:

– Talán nem lett volna szabad úgy tennem, ahogy tettem. Ha mindezt előre láttam volna, semmiképpen sem ...

– Ne sajnáld – szólt rá Antoine. – Ismerjük a földesúr, bogarait. Egy ideig átkozódik. De minthogy mindnyájan vétkesek vagyunk, ha szabad így mondanom, nem sokat tehet ellenünk. Most azonban mindenki siessen haza. Ti pedig a lehető leggyorsabban igyekezzetek ki a szabadba. Ugyancsak megizzadnátok, ha a gróf elcsípne benneteket. De még arra is gondolni kell, hogy a zsandárokat is felszólítja az üldözésre. Itt állomásoznak a közeli Brattaux városkában. Még egy félóra, és a zsandárok elindulnak az üldözésekre.

– És mi legyen a lovakkal? – kérdezte Fanfan, miközben jól megmarkolta a kantárszárát. – Hogy tudjuk a lovakat visszajuttatni?

Antoine megvakarta a fejét, aztán így szólt:

– Nagyon egyszerűen. Menjetek Reimsbe. Innét hét mérföldre esik, szóval legfeljebb egyszer kell útközben megpihenni a lovakkal. S egy nagyvárosban az ember mindig nagyobb biztonságban van, mint egy faluban. Szóval ha beértetek Reimsbe, adjátok le a lovakat *A három apátnőhöz*, címzett fogadóban. Nemsokára lesz ott dolgom. A fogadósnak csak annyit mondjatok, hogy Antoine küldött titeket. Ő a barátom.

Reims ... Reims ... Reims! Fanfan egész benseje megremegett, már szinte megszokta, hogy ilyenkor egész lénye fellázad. Meddig tart ez még? Az ördög, aki úgy látszik, árnyékként kíséri, a legváratlanabb pillanatokban előugrik, s forró vassal égeti lelkébe a megkísértő város-

113

nevet. Bizonyára maga az ördög vezette őket napról napra szinte észrevétlenül, az elátkozott s egyben annyira csábító városnak a kapujáig.

Fanfan tekintetével végigsöpört az embereken, legyűrte háborgó kétségeit, s csak annyit kérdezett:

– Melyik út vezet oda?

Antoine széles mozdulattal intett dél felé. Aztán így szólt:

– Először csak csendben, lépésben menjetek, hogy meg ne hallják a lódobogást. Negyed mérföld után akár vágtazhattok is. De gyermekeim, itt a legeslegutolsó pillanat, hogy meneküljtek. Az Isten óvjon meg titeket a gróf haragjától.

13. MIT LÁTNI HAJNALBAN?

Mikor egy jó negyed mérföldet már maguk mögött hagytak, és felértek egy domb magaslatára, barátaink megálltak és visszaneztek.

A gróf és szolgálai s bizonyára velük néhány vendég már beért a faluba, s egyik utcát a másik után pásztázták végig. A lámpások az inasok kezében úgy villogtak, mint a szent jánosbogár ak.

– Minket hajkurásznak – mondta Fanfan. – De ne feledkezzünk meg arról, hogy itt fenn a dombtetőn mintha kirakatban volnánk. Tűnjünk el, mielőtt valaki felfedezne.

Ügetésre fogta a lovát. Kövér Pierre igyekezett lépést tartani vele. Így ereszkedtek le a domb másik oldalán. Mint ismeretes, a lovak öregek voltak és csontosak, a lábaik már kissé merevek. A lépésük meglehetősen kemény volt. A lovasok elég nagy rázkódásnak voltak így

114

kitéve, s ha a két fiú nem lett volna már régóta gyakorlott a lovaglásban, rég leröppöltek volna a nyeregből.

De a kis Stellával másképp állt a dolog. Míg a ló lépésben ment, elég volt Fanfan gyapjómellényét fognia. Most mindkét kezével átölelte a fiút, s görcsösen kapaszkodott.

– Fanfan, mindjárt leesek!

– Nem fogsz leesni – nyugtatgatta. – Csak kapaszkodj még erősebben belém! Most vágatni fogunk, s azt jobban bírod!

Fanfan haladt elöl, Kövér Pierre néhány öl távolságban követte. Majdnem teljesen egyszerre fogta mindkettő galoppra a lovát.

Az egyre fényesebben világító teliholdnál jól lehetett látni, hogy az erdei út végül beleolvad az országútba.

Ez a látvány eszébe juttatta Fanfannak Antoine szavait. Ügy ám, az az országút odalenn a síkon, az a csillogó hosszú sáv, ez az út a tiltott városba vezet.

De akárhogy is volt, csak erre mehetnek. Nincs más megoldás. Ha most akár jobbra, akár balra letérnének, vagy elkeverednek a mezőkön, vagy ami még rosszabb, megint Grippelame közelébe jutnak.

Ahogy leértek az országútra, a lovak saját kedvükre kezdtek járni. Vágtattak, ügettek, poroszkáltak, váltogatták a lépéseiket.

Fanfan épp arra gondolt, hogy most már megpihenhetnek, hisz jó néhány mérföldet hagytak maguk mögött, mikor elől jó messzire négy-öt közeledő lovast pillantott meg.

Rögtön megállt, és így szólt Kövér Pierre-hez:

– Fogalmam sincs, kik lehetnek. Talán semmi veszélyt nem jelentenek. De lehet, hogy igen. Nem engedhetjük, hogy bárhol elmondják, találkoztak velünk. Szóval, azt hiszem, le kell térnünk a mezőre.

Máris balra fordultak az első ösvényen. Szerencsére ez a földút elég fedett volt; mély bevágásként húzódott a

115

földek, faszorok, legelők között. Fanfan örült, hogy a véletlen szerencse folytán még idejében letértek az útról.

Magában gyors számadást végzett. Körülbelül éjfélre jár az idő. Legalább három órája ülnek a lovon, és három vagy négy mérföldet tettek meg. Nyugodtan megállhatnak pihenni.

Ebben a pillanatban egy újabb kanyarból kiérve szemébe villant egy holdsugár, melyet víztükör vert vissza.

– Ott egy kis folyó! – szólt hangosan. – A lovakat meg tudjuk itatni, mi meg ledőlhetünk a parton!

A folyó sebes volt, de elég széles. Az ösvénytől jobbrabalra, az egész vízparton sok fa állt, a gyep sűrűre nőtt, s lágyan süppedezett.

Kövé Pierre már le is ugrott a nyeregből. Farifan hátraszólt Stellának:

– Itt megpihenünk. Leszállhatsz.

Stella nem moccan. Vékony karjai változatlanul Fanfan derekán kulcsolódtak. A fiú megpróbálta lefeszíteni. Nem sikerült. Kénytelen volt Kövér Pierre segítségét kérni.

Mikor végre ő maga is le tudott ugrani a lóról, szegény kislány csak csúsztatott oldalt lefelé, s a földre zuhant volna, ha a fiúk idejében, el nem kapják.

Óvatosan lefektették a fűre. Szeme csukva volt, arca ólomzürke, s alig lélegzett. Teljesen kimerült a szörnyű erőlködéstől, mellyel fent tartotta magát a lovon; most közel állt az ájuláshoz.

Fanfannak, aki idáig rá se gondolt, annál is inkább, mert ő könnyen bírta a fáradságokat, hirtelen az jutott eszébe, hogy a kislány régóta enni se kapott. Szánakozva s gondterhelten nézte.

– Gondoltam önmagámra, sok minden másra, de szegény kicsikérel teljesen elfeledkeztem.

Kövé Pierre közben megmártotta a folyóban a zseb-

116

kendőjét, s a nedves ruhával hűsítette Stella homlokát és halántékát. A kislány végre kinyitotta a szemét.

Fanfan felsegítette és egy fa tövéhez támasztva leültette.

– Olyan fáradt vagyok – mondta a kislány. – Aludni szeretnék.

Fanfan meg se merte tőle kérdezni, nem éhes-e. De most jött a meglepetés! Kövé Pierre nagy hókuszpókusz közepette három húsos pogácsát halászott elő a zubbonya jobb zsebéből. Aztán tettetett lassúsággal a bal zsebből egy kis palack bort! Fanfan majdnem a nyakába ugrott örömeiben.

– Ez a gróf ajándéka – mondta Kövé Pierre boldogan vigyorogva –, neked és Stellának. Én kedvemre jóllaktam még ott a kastélyban.

Fanfan végtelen megkönnyebbüléssel nézte, mint maj-szolgot és kortyolgot Stella. Boldoggá tette maga a látvány. De a kislány ragaszkodott hozzá, hogy legalább az egyik pogácsát ő egye meg.

A rövid vacsora után Stella végigdőlt a gyepen, s közben Fanfant kérdezte:

– Mondd csak, elég nagy utat megtettünk már?

– Legalább négy mérföldet – válaszolt Fanfan.

– S még itt is veszélyben vagyunk?

– Azt nem hiszem. Ebben a félreeső zugban ugyan ki keresne bennünket?

A kislány lehunyta a szemét. Szempillantás múlva már aludt is.

Fanfan néhány lépésnyire tőle szintén lehevert a földre. De csakhamar felült. Az éjszaka igazán enyhe volt. Hanem hajnal felé még nyáron is mindig jön egy kis lehülés.

Levette hát a zubbonyát, és ráterítette Stellára. A kislány egyenletesen szuszogott. Kicsit arrébb összegömbölyödve Kövér Pierre húzta a lóbórt.

117

Fanfan újra lefeküdt. Istenem, milyen fáradt volt! Idáig nem is érezte a terheket. De most mintha ezer hangya nyüzsgött volna a karjaiban, szinte forró lázat érzett az ereiben, s nem tudott elaludni.

Kezét összekulcsolta a tarkója alatt, s a fák lombjai közt a csillagok járását bámulta. Elgondolkozott. Mennyi minden történt néhány nap alatt, mennyi váratlan esemény! Mikor nyomta el az álom? Vagy nem is aludt, mikor az volt az érzése, hogy messze-messze kerül innét, sokmérföldnyire, vissza a szélmalomhoz Taraude falujába?

Újra tisztán szólalt meg benne édesanyja utolsó pár mondata.

– „Ha Párizs felé tartasz, ne menj keresztül Reimsen. Ha feltűnik előtted messziről a város, kerüld ki nagy ívben. Igen, igen, nagy ívben.”

Világosan csengett fülében a sürgető – könyörgő anyai hang. Aztán ő maga is ott állt, az édesanyja két lépésre tőle, sötét falusi ruhájában, fehér fejkendővel, melynek sarkát meglebbentette a friss szellő.

Ezúttal Fanfan el volt szánva, hogy kiszedi az igazságot. Szinte bombázta anyját a kérdésekkel. Még meg is fenyegette.

– Anyám, nincs joga ennyire túlfeszíteni a kíváncsiságomat. Jó, nem megyek Reimsbe. De tudnom kell, hogy mi miatt!

Anyja hallgatott, a sok munkától és virrasztástól árnyékolt szemében félelem tükröződött.

– Rendben van – mondta Fanfan. – Ha anyácska meg akar akadályozni az utamban, én át fogok lépni az akadályon a vándorútamon, és igenis bemegyek Reimsbe!

– Ó Fanfan, az istenért! – ismételte az anya.

Fanfant elöntötte a harag. Egy pillanatra megfeledkezett arról, hogy mennyire szereti és tiszteli édesanyját. Megragadta a kezét, és vészjóslóan azt mondta:

118

– Anyám, ha most se mondja meg az igazat, nem jövök haza soha többé!

Miért mondta? Hiszen ébren ilyesmire sose vetemedne! De hát mit jelent, mit jelentsen a tilalom?

Persze álmában minden összekeveredett. Anyja mellett ott látta a házaló Ludovicot, Kövér Pierre-t, Stellát, mindenkit, akivel útközben összeakadt, s akik mind-mind Reimsbe igyekeztek.

Anyja vigasztalan szemekkel nézett reá. A szeme és a teste egyre bizonytalanabb körvonalat mutatott, lassan köddé vált.

Fanfan szólongatta:

– Anya, anyácskám, ne hagyj itt! De egyedül maradt. Anyja eltűnt.

Ő még utánakiáltott, s a torka elszorult a szégyentől, hogy miket volt képes az előbb kimondani:

– Anyám, megígérem, megfogadom neked, hogy nem megyek Reimsbe, ha egyszer ez ekkora fájdalmat okoz neked.

A kézfejjével letörölte a homlokáról a verítéket, megfordult a fűágyon, és ettől kezdve nyugodtabb volt az álma.

Néhány óra múlva nem tudta hirtelenjében, mitől is ébredt fel. Talán a közeli folyócska csobogásától? A közelben legelő lovacskáktól, akik jobbra tőle a faágra akasztott lószerszám alatt vidáman ropogtatták a fűvet? A hajnali fuvallattól, mely meglebbenti a fák lombját? Vagy Stella és Pierre hangjától, ahogy beszélgetnek?

Fanfan a könyökére támaszkodott. Megállapította, hogy Stella és Kövér Pierre javában alszik. Amit álmában hallott, ami lassanként felébresztette, az nem a szél zúgása volt, sem a folyó csobogása.

Hanem emberi beszéd. Tőlük bal felé bizonyos távolságra több férfi beszélgetett nagy vidáman. Csupa erőteljes» vidám hang. Néha egyik-másik nagyot kacagott.

Fanfan egy ideig teljesen meg volt zavarodva. Mit kel-

119

lene tenni? Gyorsan eltűnniök? Vagy lehetséges, hogy azok ott csak jámbor falusiak, akik vásárba mennek a környéken, s mielőtt átkelnek a folyón, pihennek egyet?

De mielőtt valamire is elhatározná magát, nem volna jó utánanézni a dolgoknak?

Fanfan felkelt, és fától fáig suhanva odalopózott, ahonnét a hangokat hallotta. Majd hirtelen lehasalt a fűbe, vart egy percet, és lassan felemelte a fejét.

Nos, szép kis falusiakra bukkant!

Egyébként igazán kedves, sokszínű kép tárult a szeme elé! A füves lanka alján, egy vízmosás mélyén három ló legelt. Fényes szerszámot viseltek, ezüstrojtos piros posz-tócsótár volt rajtuk, melyre a király monogramja volt hímezve, a nagy L betű.

A lovakhoz természetesen lovasok is tartoztak. A fűvön ültek, vidáman falatoztak a markukból, s időnként körbeadtak egy kövér palackot, melyben rubinszínű bor csillogott.

Nagyon előkelően voltak felöltözve. Vörös kabátot viseltek a sárga ingmell fölött. Csizmájuk combig ért, csákójukon fekete szalag futott körbe, de a ruhán, zsebeken, csákószegélyén, még a kabát kard-nyílásán is mindenütt ugyanaz az ezüstpaszomány, mint a lovak nyeregtakaróján.

Tehát zsandárok!

Fanfan úgy érezte, mintha kifolyna az összes vér a szívéből. S már vissza akart szökni, mikor egy nevet hallott emlegetni, az ő nevét, a Tulipános Fanfant. Azért még maradt.

Sőt még jobbat talált ki. Előrekúszott a magas fűben a legközelebbi fáig, s jól fedezve magát, igyekezett minél többet meghallani a zsandárok szavaiból.

Aki legtöbbet beszélt, az egy vörös arcú magas férfi volt, hegyesre pödört óriási bajusszal.

A palackkal a kezében most ezt mondta:

120

– Tulipános Fanfan, ezt a nevet nem nehéz megjegyezni. S pontos személyleírást is adtak. Velünk együtt őt különítmény keresi őket, minden úton, az országúton szerteszét. Hogy tudnának kicsúszeni a markunkból?

– Hacsak... – akart mondani valamit a társa.

– Hallgass, Langlois – dörgött rá a nagydarab férfi, ő volt, úgy látszik, a parancsnokuk. – Mondom, hogy nem csúszhatnak ki. Sőt tovább megyek! Fogadok bárkivel három palack pezsgőbe, hogy még ma elkapjuk őket. S tudjátok, hol isszuk meg a három pezsgőt? Reimsben, a pezsgő fővárosában, még ma este! Add ide a sonkát, Langlois, éhes vagyok, mint egy farkas.

Míg a beszélgetésre fülelt, sejthetjük, milyen érzelmek keveredtek Fanfan lelkében; az örömtől – amiért ilyen fontos tájékoztatást kapott – a vad dühig, hogy megint a tiltott város nevét emlegetik előtte.

Megfordult, s óvatosan visszakúszott a gyepes lankán. Szerencsére Kövér Pierre és

Stella még mindig aludt.

Fanfan Kövér Pierre-hez lépett, felrázta, de a szájára tette a kezét, nehogy kiáltson.

– Mi bajod van? – dörmögött Kövér Pierre. – Még szívesen szunyókálnék egy kicsit.

Látva, hogy ásítani készül, Fanfan gyorsan betapasztotta a száját.

– Maradj csendben – suttogta. – Nagy veszélyben vagyunk!

– Veszélyben?

– Igen, igen – felelte Fanfan –, majd mindent elmondok. Próbálj zaj nélkül felkelni, és nyergeld fel a lovakat. Mi is oda fogunk menni. De ne felejtsd: mindezt síri csendben!

Fanfan ezután Stellához ment. A lehető leggyöngédebben ébresztette fel.

– Stella – szólt hozzá halkán, mikor kinyitotta a szemét –, ne kérdezz most semmit.

Csak annyit jegyezz meg, hogy

121

veszélybe kerültünk. A lehető leggyorsabban el kell illannunk innen. Gyere velem!

Kezét nyújtotta, hogy felsegítse. A kislány szó nélkül követte.

Mikor a lovak fel voltak nyergelve, ami nem tartott tovább két percnél, Fanfan és Kövér Pierre szorosán fogva a kantárt, leereszkedett velük a folyóhoz.

Ott egy újabb nehézséggel találták szembe magukat, melyre nem gondoltak. A folyón át kell kelniük! Pedig mélynek látszott, a sodrában örvények forogtak. S nekik mindenáron át kell jutniuk a túlsó partra!

Fanfan nekibúsulva nézett jobbra-balra. S íme, bal felé, ott, ahol az ő kis tegnapi ösvényük a folyóba torkollott, de közel ahhoz a vízmosáshoz, ahol a zsandárok ittak Tulipános Fanfan elfogására – egy tábla volt a partra letűzve. S a *táblán egyetlen egyszerű szó volt a felirat, ügyetlen* kézzel rótt jó nagy betűkkel: GÁZLÓ.

Fanfan majd kiugrott a bőrből örömeiben. Ott a gázló! Ez jelenti a menekülést!

– Gyertek velem! – szólt nekik.

Csendben mentek lefelé a parton. A táblánál a fiúk felszálltak a lóra, Stella is Fanfan mögé.

Mintha Fanfan nem tudná levenni a szemét a tábláról. Aztán mintha valami új gondolat szállta volna meg, leugrott a nyeregből.

– Stella – mondta a kislánynak –, ülj a nyeregbe. Ez itt a kantár. Kövér Pierre megy elöl, mögötte menj át a gázlón.

Köver Pierre szeme elkerekedett a csodálkozástól. És Stella is aggódva kérdezte:

– Fanfan, miért nem jössz te is? Te mondtad, hogy valami veszély kerülget minket!

– Légy nyugodt, Stella – mondta Fanfan, és hamiskás mosoly bujkált a szája szögletében –, csak tegyétek azt, amire kértelek benneteket. Egy perc múlva én is veletek

122

leszek. Most csak annyit kérek, hogy várjatok meg odaát engem.

S nézte, mint lépnek a lovak a folyóba, és nagyon elégedetten bólogatott, mikor kiderült, hogy a víz a derék állatoknak csak a lába közepéig ér.

Mikor látta, hogy pajtásai épen és egészségesen felkapaszkodnak a túlsó parton, egy kicsit még behallgatott a három zsandár hangoskodásába, akik alig száz lépésre tőle vidáman falatoztak.

Ekkor gúnyos mosollyal az ajkán összedörzsölte a két kezét, és gyorsan munkához látott.

14. A VÁLASZTÁS ÓRÁJA

Öt perccel később Fanfan is átlábalt a gázlón, s felült egy kis dombra a másik parton. Nem messze tőle lóháton várakozott Stella és Kövér Pierre. Kissé zavarodottak voltak, és nagyon idegesek. Nem tudtak Fanfanon eligazodni. Mi dolga van még odaát. Mire felkapaszkodtak az ösvényen, és vissza tudtak fordulni a nyeregben, Fanfan már végzett a feladatával, és zsebre dugott kézzel jött át a gázlón.

Most ott ült a kis domb tetején, és a lábát lógázta. Közben füttyörészett. Tölcsért csinálva a tenyeréből hallózni kezdett.

– Halló, halló!

Várt egy kicsit. Fél perc telt el. Semmi válasz. Újra szája elé fogta a két kezét:

– Hóhahó! Halló, zsandárok! Kövér Pierre Stellára pillantott.

– Megbolondult! Le akar fogatni minket!

Nem maradt ideje, hogy ennél többet mondjon. A túlsó parton három piros kabátos ember jelent meg, ezüstpa-

123

szományos csákóban, combig érő csizmában. Kövér Pierre csendes borzongással látta, hogy zsandárok.

– Ki szólít bennünket? – kérdezte a legmagasabb a három zsandár közül, miközben olyan rémítő arcot vágott, hogy a szépen kipödrött bajusza is felborzolódott.

Fanfan felállt. Ahogy ott áll szétvetett lábbal, csípőre tett kézzel, kihívóan vigyorogva a kis dombon, egy pajkos koboldnak lehetett volna tartani.

– Én vagyok! – válaszolta. – Jó napot kívánok, aranyoskáim!

A hosszú zsandár erre felkapta a fejét.

– Micsoda? Jól hallottam? Ki a fene vagy te, széltoló?

– Azt hittem, hogy felismernek – mondta Fanfan. –Nincs meg maguknak a személyleírásom? Én vagyok az, akit keresnek. Én vagyok a Tulipános Fanfan!

– Te volnál? ... – hebegett a hosszú zsandár, és akkora szemeket meresztett, mint egy kistányér.

– Éppen hogy én vagyok a Tulipános Fanfan. S ahogy itt látnak engem, csupa jóindulattal vagyok maguk iránt. Nem akarom, hogy még soká kelljen engem üldözniök. Nagyon furdal a lelkiismeretem.

A zsandár elröhögte magát.

– Pont úgy festesz, mint akit a lelkiismeret kínoz – kiáltotta.

– De ha mondom.

– Ha így áll a helyzet, gyere át a folyón, és állj ide fogolyként.

– Az lehetetlen.

– Nocsak, aztán miért?

– Mert nagyon fáradt vagyok. A lábamat se bírom emelni. Maguk remekül állnak a lábukon. Az előbb láttam, milyen jól reggeliztek. Egészen meghatódtam!

– Kezd bosszantani a fickó! – üvöltött a zsandár, -Azonnal gyere át a vízen, és add meg magad! Szép lassan visszaszállítunk Grippelame-ba, ahol, azt hiszem, a gróf-

124

nak volna hozzád néhány kedves szava, mielőtt bevágunk a börtönbe.

– És mi lesz azokkal a finom palack pezsgőkkel, melyeket ma este óhajtottak meginni az egészségemre Reims-ben?

– Arra majd máskor kerül sor – felelt a zsandár. – Első a kötelesség. Nos, gyere már!

– Semmiképpen.

– Szóval, fiacskám – és szörnyű láng csapott ki a szeméből –, csak nem akarod elhíttetni velünk, nincs annyi erőd, hogy átlábalj ezen a kis folyón?

– – Pedig ez az igazság – mondta Fanfan. – Én nem mozdulok innen. Nézzék, míg ideérnek, leülök.

Újra leült a kis dombon.

Kövér Pierre és Stella most se értették az egész jelenetet. Látták, hogy a zsandár dühében vörösebb lesz, mint kabátjának a pirosa, és szörnyű pillantások közepette parancsot ad a többieknek.

– Menjetek a lovakért!

Egy perc múlva három ló nyihogott a folyó partján. Kövérek voltak, szőrük ragyogott, a rajtuk lévő szerszám csillogott; milyen mások voltak a grippelame-i parasztkolcsónadott szegény gebéihez képest!

A zsandárok nyeregbe ugrottak, a parancsnok szétnézett, hogy hol van a gázlót jelző tábla. Mikor meglátta, társaival a nyomában odalovagolt, és tétovázás nélkül beleugratott a vízbe.

Igazán szép látványt nyújtott a három nemes paripa, ahogy nagy tajtékot vert maga körül.

Teljes biztonságban érezték magukat, és egyenesen vágtak át a folyón.

Fanfan a térdére könyökölt, és tenyerébe fogta az arcát, mely teljes közönyt mutatott. De alaposabban vizsgálva rögtön észre vehették volna, hogy félig lehunyt szemhéja alól furcsa csillogás áradt a szembogafakból...

125

A lovak egyre csak mentek előre. Már majdnem elérték a folyó közepét.

S ott történt a szörnyű baj.

Fanfan felpattant, ugrándozott, a karjaival hadonászott s nagyot sikoltott örömeiben.

A három ló tökéletes felszerelésével együtt elmerült a folyóban. Próbáltak talajt fogni, sőt megfordulni. De minél jobban kapálóztak, annál jobban elmerültek. A víz már egészen ellepte testüket, nemsokára csak a fülük hegye látszott ki.

Kétségbeesetten vergődtek, küzdöttek a fulladás ellen, dobálták magukat, nyomakodtak, úsztak, miközben jobbra meg balra hányták magukat, s mégis egyre mélyebbre merültek.

A lovasok először igyekeztek fennmaradni a nyeregben, közben nagyokat káromkodtak, és a szerencsétlen lovakat sarkantyúzták. Aztán kénytelenek voltak mindnyájan kilépni a kengyelből, kiugrani a nyeregből, s elengedni a kantárszárat is.

Miközben pompás, ciradás csákóik a vízárban sodródtak, nekik úszni kellett, bár ez inkább csak evickélésnek volt nevezhető, olyan kolonc volt rajtuk a nehéz csizma, a ruha és a fegyver.

Fanfan nem tudta türtőztetni magát.

– Nahát, te égimeszelő, hogy esik a fürdés? – gúnyolta a parancsnokot. – Ilyen korai órában egy kicsit hűvös szokott lenni a víz!

S az oldalát kellett fognia, mert megfájdult a nevetéstől. Soha életében nem nevetett ilyen jól.

A hosszú zsandár alig bírta fennmaradni az árban. De azért rázta az öklét, és nagyokat prüszkölve azt ordította:

– Te csirkefogó, kerülsz te még a markomba! Örömmel fogom nézni, ha majd a kötélén himbálódzol!

– Nem kétlem – kiabált vissza Fanfan –, de egyelőre enyém az élvezet!

126

Kövér Pierre és Stella most végre rájött, mi játszódott le a szemük előtt. Fanfan a feliratos táblát egész egyszerűen arrébb rakta húsz-harminc öllel. A zsandárok vakon mentek a tábla után, s így egyenesen a folyó legmélyebb részén próbáltak átkelni.

Fanfan hirtelen abbahagyta a vidám nevetést. A hosszú zsandár prüszkölése abbamaradt. S nem ok nélkül. Még annyira se tudott úszni, mint a társai, s egyre többször alámerült. Közel járt a fulladáshoz. Fanfan egy kis lelkiismeret-furdalást érzett, ezért bement a vízbe, és szerencsésen el tudta kapni a zsandár vállát, és egy erőteljes mozdulattal kijebbelökte a part felé. Majd úgy gondolva, hogy ezzel eleget tett a zsandár életben maradására, csakúgy, mint saját lelke háborgásának elcsitítására, viasszaladt a pajtásaihoz.

– Ügy látom, itt az idő, hogy továbbálljunk.

– Tudod, hogy mit csináltál? – kérdezte Kövér Pierre.

– Hát aztán – fintorgott Fanfan –, én csak alkalmat adtam ezeknek a derék

csendőröknek, hogy felfrissüljenek.

– De olyan elkeseredetten fognak most üldözni minket, mint még soha!

– Nagy tévedés! – jelentette ki Fanfan. – Először is ki kell fogdosniok a nyergeket, a csákójukat, meg kell szárogatni a ruhájukat. S mire újból lovaglóképes állapotba jutnak, mi már messze járunk! Legalább másfél, két óra előnyünk lesz. Én valóban örülök, hogy ilyen jól sikerült őket megleckéztetnem! Nincs mit sajnálni!

A heves beszéd közben felszállt a lóra, Stella mögötte helyezkedett el a ló farán.

– Indulhatunk – mondta. – De nem érdemes túlságosan rohanni. Van elég időnk.

Fanfan nem vette észre, hogy Kövér Pierre és Stella egymásra kacsintott. Mielőtt az ösvény elfordult volna a parttól, még egyszer hátranézett, és még egyszer jót kacagott.

127

– Még mindig benn evickélnek a közepén, csak a hosz-szú üldögél a víz szélén, de láthatólag még mindig nem érti, mi történt. Büszke bajusza is siralmasan lekonyul.

Az éjszakai pihenés után a Grippelame faluba való lovacsákák mintha tüzesebbek lettek volna.

Vidáman ügettek. Nemsokára háromfelé vált az út. Fanfan találmra a bal oldalt választotta.

– Miért nem egyenesen megyünk tovább? – kérdezte Kövér Pierre.

– Ó, te mamlasz – válaszolt Fanfan. – Ha a középső úton haladunk tovább, a zsandárok könnyen ránk találnak. Ezen viszont kétszeres esélyünk van, hogy nyomukat veszítik.

Mintha Kövér Pierre még mást is akart volna kérdezni. De elhallgatott. Eszébe jutott, hogy Fanfan heves ellenszenvet táplál egy bizonyos város nevével szemben. Így inkább egy hunyorítással újabb jelet váltott Stellával.

A három jó barát jó óra hosszat lovagolt hol lépésben, hol ügetésben, sőt még vágtaztak is. A lovak most maguktól lassítottak. Erősen ziháltak, alaposan kifáradtak. A közeli pataknál meg kellett állni, hogy ihassanak.

Mikor újból nekiindultak, Stella felkapta a fejét.

– Fanfan! Nézz csak arra lejjebb!

Fanfan a kislány jelezte irányba fordult. S mintegy negyed mérföldre tőlük néhány zsandárt pillantott meg (egész pontosan négyen voltak), akik békésen poroszkáltak egy földúton, mely az övékével párhuzamosan húzódott.

De szinte ugyanabban a pillanatban Kövér Pierre is nyögdécselt valamit.

– Ó, Fanfan ... mintha arrafelé is!

Fanfannak most jobbra kellett fordulnia. S alig egy negyed mérföldnyire öt másik zsandárt pillantott meg, akik szintén velük egy irányba tartottak, egy harmadik úton.

Fanfan igyekezett a dolgot a könnyebb oldaláról venni.

128

– Mindig tudtam – hetykélkedett –, hogy mi szegény üldözött vadak vagyunk. S íme, úgy látszik, bevetették ellenünk Brettaux-ból a teljes brigádot! Mindenesetre Grippelame grófja igen nagy befolyással rendelkezhet, s igencsak fenekedhet ellenünk!

Közben óvakodott komorabb gondolatait is közzétenni. Hogy bizony szép kis egérfogóba kerültek! Gyorsan tenni kell valamit.

Aztán így szólt útitársaihoz:

– Még egyikük se tudja, merre járunk. De hamarosan bekövetkezik ez is. Most még megfordulhatunk. Csakhogy akkor könnyen az ismerős zsandárok kezére jutunk. Így hát elmondom, mi volna szerintem a célra vezető. Nos, – elvezetlek mindkettőtöket hm ... szóval annak közelébe, ahová mindketten eljutni szándékoztok; a lehető legközelebb a célotokhoz. Onnét pedig én egyedül folytatom a magam útját.

Fanfan hangja olyan nyugodt és eltökélt volt, hogy se Stella, se Kövér Pierre nem kockáztatott meg ellenvetést.

– Egyébként – mondta Fanfan –, még elég messze járunk a ti célotoktól. Addig még sok minden megeshet velünk.

S úgy tett, mintha nem érdekelné, mi jár minderre pajtásai fejében, s nagy buzgón iparkodott úgy irányítani a lovát, hogy meg ne botoljon egy kőben, amiből bőven akadt ezen az elhanyagolt földúton. Igyekezett gyorsan lovagolni, a lehető leggyorsabban, hogy a jobbról és balról feltűnt őrzőjáratokat elhagyják.

Véletlen szerencse folytán az ő ösvényük elég mély bevágásban haladt a szőlők között. Két lovasunk és a kislány így joggal remélhette, hogy senki se veszi észre őket.

Talán most fordult elő először, hogy Fanfan csendben maradt. Ő, aki mindig olyan élénken társalgott, láthatóan mélyen elmerült saját gondjaiba. Homlokát összeráncolta, a szemét makacsul a ló füle mögé szegezte.

129

Az ösvény lassanként emelkedett. Nemsokára csak egy keréknyom lett belőle, mely a domboldalt fedő bokrok között kanyarog. A domb tetejét – ez a domb teljesen úgy viselkedett, mintha hegy lenne – egy kis sűrű kerek erdő koronázta.

Az út egyre meredekebb és nehezen járható lett, ezért Fanfan azt kérte, hogy szálljanak le, ne fárasszák ki túlságosan a lovakat. Leszálltak. Kövér Pierre és Fanfan kantárszáron vezette a lovát. Stella alkotta az utóvédet. Könnyedén ugrált kőről kőre, szikláról sziklára.

Fanfan újra mély hallgatásba burkolódzott. Életében először szörnyű aggodalom szorította össze a torkát. Újra és újra elmondta magában:

– Na és? Mi olyan különös? Mindkettőjüket ott fogom hagyni, sorsukra hagyom őket. Én a magam útját járom. Hisz mindez régóta tudott volt mindnyájuk előtt!

De anélkül, hogy bevallaná magának, titokban abban reménykedett, hogy a válás még nincs ennyire közel, s hogy ez az út, melyet most mindhárman vaktában követnek, nem oda vezet...

A kis karaván felért a dombtetőre, és bejutott a kiser-dőbe. Ekkor mondta Kövér Pierre:

– Azt hiszem, lesántult a lovam.

– Lássuk hát – szólt Fanfan.

Gondosan megvizsgálta a ló patáit, és szerencsére felfedezte a jobb első lábbon a szarulemez alá fúródott tüskét.

Stella felkapaszkodott egy sziklára. Hirtelen odaszólt Fanfannak:

– Azt hiszem, ők azok!

Fanfan odarohant, felkapaszkodott a kiálló sziklára. Stella jól látott.

Mert akiket „ők”-nek nevezett, az ismert zsandárok voltak. A nagy távolság ellenére (még a mélyúton voltak, legalább egy negyed mérföldre ettől a dombtól) könnyen fel

130

lehetett ismerni őket a parancsnok öles termetéről, akinek olyan hegyesre volt pödörve a bajusza. Éppen megálltak, mintha haboznának, merre folytassák az utat. A parancsnok ellenzőt formált a tenyeréből, és hosszasan kémlelte a környéket.

– Meg se várták, hogy megszáradjon a ruhájuk, úgy siettek az üldözésünkre – mondta Fanfan. – Úgy látszik, mindenre el vannak szánva, hogy megfizettessék velünk a kényszerű fürdőzés árát!

Kénytelen volt magában beismerni, hogy várakozásával ellentétben felgyorsultak az események, s hogy a háló körülöttük egyre szorosabban zárul. Mindenütt járőrök portyáznak, jobbra, balra, mögöttük – éppen csak előttük nem. Ez az egy irány látszik még szabadnak. De hogy valóban szabad-e? S ha igen, meddig lesz szabad?

Fanfan ekkor jött rá a végső megoldásra. Hogy is nem gondolt rá eddig? Hiszen egyedül őt terheli vétek és felelősség. Mindent ő maga csinált. Kövér Pierre és Stella nem felelős semmiért. Miért kellene őket továbbra is belekeverni a dolgába, s annyi veszélynek kitenni? – Elvezetem őket az erdő szélére, s ott megmondom, hogy feladom magam a zsandároknak,

tőlük pedig búcsút veszek.

Le akart jönni a kilátó-szikláról, de Stella, aki állandóan a zsandárjait figyelte, megszólalt:

– Újra megindultak ... Megint megállnak ... Tovább jönnek ... Remélem, minket nem láttak meg!

– Gyere – szólt neki Fanfan.

Újra kantáron fogta a lovát, és Kövér Pierre-től is ezt kérte.

Stella furcsálkodva kérdezte:

– Miért nem ülünk fel a lóra?

– Majd felszállunk, ha kiértünk az erdőből – felelte Fanfan.

Az erdő elég kicsike volt. Máris ritkulni kezdett. Még ötven lépés lehetett a széléig.

131

Ekkor fordult Fanfan a sorstársaihoz, és így szólt hozzájuk:

– Üljetek fel a lóra, és meneküljtek, amilyen gyorsan tudtok. Isten veletek!

De ez a terve is dugába dőlt.

Az erdő szélére érve földbe gyökerezett a lába, Kövér Pierre és Stella ajkairól pedig ámuló szavak röppentek fel.

Fanfan képtelen volt kiadni egyetlen hangot is. Az volt az érzése, hogy a kék végtelenbe függesztett színpadi függöny szárnyai kétfelé lebbentek, s csodálatos látvány bontakozik ki szemük előtt.

15. A METÉNGTŐL A BAZSARÓZSÁIG

Hisz van-e elbűvölőbb látvány, mint egy hirtelen felbukkanó város panorámája, melyet az ember a hegytetőről hirtelen megpillant, miután elgondolkozva, fejét lehor-gasztva baktatott felfelé a kis erdei úton.

Fanfan úgy érezte, hogy a fenséges látvány éppen akkor került eléje, mikor legkevésbé várta. Abban reménykedett, hogy a várostól messze búcsúzhat el pajtásaitól, messze attól a várostól, melytől megszállottan próbál védekezni. S íme a véletlenek, melyek már eddig is többször csúfot ütöttek belőle, most is szándékai ellen döntöttek.

Ott állt a város, ott lent, a szőlőktől barázdált dombok karéjában. Egy nagy város, a háztetők és tornyok hatalmas szőlőfürtje, melyet bearanyozott a déli nap heve, s melynek érlelését Champagne selymes ege fejezi be.

Éppen olyan volt, amilyennek Fanfan álmában látta, azóta, hogy édesanyja először ejtette ki a nevét öelötte. Az élénk képzeletű ifjú számára ő jelentette a szépséget, a titok varázsát, a tiltott gyümölcs kísértő fényeit.

132

Óriási mágnes volt, vonzásának Fanfan – minden erőfeszítés és ravaszkodás dacára – végül is nem bírt ellenállni.

Ott feküdt lenn a város, ahová ígérete szerint be sem léphetett. De a város fog rajta győzni. Itt fekszik karnyújtásnyira. Egy ugrással elérhető, egy félórás lovaglással, és aztán pokolba a kétségekkel, fogadalommal, az adott szó becsületével!

Mikor idáig ért a gondolataiban, már-már behódolva a megalkuvásnak, Fanfan lelkében minden az ellenkezőjére fordult. Ilyen könnyen képes magát megadni? Ennyit ér a becsülete? S átkozni kezdte a várost, mely úgy hívogatja ott lenn a dombok közt, mint egy kikötőben horgonyzó nagy hajó.

Nem és nem! Engem nem kötsz magadhoz! Látszik, hogy nem tudod, ki az a Tulipános Fanfan! Soha nem lépem át a kapuidat!

Az arcán semmi nem árulkodott ezekről a lelkében viharzó kemény szavakról, ő pedig e szavak segítségével tudta lázas gondolatait oly erős elhatározássá szelídíteni, melyet, úgy hitte, semmi se ingathat meg.

Hátat fordított a városnak.

– Barátaim – szólt Kövér Pierre-hez és Stellához –, elhoztalak titeket idáig, ahogy megígértem. Itt vagytok annak a városnak a küszöbén, ahová mindketten kívánczotok. Üljetek fel a lovakra. Eljött az a pillanat, amikor búcsút kell vennünk egymástól.

Fanfan tudta, hogy másképpen kellett volna beszélnie. De képtelen volt megtenni. Az igazi szavak bent rekedtek a torkában. Várt, hogy tán lehurrogják. De Kövér Pierre és Stella csendben maradt, ott álltak mozdulatlanul, és lehajtották a fejüket.

– Sürget az idő – szólt újra Fanfan. – A zsandárok már itt járhatnak a közelben. Nem várhatjátok be őket, meneküljtek!

133

Stella erre felnézett.

– És te, Fanfan? Te mit akarsz csinálni? Körben mindenütt őrzékek, zsandárok.

Bármerre fordulsz, azt kockáztatod, hogy elfognak. Hacsak . . .

Csak nem sejtette meg, korán kifejtett női ösztönrel: Fanfan épp a megadásra készül, hogy így fedezze barátainak szabad elvonulását?

Fanfan jónak vélte, hogy egy dührohamba meneküljön.

– Menjetek, menjetek már! – kiáltott rájuk. – Mi az ördögre vártok? Meg akarjátok nehezíteni a dolgomat?

Stella egyetlen ugrással a nyakában termett.

– Ne kényszeríts bennünket, hogy nélküled menjünk el – esdekelt.

Fanfan nagy erőfeszítéssel lefejtette nyakáról a¹ vékony karokat.

– Hagyd abba, Stella – mondta. – Elhatározásom végleges.

De meglepetésére a kislány most átkarolta térdeit.

– Fanfan, ne hagyj el! Ó, drága Fanfan, nem hagyhatsz el engem!

Mintha semmi mást nem tudna mondani. Fanfan lehajolt hozzá, nézte a szőke kis fejet. S kénytelen volt végre tudomásul venni, hogy most már szoros, eltéphetetlen kötelékek fűzik ehhez a kislányhoz, aki iránt olyan gyengéd szeretetet érez, mintha valódi kis húga volna. Hogyan lehetne őt elhagyni? Ó, milyen hamar megtalálta Stella, a maga ártatlanságában, az egyetlen ideülő szót!

De hogyan kísérhetné, védelmezhetné továbbra is? Van ehhez joga? Nem köti az ígérete?

Heves mozdulattal elfordult, és egy közeli fához támasztotta égő homlokát.

Anyácskám – suttogta csukott szemmel –, látod, hová jutottam! S ez a te hibád is! Miért csigáztad fel a kíváncsiságomat? Miért kellett neked megfogadnom, hogy nem lépek be ebbe a városba? Rosszul tetted, hogy az okot

134

nem mondtad meg. Akkor nem fogott volna el állandóan a kísértés. És nem jutottam volna idáig, közel hozzá, hogy megszegjem az engedelmességet. Aztán itt van Stella. Nincs senkije, aki pártfogásába venné. Neki szüksége van énrám. Mit csinálhatnék? Anyám, most utoljára engedetlen leszek. Ugye bekísérhetem Stellát a város falai közé? Csendben várt, szemét továbbra is behunyta. Nem tévedés? Csak a szél susog a lombok között? Nem, az nem lehet, nem tévedhetett. És visszafordult.

– Anya igent mondott! – kiáltotta csillogó szemekkel. Kövér Pierre és Stella ezen ugyancsak meglepődött.

Igaz, már hozzászórtak Fanfan meglepő szavaihoz, furcsaságaihoz. Mit érdekelte őket a szavak háttere? Az volt fontos, hogy velük marad továbbra is, ha már újra jókedve van!

– Lóra! – mondta nagy vidáman.

Míg a lábát a kengyelbe rakta, hátrakémlt az erdő másik vége felé, és pirosuló alakokat pillantott meg a fák között.

– Ideértek a zsandárok! – mondta. – Sőt azt hiszem, már megláttak minket. A parancsnok felemelte a karját. Eddig csak lépésben jöttek, most sebesen ügetnek. Stella,

pattanj fel a lóra! Legfeljebb kétpercnyi előnyünk van. De százezer kartács! Esküszöm, hogy megint faképnél hagyjuk őket!

S a három jó barát sebesen leereszkedett a dombtetőről. Mintha lelkesedésükből szegény sovány paripáiknak is jutott volna valami. A két lovacska ügetett, vágatott, rohant a mezők és szőlők között, ha kellett, árkot ugrott, nyílegyenesen vágattak a város felé.

Kövér Pierre előrehajolt a ló nyakára, fogait összeszorította. Fanfan néha-néha hátra is nézett, s ilyenkor az ő arcára is kiült annak a boldogságnak a visszfénye, mely ott ragyogott Stella mosolyában.

Végül is mit tehet három, nehéz fegyverekbe öltözött,
135

borral és sült hússal megtömött zsandár három üres hasú lovassal szemben, akiket a menekülés vágya egy kóbor szellő mozgékonyágával ruház fel?

A zsandárok még mindig csak három kicsi piros pontot jelentettek valahol a messzeségben, mikor Fanfan, Stella és Kövér Pierre a Cérés kapun keresztül belépett Reims városába.

Éppen mikor átlépték a kaput, persze már nem vágázva, hanem csendesen lépegetve, minden toronyban megszólalt a déli harangszó.

Ebédidő lévén az utcákon nem járt egy lélek se. Fanfan szinte meg volt hatva.

– Hát itt vagyok végre – ismételte magában. Egyáltalán most járt először egy igazi nagyvárosban. De most magában Reimsben volt! Nemrég még arra esküdött, hogy sohase teszi be ide a lábát!

Ámuldozva nézte a keskeny, kanyargós utcákat, a kiugró emeleteket a házakon, melyek legfelül szinte öz-szeértek. Vajon nem leselkednek-e órá titkon az ablakok mögött? Reims az ő számára valóban Pandóra szelencéje, teli kellemetlen meglepetésekkel? Vagy talán egy olyan út, mely csapdákkal van teleszórva?

Végül is itt van! És számára ez a lényeg. Az a tény, hogy önként sétált be az oroszlán torkába, megnövelte önérzetét és saját merészségébe vetett hitét.

Kihúzta magát a nyeregben. Erről meg eszébe jutott, hogyan rendelkezett a lovak ügyében Antoine, a grippe-lame-i gazda. Megszólította az első embert, akivel találkozott (éppen háza kapuját nyitotta), és tőle tudakolta, hol található a fogadó *A három* apátnőhöz.

– Innét két lépésre – mondta a férfiú. – A Szent Mórtemplomnál forduljanak jobbra, ott van a fogadó a Malom utcában. El se lehet tévesztetni.

Valóban könnyen ráakadtak, s a két lovat a fogadós gondjaira bízták.

136

Ahogy elfelé készülődtek, Kövér Pierre-nek eszébe jutott valami. Kigombolta zubbonyát, és benyúlt az inge alá. Fanfan meglátta ezt a mozdulatot, megragadta Kövér Pierre kezét, és a fiút kicibálta a fogadóból. Kövér Pi-erre elképedve hebegett-habogott:

– Ez meg mi? Mi van veled, Fanfan? Csak meg akartam mutatni a fogadósnek a rokonaim címét, amit ebben a zacskóban hordok a nyakamba akasztva, és meg akartam kérdezni...

– Éppen erről van szó, te javíthatatlan fafej! A nagymamádnak tökéletesen igaza volt, mikor azt mondta, neked nincs elég sütnivalód, hogy a nagyvilágban megállj a magad lábán. Eszedbe se jut, hogy a fogadósnek sem szabad megtudni a címünket? Mi magunk teremtenénk alkalmat, hogy tudassa a zsandárokkal, ha véletlenül az ő kocsmájában érdeklődnének. Add csak ide azt a papirost!

Kövér Pierre kinyitotta a nyakában lógó tasakot, és odaadta Fanfannak a kis cédulát, melyen az volt olvasható: Jérôme Frelon, kádármester, Szent Remi köz, Reims.

– Nqs hát, tűnjünk el a fogadó környékéről is – mondta Fanfan. – Azt a Szent Remi közt magunktól is megtaláljuk.

Néhányszor azonban kérdezősködniök kellett. Most már többen jártak az utcán, hiszen a

harang a délutáni egy órát is elütötte. A három gyerek egyre nehezebben vonszolta magát. Igencsak hiányzott nekik Grippelame két derék gebéje.

Egy tágas téren azt látták, hogy csapatnyi lézengő alak kOTüláll egy férfiút, aki kis emelvényről szónokolt. Mész-sziről nézve zsandár is lehetett. De hát égbék színű volt az öltözete, a paszomány rajta pedig nem ezüst, hanem aj-any. A három fiatal óvakodva megállt.

– Mit árulhat vajon? – kérdezte Fanfan.

– Nem árul semmit. Toborzó őrmester. Mifelénk sok ilyen megfordult a nagymama falujában. Katonákat to-

137

boroz a király seregébe. Egy kötelezvényt kell aláírnia, aki belép. Ha majd kissé idősebb leszek ...

– Nincs ebben semmi érdekes – mondta Fanfan. – Ott Taraude-on, a malmunknál sohase lehetett ilyen toborzó őrmestert látni. Gyerünk tovább.

Végül odataláltak a Szent Remi közbe. Jérôme Frelon kádármester háza igen takaros volt. Benéztek az egyik ablakon.

Egy pillanat múlva, szinte öntudatlanul már mindhárman felágaskodva, orrheggyel az üvegre tapadva bámultak befelé.

Szó ami szó, az a látvány, mely annyira megigézte őket, nagyon is alkalmas volt arra, hogy egy kiéhezett gyomrot lázba hozzon.

Az ablakon át egy szép nagy családi szobát láttak, gerendái, padlója ragyogóra voltak viaszolva, mindenütt tisztaság uralkodott. Hátral a téglatűzhelyen egy egész liba rotyogott, a tűz piros fénnel árasztotta el a szobát. Elöl, az utca felé egy patyolat abrosszal letakart asztalon egymással szemben két terítéket láttak, meg egész halom kalácsot, kétszersültet, marcipánt, néhány befőttet meg öreg borospalackokat.

Hátral kinyílt az ajtó. Egy férfi és egy nő lépett be, mögöttük a szolgáló. Az erőteljes külsejű, kissé deresedő férfi előre dörzsölte a markát, ahogy az asztalhoz lépett. Az asszony alacsony volt és gömbölyded, fehér főkötője alatt az orcái majd kicsattantak az egészségtől.

– ők lesznek a nagybátyámék – mondta Kövér Pierre, aki akaratlanul egyfolytában nyalogatta a száját.

A hárorri gyerek egy perc múlva már ottállt a kis közre nyíló ajtó küszöbén, és buzgón kopogtatott. Gyűrött ruházatukkal, kócos hajukkal, porlepte arcukkal bizony könnyen afféle kis koldusoknak nézhatték őket.

Ilyesmire gondolhatott Frelon-né asszony, mert jó hangosan így szólt a szolgálónak:

138

– Adj, Nannon, ezeknek a szegény gyerekeknek egy darab kenyeret, és add oda a tegnapi pulykasült maradékát is.

Kövér Pierre, mikor meghallotta e szavakat, belépett és így szónokolt:

– Nem vagyunk koldusok. Én Kövér Pierre vagyok a maguk Louis nevű édes unokatestvérének a fia. Azt szeretném, ha magukhoz fogadnának.

Frelon mester és felesége nagyon jó lelkű és szívélyes ember volt.

Mikor kiderült, hogy Kövér Pierre teljesen árva, s mekkora utat tett meg, hogy oltalmuk alá helyezze magát, tárt karokkal ölelték magukhoz.

– Sajnos, nekünk nincs gyerekünk – mondták. – Most majd te leszel a mi fiunk.

Kövér Pierre ezután meleg szavakkal barátait is bemutatva, Stellát és Fanfant.

Stella az ajtófélfának támaszkodott. Látni lehetett, hogy egy lépést se tud tenni.

– Szent Isten, mindjárt elájul ez a kislány! – kiáltott az asszony.

S a szolgáló segítségével Stellát felvitte az első emeletre. Hamarosan visszajött, s miközben ő is letelepedett az asztal mellé, ahol már ott ült a férje meg a két fiú, elmondta nekik, hogy a kislány máris elaludt.

– Milyen édes azzal az aranyló szőke hajával. Nagyon kíváncsi vagyok, mi volt a sorsa.

– Sajnos – mondta Fanfan –, ő maga se ismeri a családját.

Üres hassal nem jó beszélgetni. Jgy jó ideig Fanfan oda se figyelt a házaspár szavaira. Teljesen lefoglalta az a feladat, hogy tisztességgel megfeleljen annak a nagy darab libasültnek, melyet Frelon asszony a tányérjára tett.

De aztán lassanként, mikor már kezdett jóllakni, elkapott egy-egy szófoszlányt a beszélgetésből. Frelon bácsi

139

büszkén emlegette az 6 városának, Reimsnek a szépségeit és nevezetességeit.

– Néhány nap óta – mesélte, miközben mindenki poharát újra töltötte – abban a nagy tisztességben van részünk, hogy falaink közt tartózkodik Croimont marsall, aki Párizsból egyenesen azért jött, hogy megszemlélje a nagy hadgyakorlatot, melyet itt a város mellett tartanak, s melyen természetesen részt vesz a híres Champagne-ezred is, minden reimsi polgár legnagyobb büszkesége. Ez az ezred Ribe gróf tulajdonában van, aki tökéletes úriember, akiért a katonák rajonganak, aki azt mondta, mikor a néhai király, XV. Lajos gratulált neki, hogy. ..

Fanfan már megint nem hallott semmit, olyan hirtelen tört rá az álmoság. Így persze sohase fogja megtudni, mit válaszolt a gróf XV. Lajos királynak.

Később mégis ki kellett nyitnia a fülét, mert Frelon mester a vállára tette a kezét, és őt kérdezte:

– Nagyon csinos felvett név ez a Tulipános Fanfan. De fiacskám, azért bizonyára van igazi neved is?

– A valódi nevem Francois Brunet – válaszolt Fanfan. – A mi családjunkban minden férfinak adnak egy virágnevet is. A két bátyám neve például Jázmin-Brunet és Rózsa-Brunet. S gyakran hallottam, hogy édesanyám az apámat Meténg-Brunet-nek hívja.

Végére se ért a szavainak, s azt érezte, hogy a vállán nyugvó kéz hirtelen elhúzódik. Csodálkozva emelte fel a fejét.

Frelon mester elgondolkozott.

– Meténg-Brunet, Meténg-Brunet – ismételte szinte befelé, önmagának. – Ez már mégiscsak hihetetlen, ilyen véletlen egybeesés!... – S megkérdezte Fanfant: -Mondd, fiam, édesapád itt is élt, Reimsben?

Fanfan próbált visszaemlékezni.

– Igazából nem tudom – felelte. – Mintha úgy emlékez-

140

nék, hogy anya egyszer azt mondta volna, hogy apa inasnak jött oda Taraude-ba, tizennyolc éves korában.

– Elég ennyi! – kiáltott fel Frelon mester. – Az ördögbe is, ekkorát nem tévedhetek! Ha mindez így van, s apád az a bizonyos Meténg-Brunet, akire én gondolok, akkor te a Bazsarózsa-Brunet unokája vagy!

Ekkor valaki rémülten felkiáltott. S Fanfan legnagyobb csodálkozására Frelon-né felugrott a helyéről, és remegő ajakkal meredt órá, Fanfanra.

16. FÉNY DERÜL A TITOKRA

Fanfan jobbra-balra forgolódott. Semmit se értett. Mit jelentsenek ezek a hirtelen *változások*? Miért fagyott *meg* körülötte a levegő? Néhány perce kijutott neki a szívéllyességből, a meleg vendégszeretetből, most pedig . . .

Aztán mintha hirtelen megvilágosodott volna. Egyszerre maga előtt látta mindazt a furcsa eseményt, az összes kalandot, melyet tekervényes útján” át kellett élnie, mióta csak kitette lábát a szélmalomból. Milyen jámbor és együgyű volt! Azt képzelte, hogy ő rendezte az eseményeket, az út egyes fordulóin. A valóságban, s ezt kellett most belátnia, valami láthatatlan kéz irányította, vezette éppen ennek a városnak falaihoz, mely az ő számára tiltva volt, s tovább, ehhez a gazdag házhoz, ahol olyan kedvesen fogadták, s ahol most rossz

szemmel néznek rá. Sőt Frelon-né szinte borzadállyal pillant feléje.

Jó nyomon van hát a titok megfejtéséhez, mely édesanyját is rémületben tartotta. Ha egyszer a vaksors úgy intézte, hogy a hosszú úton, annyi nap múltával is egyre előrébb jusson ezen a nyomon, most már nem is akart letérni róla, s minden erejével, nem félve semmitől, végig

141

is akarja járni. S így végül mégiscsak meg fogja tudni, mit akartak olyan elszántan titkolni előtte.

Soha nem hallott erről a nagyapjáról, aki most az égből pottyant elébe. Mégis így beszélt, miközben ő is felállt az asztal mellől.

– Persze, persze, így igaz. Én vagyok Bazsarózsa-Bru-net unokája. Elfeledkeztem anyám kéréséről is, hogy adjak át neki egy üzenetet. Hol lakik itt a városban?

A kádármester és a felesége csendben néztek rá. Az asszonyomtott a kezével, mintha azt akarná jelezni, hogy nem szabad megmondani a címet. A kádármester viszont széttárta karjait azt jelezve: Mit lehet tenni? Az embernek nincs joga a rokon címét eltitkolni.

S így szólt Fanfanhoz:

– Bazsarózsa-Brunet az örök nyugalom utcájában lakik. Odamenet át kell vágni a Szent Timót téren, s azután a második keresztutca lesz az balra. A házát nem nehéz megtalálni, mert az egész utcában ez az egyetlen ház.

– Nagyon köszönöm, uram – mondta Fanfan, Amikor már menni készült, s kilépni a fagyos csendből,

a kádármester még egy jó tanáccsal szolgált:

– Senkitől ne kérj útbaigazítást e felől a cím felől! Mindenki faképnél hagyja, anélkül, hogy válaszolna.

Fanfan visszafordult.

– És miért? Nagyapa talán maga az ördög?

Senki se válaszolt. A kádármester elfordult. Az asszony arca most is súlyos aggodalomról tanúskodott. Fanfan erre vállat vont.

– Nos, majd meglátjuk – csak ennyit mondott. Kiment, becsukta az ajtót, s nagy léptekkel nekiindult.

Nem érezte magát teljesen nyugodtnak. Mindaz, amit itt hallott, összevissza kavarodott a fejében. A legfontosabbat még most se tudja. Hát persze hogy egyedül ez a

142

fontos. Kíváncsisága napok óta egyre fokozódott, s most tetőpontjára érkezett.

Alig tett meg száz lépést, egyszerre ott termett mellette Kövér Pierre. Vissza akarta zavarni.

– Nincs szükségem rád. Menj haza, ott várjál meg a rokonaidnál.

Kövér Pierre könyörögve kérte. Fanfan rájött, azért akar vele tartani, hogyha ő veszélybe kerül, kéznél legyen.

Fanfan megbánta, hogy olyan goromba volt hozzá.

– Rendben van, gyere velem. Lehet, hogy majd jó hasznodat veszem.

Átvágtak a Szent Timót téren, aminek az előbb még nem tudták a nevét, mikor azt a bizonyos toborzó őrmestert nézték, aki nagyban szónokolt néhány szájtáti előtt. Az őrmester egyébként most is ott volt, csak sokkal többen vették körül.

Az útírányt nem lehetett eltéveszteni. „Második utca balra” – mondta a kádármester. S hozzátette, hogy az Örök nyugalom utcájában csak egyetlen ház található.

Ez valóban így volt. Az örök nyugalom utcája átlagos szélességű volt, s szinte teljesen kihalt. Jobb- és baloldalt egyaránt falak magasodtak, s messze hátul állt egy kis magánpalota. Az első emeleten szépen kovácsolt vasrácsok védték a kis francia erkélyeket.

Fanfan máris ott állt a kőkapu előtt. Igyekezett elfogulatlan arcot vágni. De szíve talán

sohase vert még ilyen hevesen.

Viszont hiába keresett egy csengőt vagy kopogtatót. Erre így szólt Kövér Pierre-hez:

– Várj rám itten. Ha nyolc napig nem kerülnek élő, értesítsd a csendöröket.

– Ez lenne mindennek a teteje – vihogott Kövér Pierre. Fanfan benyitott. Egy nagyon szépen gondozott nagy

kert tárult a szeme elé. Több melléképülettől övezve a

143

ház egy jázminbokrokkal szegélyezett hosszú, kavicsos sétány végén emelkedett.

Fanfan vigyázatlanul haladt a ház felé. Néma csend vette körül, csak a kavics csikorgott a talpa alatt. A ház nagyon szép volt. Ugyanakkor rettentő furcsa, mert egyetlen ablak mögött se látszott az emberi élet nyoma. Csipkerózsika palotája volna?

Fanfan borzasztóan félt, a szíve egyre hevesebben dobogott a mellkasában. De inkább meghalt volna, mint hogy meghátráljon, s lemondjon feltett szándékáról.

Nos, el akart jutni a házhoz, az ajtaján be akart nyitni és belépni. El is jutott a ház ajtajáig, sőt tovább is, csak nem a saját lábán!

Mert hirtelen egy vasmarok ragadta meg a kabátgallér-jánál fogva, s egyetlen mozdulattal felkapta a levegőbe.

Rúgott, kapálódzott. Hiába. Ég és föld között lebegett. Egy óriás feje hajolt föléje. Bizonyára a jázminbokrok között állhatott, s most szörnyű vigyorral nézett le rá. Az óriás arca szögletes volt, haja göndör, homloka alacsony. Csak fél szeme volt, s összesen három foga.

– Engedjen el! Mit akar tőlem? – üvöltött Fanfan, s tovább kapálódzott.

Az óriás csak egyet horkantott. Aztán elindult vele. Fanfan úgy érezte magát, mint a hal a horgászsínór végén.

Ennek a furcsa járműnek a segítségével ért a házhoz, így jutott fel a lépcsőkön, így ment be a házba, ment végig a folyosón, míg végül egy gyengén világított szobába ért, ahol a falakat végig üvegekkel és kőedényekkel megrakott polcok borították.

Fanfannak, ott az óriás karján csüngve, nem sok lehetősége volt, hogy alaposan körülnézzen. Egyszer csak ott lógott az orra előtt egy hurok, mely a mennyezeten egy karikába fűzött kötélhez tartozott.

144

Az óriás most beledugta Fanfan fejét a hurokba; joggal hihette, hogy ütött az utolsó órája. Torkaszakadtából ordított:

– Azonnal eressen el!

Az óriás most szólalt meg először:

– Ez az ára, ha valaki titkon belopakodik a hóhér házába – mondta borzalmas röhögés közepette.

Fanfan azt hitte, menten esztét veszti.

– Az egész egy nagy tévedés! – kiabált újra. – Rossz címet adtak. Vagy én néztem el. Csak eressen el!

Akkor kinyílt egy ajtó, s valaki odaszólt:

– Nos, Trídent, mi történik itt? Miféle lárma ez? Ő, egy látogató? Akkor hát ne várakoztasd, küldd hozzám!

A hang nem volt kellemetlen, csak kissé száraz és éles. Viszont erősen hatott az óriásra, akit az ismeretlen Tri-dent-nak nevezett, nyilván azért, mert hatalmas szájában csupán három foga volt.

Fanfan kezdett megnyugodni. Talán minden rendbe jön. Bár várakozásával ellentétben az óriás még mindig nem engedte el, sőt továbbcipelte gallérjánál fogva a szomszéd helyiségbe.

Ott aztán letette a padlóra, illetve ráejtette.

Hogy el ne essék, Fanfan támolyogva kapálózott.

Az átélt tornamutatványoktól alig kapott levegőt, meg se tudott szólalni.

Ez a másik szoba sokkal világosabb volt; tulajdonképpen egy óriási dolgozószoba. Hátlal üvegszekrények borították a falat, a szekrényekben a legkülönbözőbb érmék sorakoztak tökéletes rendben. A túlsó végén nyíló ajtón át be lehetett pillantani egy újabb szobába is, ami amolyan műhelyféle lehetett, mert egy hatalmas asztallapon ezerféle szerszám, zár, csecsebecséket utánzó kulcs hevert.

Fanfan egyik ámulatból a másikba esett. Hurokba dugják a fejét ... itt egy békés munkaszoba ... a fényes érmekkel teli üvegtárlók... aztán egy lakatosműhely...

145

S ez még nem minden. Az asztalnál egy finom kis öregember üldögélt, szilvakék ruhában, csipkefodros ingben, fején fehér parókával. A kis öregúr írt valamit, illetve éppen írni kezdett, mikor az óriás Trident úgy hajította be Fanfant a dolgozószobába, mint egy szennyes batyut.

Végre felnézett, s Fanfan most jól látta a ráncatlan, sima arcot, a csillogó okulárén keresztül a mélykék szemeket, az arc finom színét, melyet a szászországi porcelánok finom rózsaszínéhez lehetne hasonlítani.

– Ülj le, fiam – szólalt meg, s egy karszékre mutatott, melyre Fanfan azonnal gépiesen leült. – Az én jó Trident famulusom kissé szigorúan bánt veled. Ne nehezted rá; azért volt annyira meglepve, mikor a kertben észrevett, mert fényes nappal ide senki se jön látogatóba. Az én látogatóim a hátsó kertkapun át jönnek. Ó, a szegények! Reszketnek még a gondolattól is, hogy valaki itt látja őket!

Keserűen nevetett.

– Miben állhatok a rendelkezésedre? – kérdezte, miközben levette a szemüvegét. – Először is ki küldött ide téged? Mert azt nem gondolnám, hogy csak úgy, saját magadtól felkeresel engem.

Fanfan köhögött, s közben nagyokat nyelt.

– Az igazat megvallva, tisztelt uram, azt hiszem, hogy valami tévedés történt. Nyilván eltévesztettem az, utcát. Azt hittem, hogy az örök nyugalom utcában járok...

– Szó sincs tévedésről – vágott közbe az öregúr. – Itt vagy, az örök nyugalom utcában. Nem is lehet eltéveszteni ezt az utcát, annyira más, mint a többi. Az én házam az egyetlen az egész utcában. Énmeltem, természetesen, soha se lakna senki!

S megint szárazon nevetett, ami egyébként némi ellentétben állt rózsás arcbőrével és nyájas tekintetével. Erre Fanfan nem tudta, mit gondoljon. Úgy érezte, ahe-

146

lyett, hogy kitisztalna, inkább sűrűsödik a homály a titok körül. A végére kell járni.

– Akit keresek – mondta –, az Brunet úr, akit Bazsa-rózsa-Brunet-nek is neveznek.

– Nos, fiam, nem tévesztetted el a címet. Én magam vagyok Félicien Brunet, másnéven Bazsarózsa-Brunet. S melyik Brunet-vei akarsz beszélni: az orvossal, a csontkováccsal vagy a... hóhérral? Mert én vagyok mind *i* három!

Fanfan visszagondolt azokra a szavakra, melyeket néhány perccel ezelőtt a másik szobában hallott az óriás Trident-től. Mintha egy forró, vakító robbanás történt volna a fejében. Fel akart ugrani. De szinte bénán visszazuhant a székre. Most hát fellebbent a fátyol a titokról! Íme, sikerült behatolnia a titok mélyére. Most mindent tud! S keserű szívvel bánta már ezt a tudást. Micsoda kegyetlen büntetés a kíváncsiságáért!

Megjelent szeme előtt édesanyja alakja. Most értette meg, miért vette az ígéretét, miért könyörgött neki any-nyira... Szóval, mert HÓHÉR! Mekkora folt ez a család nevéen, az egész családon! HÓHÉR! Lassan ismételtette magában a szörnyű szót, mely hangtalanul is égette a nyelvét.

Szeretett volna menekülni. Zilált tekintettel felkelt, s tántorogva közeledett az ajtóhoz. De egy kéz vállon ragadta.

– Hová mész? – kérdezte Bazsarózsa-Brunet kevéssé nyájasan. – Így szokás látogatóból távozni?

Fanfan szembefordult vele.

– Ha ön Bazsarózsa-Brunet – mondta elkínzott hangon –, akkor ön az édesapja Jean Brunet-nek, más néven Meténg-Brunet-nek.

A kis öregúr hátrahőkölt.

– Honnan tudsz ilyesmiket? – s erősen ráncolta a homlokát.

147

– Jó okom van tudni. Az én nevem Francois Brunct vagy Tulipános Fanfan, s a fia vagyok Meténg-Brunei-nek. Az ön unokája vagyok.

Súlyos, nehéz csönd ereszkedett közéjük. A kis öregúr, mintha megütötték volna, lehajtotta a fejét. Hátralépett, és megtámaszkodott az asztalon. Fanfan ismét az ajtóhoz ment, megfogta a kilincset, mire elhaló hangon ismét megszólalt :

– Hallgass meg, kérlek. Semmi különöset nem akarok mondani. Ha befejeztem, nyugodtan elmehetsz.

Fanfan elengedte a kilincset.

– Köszönöm, fiam – mondta az öregúr, s mintha a beszéd nagy erőfeszítésébe került volna. – Tudnod kell, Fanfan, hogy én még csak nem is sejtettem, hogy te a világon vagy. Tökéletesen megértem, ha apád és édesanyád (akit szintén nem ismerek) előtted soha ki nem ejtették az én nevemet. Mert ez az igazság: huszonöt éve én vagyok a reimsi hóhér. Szép kis hóhér, aki ennyi idő alatt csak egyetlenegyszer volt kénytelen egy akasztást végrehajtani. S annak is már huszonhárom éve. Ez egy csendes város. Ritkák a gonosztevők. Így a munka a tüzes vassal való bélyegzésre szűkül. Talán te még nem is hallottál ilyesmiről. Tüzes vassal kell megjelölni a tolvajokat és a gályarabokat. A napokban is útnak indítanak Párizs börtöneibe néhány tolvajt; ők is meg lesznek bélyegezve, mielőtt elhagynák Reimset. Igaz, ezt a munkát nem én végzem, hanem Trident, a segédem. Miért álltam be hóhérnak annak idején? Talán fiatalos dacból, már nem is tudom. Mert seborvos is vagyok, és a hóhérok sok helyütt orvosok vagy felcserek is. Azt hiszem, vonzott a magas fizetés is. Évente ezerkétszáz frank! Ebből gond nélkül élhetek, sőt furcsa kedvteléseimnek is hódolhatok ...

Néhány pillanatra elhallgatott, majd így folytatta:

– Még fiatalember voltam, mikor meghalt a feleségem.

148

Egyetlen fiam maradt. Ez a fiam, Jean, nagyon szeretett engem. Ügyvédet akartam belőle faragni. Párizsba akartam küldeni tanulmányainak befejezésére. De tizenöt éves korában, egy napon váratlanul a szívére vette, hogy a polgárok szemében én afféle botránykő vagyok, hogy csak szent borzalommal ejtik ki a nevemet. Milyen buták is az emberek! ők akarják, hogy legyen bíraskodás és szigorú ítélet a gonoszok ellen, de aki a bírói ítéletet végrehajtja, azt borzadállyal kerülük... Elég az hozzá, hogy egy szomorú emlékezetű napon az én Jean fiam eltűnt. Azóta sem láttam. Felnézett, először, mióta belefogott hosszú vallomásába.

– És most őt látom viszont! – suttogta. – Fanfan, te az ő eleven képmása vagy. A szemed talán nem olyan kék. De az arcvonásaid ugyanolyanok, szemedből ugyanaz a becsületesség és akaraterő sugárzik. Itt van, nézd meg!

Az egyik fiókból kivett egy kicsiny festett arcképet, egy miniatúrt, és Fanfan kezébe nyomta. Neki pedig az volt az érzése, hogy saját arcmásával néz szembe.

– Ilyen volt édesapád. A portrét egy vándorfestő készítette, mikor Jean tizenkét-tizenhárom éves lehetett.

Visszatette a kis képet a fiókba.

– Boldog vagyok, hogy eljöttél – mondta enyhe mosollyal. – így mielőtt meghalok, mégiscsak láttam valakit az enyémeik közül. De nem szeretnék most búsongani. inkább képet

szeretnék festeni magamról a te számodra, hogy lelkedben rólam ne csak egy kétes értékű vélemény maradjon meg ... Szóval én sokfajta tevékenységet látok e}. Mint orvosnak van egy sajátos szakterületem.. A ferde n,yakak gyógyításával foglalkozom, az úgynevezett tor, ticolitisszel. Erre a célra szolgál a másik szobában az a kötél, mely benned talán félelmet keltett^ A beteg bedugja fejét a hurokba, énpedig megfogom a lábait. És meghúzó, szóval különböző feszítéseket alkalmazok, melyek

149

titkát csak én ismerem. Ezzel azonnali hatást lehet elérni. Ezért sok betegem van. De mindegyik csak az éj sötétjében mer idejönni. Gondolhatod, nem akarják, hogy mások is lássák, amint felkeresik a hóhért.

Jót nevetett, aztán nagy lendülettel és fokozódó lelkesedéssel folytatta:

– Végül pedig van két furcsa kedvtelése. A birtokomban van, mint láthatod, egy pompás éremgyűjtemény, melyet igyekszem szüntelenül gyarapítani. De ez még nem minden.

Behívta a kis műhelybe, melyet Fanfan a távolból már szemügre vett.

– Látod ezt a sok zárat, kulcsot? Mind az én munkám. S nem vagyok a munkában magamra hagyatva. Kérek is tanácsot, adok is egy kiváló személyiségnek, akivel állandó levelezésben állok. Az előbb, mikor te jöttél, éppen neki írtam levelet. Már többször felszólított, hogy látogassam meg. De még nem döntöttem. S közben megöregszem. Így hát lehetséges, hogy egy szép napon mégis rászánom magam. Nos, kitalálsz, ki ez a személyiség, akinek egyébként sokan ismerik már furcsa szenvedélyét a zárok és lakatok iránt?

Fanfant annyira elképesztette a sok furcsaság, mely egyszerre zúdult rá, hogy csak a fejét rázta.

– Hogyhogy? – mondta a kis öreg. – Valóban nem jöttél rá, hogy a királyról van szó, XVI. Lajosról?

– Micsoda? – hebegett Fanfan. – ön a királlyal áll levelezésben?

– De még mennyire! Igyunk is egy pohárral az ő egészségére } S egyben megünnepeljük azt a napot, mikor-megismertem az unokámat!

Visszamentek a dolgozószobába, s az öregúr felkapott egy ezüstcsengőt, és megrázta. Az óriás bedugta a fejét az ajtónyíláson.

150

– Trident, hozzál gyorsan – rendelkezett a gazda – egy palack jóféle itókát és két poharat.

Az óriás máris jött egy palack pezsgővel, s egy pillanat alatt kipukkantotta a dugót. Töltött a poharakba, és visz-szavonult.

Az öregúr fogta a poharát, és így szólt:

– A király egészségére!

Fanfan, mielőtt kiitta a poharát, megismételte:

– Éljen a király!

Az öregúr újra töltötte a poharakat, s ismét felemelte a sajátját.

– Most igyunk terád,– Fanfan, s apád, anyád egészségére!

Mikor pedig megtudta, hogy Fanfannak van két bátyja is, inniok kellett Jázmin-Brunet és Rózsa-Brunet egészségére is.

Fanfan soha életében nem ivott pezsgőt. Ott Taraude-on, a szélmalomban tökéletesen megfelelt nekik a könny-nyű kis bor a szomszéd faluból. Persze nagyon ízlett neki a pezsgő. De mintha kissé forogni kezdene körülötte a világ. Szóval, alaposan becsípett.

Hűségesen nézett nagyapjára, s valami gyanús dolgot észlelt az öregúr szemében, mely mintha könnycsepjéhez hasonlított volna. Szívesen átölelte volna a szegény kis öregurat, aki annyira magára Van hagyatva. De odáig nem merészkedett. Mintha valami törékeny korlát feszült volna még mindig közöttük ...

Egy váratlan esemény rögtön megfordította a hangulatot.-

Az ajtó kinyílt, s Trident újra megjelent. A markában egy kétségbeesetten ficáncoló, újabb foglyot lóbált, majd enyhe undorral a padlóra dobta.

151

17. JOLICOEUR ÖRMESTER KAPÓRA JÖN

Az óriás iXjobb zsákmányában Fanfan rögtön felismerte Kövér Pierre-t, aki halálra volt rémülve, és borzasztókat nyögött, miközben feltápáskodott.

– Ö, ez a vadállat! Micsoda goromba fráter!

Fanfan gyorsan letette poharát az asztalra, és segített neki lábra állni. S közben kérdezgetett:

– Mi történt? Miért jöttél be a kertbe?

Annyira meg volt zavarodva, hogy Kövér Pierre majdnem rávetette magát a barátjára.

– Fanfan, ez valami szörnyű! Kint álltam őrt az utcán, s mit kellett látnom?

Zsandárokat! Négy zsandár jelent meg az örök nyugalom utcában. Mikor megláttam, nem akartam bevárni őket. Beszaladtam a kertbe, hogy szóljak neked, itt a vész a fejünk fölött. De ez a vadállat kilépett egy bokor mögül, s nyakon csípett.

– Ugyanazok a zsandárok – kérdezte Fanfan –, akiket akarattuk ellenére megfürdettem?

– Nem hiszem. Legalábbis nem ismertem rájuk. Ekkor az öregúr, aki idáig csendben figyelt, közbeszólt:

– Mi az, Fanfan, neked félnivalód van a zsandároktól?

– Vagyis hát... – kezdte volna Fanfan. De aztán nem folytatta.

– Nagyon hosszadalmas volna az egész elmagyarázni. Te jó Isten, mit kellene tenni?

Biztos bejönnek ide is. Át fognak kutatni minden szobát, minden helyiséget a pincétől a padlásig. Nekünk pedig valamerre ki kell jutnunk. De erre nincs mód, ha itt tanyáznak az örök nyugalom utcában.

A kis öreg erősen gondolkodott, s közben az állat simogatta. Végül így szólt:

– Van egy jó megoldás. Nektek valóban nem volna jó itt maradnotok. De elmehettek a hátsó kiskapun keresztül. Azt az ajtót sohase használjuk. Egy kis utcára nyílik,

152

mely éppen olyan néptelen, mint az Örök nyugalom utcája. Abból az utcából könnyen egérutat nyerhettek.

A zsebéből elővett egy kulcsosomót, és magával hívta őket.

Fanfan és Kövér Pierre csendben taposták nyomában az utat. A hátsó kert eléggé el volt vadulva, a kicsi öregúr óvatosan trappolt a magasra nőtt gazban. Végül széthúzkodta a falat borító sűrű loncot, s ott álltak a kissé málladozó falban nyíló alacsony ajtó előtt.

Az egyik kulcs beleillett a zárba, mely fájdalmasan csikorgott, az ajtó meg szinte recsegett a nyitáskor.

Fanfan már-már kirohant az utcára. De visszatorpant. Es úgy érezte, hogy szívében most már ledőlt az utolsó korlát is, mely eddig elválasztotta apjának az édesapjától.

– Kedves nagyapa – mondta kissé akadozva, miközben szorosan átölelte az öregurat –, távozás előtt szeretném még megmondani, hogy nagyon megszerettem magát. Ne haragudjon a mostani zűrzavaros távozásomért. Legyen nyugodt, amint tudok, rögtön visszajövök. S egy szép napon együtt megyünk a taraude-i szélmalomhoz!

Fanfan csak annyit érzett, hogy két öreg kar szorosan ráfonódik. De mennie kellett, s míg a kiskapu bezárult a háta mögött, megkereste Kövér Pierre-t a kis utcában, mely ugyanúgy teli volt óriási gízgázokkal, mint imént a hátsó udvar.

A két fiú igyekezett magát pontosan betájolni. A városközpontba szerettek volna mihamarabb visszajutni.

– Mindenképpen vissza kell mennünk a rokonaidhoz -mondta Fanfan. – Csak tőlük tudhatjuk meg, mi is történt tulajdonképpen. Hiszen hogy a csudába neszelhették meg a zsandárok, hogy én errefelé tartózkodom a nagyapámnál? Mindenesetre feleslegesen

fáradoztak, mi ezúttal is túljártunk az eszükön.

Még be se fejezte ezen szavait, mikor az utca végén három piros kabátos lovas tűnt fel. A három között Fanfan

153

felismerte régi ismerősét, a hegyes bajuszú, magas zsandárt.

Talán felesleges megjegyezni, hogy a két barát villámgyorsan sarkon fordult. Egy pillanatig megpróbálták a falhoz simulni. De a zsandárok, akik nyilván meglátták őket, ügetésre fogták a lovakat. Így aztán Fanfan és pajtása a nyakukba szedték a lábukat.

Másodpercek alatt kiértek az utca másik végére. Hátratekintve meggyőződtek róla, hogy a lovasok valóban őket üldözik; így futottak tovább, előbb balra, majd jobbra, majd a következő utcán megint balra, akaratlanul is meglökve a járókelőket. Teljesen találmra fordultak be a sok kis utcába és sikátorba. Csak attól féltek, hogy beszaladnak egy zsákutcába, mert akkor visszafelé el lett volna vágva az útjuk. Állandóan a fülükbe csengett – igaz, még elég messziről a lovak patkójának csattogása.

Végül is azt hitték, megmenekültek. A lódobogás valahol elmaradt mögöttük. Abbahagyták a futást. Százlépésnyire előttük nyílt egy óriási tér; megismerték azt a bizonyos Szent Timót teret. Hatalmas sóhaj tört fel belőlük a megkönnyebbüléstől. Még néhány perc, és otthon lesznek a kádármester védőszárnyai alatt. Csak még a téren kell átmenniök ...

A tér egyik sarkán néhány tucat bámézkodó gyűrűjében a toborzó őrmester most is nagyban fújta a mondókáját.

S mi történt ekkor? Fanfan, mint már annyiszor a nap folyamán, megint hátranézett. És szörnyülködve vette észre, hogy a zsandárok ott jönnek, éppen öfeléjük.

– Megint itt vannak! – sóhajtotta.

Azonnal ki kellett találni valami megoldást. Arra gondolni se lehetett, hogy az óriási téren sikerül végigfutni anélkül, hogy utol ne ériék őket.

– Gyere komám – mondta Fanfan –, nem tehetünk egyebet.

154

Kézen fogta Kövér Pierre-t, s odaszaladtak a bámézkodók közé, akik az őrmester körül tipródtak. Kövér Pi-erre szakadatlanul prézsmitált vele.

– Hová akarsz menni, Fanfan? Mi a csudának futkározunk ide-oda, há egyszer úgylis elkapnak bennünket a zsandárok?

– Maradj csöndben – szólt rá Fanfan. – Vagy este már börtönben akarsz aludni, s ott rostokolni hónapokon át? Csak csináld szépen azt, amit én mondom!

Továbbfurakodtak a hallgatóság soraiban. Végül már ők álltak az első sorban. A toborzó őrmester, aki nagyon mutatós férfiember volt, egészségtől duzzadó arcával és hamiskás vidám tekintetével, éppen nagyban magyarázott valamit eléggé apáskodó stílusban:

– Barátaim, hallgassanak bizalommal Jolicoeur őrmesterre! Mi az a tizenöt év katonai szolgálat! El vagyok én csigázva, törődve? Nem én magam vagyok az élő bizonyág arra, hogy nincs kellemesebb, mint a király egyik seregében szolgálni? Szeretnének boldogan élni, jól enni és inni? Szeretnének szép ruhában feszíteni a szép kisasszonyok tetszésére? Nos, nincs szebb öltözék, mint a Cham-pagne-ezred kék-fehér egyenruhája!

Fanfan alig bírta magával. Mikor hagyja abba ezt a dicsekvést? – morogta. Annál inkább idegeskedett, mert a tér közepén ott látta a három zsandárt, akik a menekülők nyomát veszelve lecövekeltek, s a kengyelben felállva szanaszét nézelődtek. Az őrmester végre abbahagyta a „mondókáját”. Ekkor persze éktelen lökdösődés kezdődött, mert mindenki szerette volna elsőnek aláírni a belépési nyilatkozatot, melyből egy csomó üres példány ott feküdt az őrmester előtt egy¹ kis asztalon.

Fanfan még mindig nem eresztette el Kövér Pierre ke* zét, s szinte toporzékolt türelmetlenségében. Jókat döfött a könyökével egy nagy lakli oldalába, aki elébe furakodott.

Mikor rákerült a sor, megragadta a lúdtollat, s az egyik papíron odakörmölte a nevét. Aztán Kövér Pierre” kezébe nyomta a tollat, és rászólt:

– Írd alá gyorsan! Kövér Pierre habozott.

– Írd alá – mondta neki Fanfan. – Különben mától a börtön lakója leszel!

Kövér Pierre reszkető kézzel írta le a nevét.

– Hurrá! – nevetett Fanfan, kissé könnyebbnek érezve a szívét.

Viszont ekkor odaszólt nekik Jolicoeur őrmester:

– Mondjátok csak, ti ketten, hány évesek vagytok? Nekem túl fiataknak tűntök!

Sejtve, hogy milyen veszélyben van a belépésük, Fanfan belecsípett Kövér Pierre-be, nehogy megmukkanjon. Aztán tökéletesen ártatlan képpel válaszolt:

– Tizenhat évesek vagyunk, őrmester úr!

– Tizenhat? S még egyetlen szőrszál se serken az állatokon! Én csak tizennégynek néztelek volna titeket. No, majd ti lesztek a kisdohosok! Gyerünk, álljatok be a sorba!

Fanfan magával rángatta Pierre-t a bábéskodók mögött abba a kis csapatba, melyben a már jelentkezett legények álltak. Itt egy másik őrmester, egy kicsi, mozgékony emberke, akit mindenki csak Rettenthetetlen névvel illetett, próbálta rávenni az újoncokat, hogy hármásával álljanak sorba.

Mikor ezt a fontos hadműveletet végre Sikeresen befejezték, Rettenthetetlen őrmester elkiáltotta magát:

– Menet előre, in-dulj!

Elindultak a kaszárnya felé, meglehetősen zajjal, mert a regruták egy része facipőt viselt.

Fanfan észrevette, hogy a menetoszlop közvetlenül a három zsandár mellett fog elvonulni, s a hideg futkározott a hátán. Szerencsére eszébe jutott, hogy ezentúl ki-

156

zárólag a hadsereg illetékes az ő ügyeiben. Így amikor a marcona és hegyes bajuszú zsandár villámló szemekkel meredt rá a ló hátáról, alig tudta megállni, hogy számfület ne mutasson.

Dé inkább visszafogta magát. Megelégedett azzal, hogy kárörvendő mosollyal, büszkén kihúzta magát, a így masírozott el régi ellenfelének orra előtt.

18. TULIPÁNOS FANFAN CSATÁBA INDUL

Fanfan és Kövér Pierre egyáltalán nem sejtette, hogy mi mindenben lesz részük, amikor a Champagne-ezred soraiba íáltak. A kaszárnyába érve mintha forgósél ragadta volna őket magával. Az összes újoncot először egy kapitány elé kísérték, aki szentori hangon közölte velük, hogy a 3. századhoz kerültek; az egész ezredből ez tartózkodik csak Reimsben. Másnap ennek a századnak is csatlakoznia kell a többihez kint a ^erepen, hol már megkezdődött a hadgyakorlat, melynek legfőbb parancsnoka Croimont marsall.

Ezután két barátunk szeme csak káprázott, csak úgy kapkodtak a levegő után, ahogy kézzel kézre adták őket. Egy raktárfelügyelő rájuk parancsolt, hogy vessék le otthoni ruhájukat, és ölték fel az ezred fehér egyenruháját, melynek hajtókája égszínkében pompázott, aztán fejükbe nyomott egy aranyzsinóros csákót. Majd jött a fegyvermester a kardokkal, utána pedig a nyergesmester útmutatása szerint magukra öltötték a vállszíjat, a tölténytáskát s a hátborjút.

Ezt követően Rettenthetetlen őrmester, aki végig a sarkukban volt, olyan helyiségbe irányította őket, melynek végében gyalogsági dobok voltak felhalmozva. A dobok mellett egy óriás termetű, macskabajszú altiszt állott, a

157

szeme csak úgy szikrázott: ez volt az ezred fő-fő dobosa, a tamburmajor.

– Brindamour – mondta neki Rettenthetetlen őrmester –, két újoncot hoztam. Az a kapitány úr utasítása, hogy tanítsd ki őket a dobolás titkaira. Mert már holnap be akarjuk vetni

őket a hadgyakorlaton.

A tamburmajoy megvárta, míg az őrmester eltávozott. Aztán a kezeit hátul összekulcsolva egy ideig fel-le sétált. Hirtelen megállt, és érdes hangon kérdezte:

– Nyilván volt már dolgotok dobokkal?

– Igenis, őrmester úr – felelte Kövér Pierre. – A faluban, ahol nevelkedtem, engem is bevettek a körmenetek alkalmával a dobosok közé.

– Nos hát, lássuk, mit tudsz!

Kövér Pierre felvett egy dobot és két dobverőt. Egy pillanat múlva már kemény, tömör, eleven dobszó töltötte be a termet.

– Állj! – parancsolta Brindamour tamburmajor. – Nem hangzik túl katonásan. De van érzéked hozzá!

A félig-meddig dicsérő szavakra Kövér Pierre vörös lett, mint a pipacs.

Az ezreddobos most Fanfanhoz fordult.

– S te doboltál-e már valaha?

– Nem, őrmester úr – felelte Fanfan. – A mi kis falunkban nincsen dob.

– Hát akkor munkára fel! Fogjál magadnak egy dobot meg dobverőket, s nyisd ki alaposan a füledet. Mert különben kénytelen leszel megtanulni, Brindamour őrmestert nem a túlzott türelem jellemzi!

A nem nagyon megnyugtató bevezetés után Fanfan iparkodott a kívánalmaknak megfelelni. Kikeresett egy dobot, a hozzávaló dobverőkkel, és Kövér Pierre közelében helyezkedett el.

A doblecke megkezdődött. Kezdetben minden jól ment. Egy óra alatt Fanfan megtanulta a verők fogását és a dob

158

pergetését. Teli volt buzgalommal; szerette volna gyorsan elérni Kövér Pierre tudását.

Sajnos az ügy azonnal rosszra fordult, amikor Brinda-mour elkezdte a különböző dob jelekre tanítani.

– Ez nem az! – üvöltött a tamburmajor. – Te tökkelütött háromszoros marha! Mindent összezavarsz! összekevered az ébresztő jelét a sorakozóval, a visszavonulást a tüzeljellel, a gyülekezőt a megadással! Ki a fene küldte hozzád ezt a fafejet? Gyerünk, lássuk még egyszer! Először az ébresztőt. Annyit csak tudsz, hogy ezt hajnalban verik, hogy a katonák felébredjenek. Ennek vidáman, hetykén kell szólania!

Fanfan rákezdett az ébresztőre, a lehető legnagyobb buzgalommal. A dobos őrmester azonnal félbeszakította:

– Ezer mennykő! Megint rosszul emlékszel! Amit a dobon versz, az a rohamra! Az ébresztő így szól: tam, tam-ra, ta, tapam! Kezdd újra!

Szegény Fanfan úgy érezte, hogy a fejében valameny-nyi dobjel fülsiketítő lármában vegyül össze. Amikor a ssrakozót kérte tőle, visszavonulást dobolt. Összekeverte a gyülekezőt a levonulással. Az is biztos, hogy a rohamra! jel iránt különös vonzalma támadt, ennek rögtön érezte a ritmusát, s magában elátkozta a tamburmajort, hogy ezt sohase kéri. S megkockáztatta, hogy egy adott pillanatban a sorakozó helyett (melyet biztos eltévesztett volna) a rohamra! jelt verje a dobon:

Ra-ta-tam-tam-tam-tam! Ra-ta-tam-tam-tam^tam!

A tamburmajor most nem szólt közbe. Csípőre tett kéz-zer végighallgatta, szemöldökét összevonta, ajkai egészen kiduzzadtak, olyan rémes fintort vágott.

– Felállni! – parancsolta. – Mi a neved?

– Francois Brunet, másképpen Tulipános Fanfan. A tamburmajor a macskabajuszát húzogatta.

– Most majd megtanulod, Tulipános Fanfan, hogy nem szeretem, ha bolondot csinálnak belőlem. A sorakozót kér-

tem, te pedig a rohamra! jelt dobod. Rendben van. De minthogy feltétlenül rendet kell tanulnod, azt a módszert alkalmazom ennek érdekében, amit én elsőrangúnak tartok, s mely már többször is bevált. Fordulj meg, és emeld fel hátul a kabát szárnyait.

Fanfannak elkerekedett a szeme. Jól értette az elhangzottakat? Már a száját nyitotta, hogy tiltakozik. De csak annyi ideje volt, hogy oldalt ugorjon, mert az őrmester rúgásra emelte a lábát

Szerencsétlenségre Kövér Pierre, aki háttal állt, éppen előrehajolt, mert a dob egyik kapcsát próbálta szorosabbra húzni. Így aztán őt találta el a Fanfannak szánt rúgás, de olyan erővel, hogy több métert röpiült és fájdalmasan jajgatott.

Révetegen pillantott szét, a szeme tele lett könnyel.

– Miért bánik így velem? Mit csináltam én? Fanfan egy pillanatig se foglalkozott az ügy mulatságos

oldalával, sőt fel volt háborodva.

– őrmester úr – s felemelte a kabát szárnyait –, egyáltalán nem igazságos, hogy a barátomat bünteti én helyettem. Tessék, kész vagyok a büntetést kiállani!

Ügy látszik, az őrmester dühe közben nagymértékben lecsillapodott.

– Rendben van – mondta. – Már kezdek mindkettőtököt kiismerni. De most eredjetek a fenébe! A kiképzéseket majd a hadgyakorlat után fogom befejezni. Most már egyébként is vége a napnak, menjetek vacsorázni.

Így került sor arra, hogy Fanfan és Kövér Pierre első ízben csajkát fogjon a kezébe, és sorba álljon a mená-zsiért. Nagyon ízletesnek találták, annyira kimerültek a nap fáradalmaitól.

Félóra múlva, mikor ledőltek a szalmazsákjukra a hálóteremben, rögtön erőt vett rajtuk a fáradtság, és mély álomba merültek.

Hajnalban kürtszó harsant. Mindenki gyorsan feikelt,

160

3 igyekezett a félhomályban rátalálni a fegyverére és a felszerelésére.

Az udvaron fel kellett sorakozni. S a 3. század a Cham-pagne-ezredből elindul a város utcáin a csukott zsalugáterek között négy mérföldes útjára, mely La Baclée-nál ért véget, ahol a hadgyakorlat központja volt.

Csak késő délutánra értek ki a rendeltetési helyükre. A hadgyakorlat most egy dombokkal övezett elég keskeny síkságon folyt. Fanfan hirtelen közel került ahhoz, hogy megváltozzék a véleménye a katonaéletéről, melyről idáig többnyire kellemes tapasztalatai voltak.

A dombok közt álcázva száz ágyú dörgött egyszerre. Lent a síkon szüntelen puskaropogás töltötte be a levegőt, s a füstgomolyag felhőkben szállt az ég felé. Gyalogos és lovassági egységek csaptak össze hol itt, hol ott. A füstön keresztül néha látni lehetett a fehér és kék egyenruhás gyalogosokat, akik hosszú csatárláncban meg-meg-csillanó szuronyokkal nyomultak előre. Kissé távolabb a lovasok tarka serege kavargott; a huszárokat könnyű volt felismerni skarlátvörös tarsolyukról és birkabőr dolmányukról, a királyi vérteseket pedig bivalybőr mellényükről s a kabátujj piros béléses dupla hajtókájáról.

Fanfan nagyon jól tudta, hogy mindez csak gyakorlásképpen történik, hogy az ágyúkból és a puskákból csak vaktölténnyel lövöldöznek, mégsem bírt úrrá lenni remegő félelmén, mely a legbátrabbakon is eluralkodik, amikor első ízben szagolnak puskaport. Fél füllel meghallotta útközben a pihenőhelyen, hogy a Champagne-ezred 3. századára, most a hadgyakorlat utolsó napján azt a szerepet osztották, hogy váratlanul, hirtelen kell felbukkannia a csatamezőn, és ezzel egy csapásra megfordítania az ütközet kimenetelét.

Fanfan persze elsősorban annak volt tudatában, hogy remeg a lába, ahogy a dobján is megrezzent a bőr, valahányszor eldördültek az ágyúk.

161

Eleinte teljesen megzavarta a katonák végtelen áradata, akik látszólag cél nélkül, összevissza futkostak. Ez volna hát a csata, a háború? Rendetlen kavargás, céltalan ordibálás?

Egyszerre csak ráébredt, annyira elsodródott a századtól, hogy csupa kék kabátos van körülötte. S furcsa módon mintha ettől nyerte volna vissza józanságát – legalább egy részét, Mert ekkor világosan felismerte, hogy nemcsak hogy a kék kabátosok közé keveredett, hanem hogy velük együtt éppen a Champagne-ezred 3. századát, az azúrkék hajtókás fehér kabátosokat rohamozza. A fehér kabátosok máris hátrálnak! Még egy perc, és a Champagne-ezred 3. százada teljességgel szét lesz verve!

Ennek nem szabad megtörténnie!

Fanfan azonnal visszanyerte teljes ítélőképességét. Óriási iramban keresztülfutott azon a kis távolságon, mely a kék és a fehér kabátok közt fennmaradt.

Aztán hátraarcot csinált, az égszínkék hajtókás fehér kabátosok élére állt, és többször elkiáltotta magát:

– Előre! Ezer bomba és kartács, csak előre! – A következő pillanatban pedig, akaratlanul elkezdte verni a dobot: rohamra! – azt az egyetlen dobjelet verte, melyet Brindamour tamburmajor leckeóráján elsajátított.

Rövid tétovázás után a Champagne-ezred 3. századának harcosai összeszedték magukat. Kis dobosuk nyomában megrohamozták a kék kabátosokat, szétzilálták soraikat, végül is meghátrálásra kényszerítették őket.

Kigyúlt arccal, fülében a csata zajával Fanfan egyre püfölte a dobot. Aztán hirtelen beleütközött valakibe.

Alaposan megbillent, hiába próbált kiegyenesedni, a dobbal együtt lezuhant a földre, s utoljára még a bokavé-dős katonalábak örült táncát érezte feje körül.

Mire ájulásából magához tért, vége volt a küzdelemnek; a csatatéren csend honolt. Brindamour tamburmajor magasodott föléje, s elég kíméletlenül megrázta.

162

– Talpra, Tulipános Fanfan! Már egy jó félórája tűvé teszem érted a környéket. Az ezredesünk hívatott.

– Engem hívat az ezredes? – hebegett Fanfan.

– Igenis, téged. Kelj fel már!

Fanfan feltápáskodott. Szörnyen megrémült.

– Valami nagy ostobaságot csinálhattam – gondolta. -Végem van!

Meghunyászkodva lépkedett a tamburmajor mögött ahhoz* & kis földhalomhoz, melyen néhány nagy sátor díszelgett. Fanfant két magas rangú tiszt elé állították. Egyikük volt Robe grófja, a Champagne-ezred parancsnoka, akit arany vállapjairól és magas aranygallérijáról lehetett felismerni, s akiről Frelon kádármester, Kövér Pierre nagybátyja mondta volt, hogy tökéletes úriember, akiért rajonganak a katonák. A másik főtiszt egy liliodíszes marsallbotot tartott a kezében, tekintetéből szellem és jóke-dély sugárzott. Ő volt Croimont marsall.

– Ó, hát itt volna Francois Brunet, vagyis Tulipános Fanfan! – kiáltott vidáman Ribe grófja. – Fogadd elismerésemet, te fiú. Azzal, hogy váratlanul élére álltál a 3. századnak, és rohamra doboltál, szétziláltad az ellenfél sorait, és győzelemhez juttattad a Champagne-ezredet. Jól vizsgáztál bátorságból és tetterőből.

Croimont marsall nevetett, és szerető pillantással méregette Fanfant.

– Kedves grófom – mondta, de szemét továbbra is Fanfanon járatta –, ez az ifjú Tulipános Fanfan talán megérdemelne némi elismerést. Léptesse elő káplárrá!

– A legnagyobb örömmel, marsall úr – felelte Ribe gróf. És Fanfanhoz fordult, akinek elakadt a lélegzete és rogyadozott a lába.

– Tulipános Fanfan, mától kezdve kinevezlek káplárnak. Keresd meg Eglantine asszonyt, az ellátási megbízottat, és kérd meg, hogy haladéktalanul varrassa föl a

zubbonyodra az előírással három aranyszínű sávot.

163

Beesteledett. A tábortüzek körül vidáman ünnepelték a hadgyakorlat befejezését. Eglantine asszony sok palack pezsgőt küldött a katonáknak; a palackok kézről kézre vándoroltak. Fanfan ragyogott a boldogságtól friss dobos káplár sávjaival. Kövér Pierre rajongó pillantásokat vetett rá, majd hirtelen ötlettől vezérelve felállt egy földkupacra, csendet kért, és így szózkodott a bajtársakhoz:

– Szeretném elénekelni azt a dalt, melyet Tulipános Fanfan tetteinek dicséretére írtam.

A dalban ő maga szólal meg. Nagyon örülnék, ha a refrént mindnyájan velem együtt énekelnétek.

S mielőtt a kövé dermedt Fanfan megmukkanhatott volna, Kövér Pierre már rákezdte a nótát.

*Mikor elhagytam jó anyám,
s világgá indultam,
ifjú voltam és karakán
száz vágytól csordultán.
Vágytam ezer kalandra, harcra,
s így biztattam magam:
fogadd meg, Fanfan,
bárhoz a harcban
előre,
előre,
s légy igazi hős!
Rajta hát Tulipános Fanfan,
Légy első békében, harcban!*

*– Most – mondta ekkor – mindnyájan velem együtt a refrént!

És rázúgták a katonák.

KöVér Pierre-nek egészen kellemes hangja volt, tiszta, messze csengő. A lelkesült katonák karéjában négy strófát énekelt egymás után, mely strófákat teljes titokban írt barátjának dicsőítésére.

164

Dala végeztével a dalnok buzgón törülgette verítékes homlokát, de a katonák, akikhez kedves ártatlansággal végül maga Fanfan is csatlakozott, tovább énekelgették a refrént. Lassan pedig a többi tűz körül üldögélő hadfiak is ezt dúdolták.

Eközben öreg este lett, mindenki leheveredett a földre, és kint aludt a szabad ég alatt.

Másnap hajnalban, élén a zenészekkel és a dobosokkal, az egész ezred visszatért Reimsbe.

Mikor beértek a külvárosba, a nép ott szorongott a gyalogjárókon, hogy megéltje a Champagne-ezredet. Fanfan egyszerre csak megpillantotta Frelon mestert és feleségét, akik egészen a járda szélén álltak, és erősen integettek és hívogatták. A sort tilos volt elhagyni, ezért csak az egyik dobverővel integetett vissza nekik. De Frelon mester továbbra is széles karlejtéssel hívta, s a tömeg zaján át mintha ilyen szavak jutottak volna el Fanfan füléhez :

Stella! A kis Stellát elvit...

Szóval a kádármester Stellát emlegette? Hogy Stellát elvitték volna? Fanfan óriási bizonytalanságban érezte magát. S közben sajnos a menetoszlop messze járt már a Frelon házaspártól. De azt jól láthatta, milyen kétségbeesés tükröződött ezeknek a jólelkű embereknek az arcán. Elhatározta, hogy amint lehet, hozzájuk siet.

Az ezred közben beért a város szívébe. A katonák emelt fővel, peckesen tartva a sort meneteltek. Szólt a zene. A dobok tompa pufogása adta a ritmust.

Egymás után hagyták az utcákat maguk mögött. Elérték a Szent Timót teret, melyen

Fanfan több kalandot is átélt, még mulatott is volna most rajtuk, ha nem lett volna tele nyugtalanító gondolatokkal. Továbbhaladtak, s újabb utcák után egy olyan térre értek, melyen Fanfan

165

még nem Járt. A menetoszlop kénytelen volt a tér jobb oldalára húzódní, mert középén nagy tömeg várakozott, s ellentétben a külvárosi nézőközönséggel, láthatóan nem a bevonuló katonákat szemlélték nagy érdeklődéssel, hanem a tér másik végén kínálkozó látványosságot.

Valami balsejtelemtől hajtva Fanfan többször is felágaskodott menet közben, hogy odalásson.

Egy csapat nőt, mintegy húsz asszonyt pillantott meg néhány rendőrbiztos őrizetében. Lehajtott fejjel álltak, durva fehér vászoning volt rajtuk, melyből csupasz jobb válluk kiviláglott.

Fanfan egy ismerős alakot is meglátott mellettük, az óriás Trident-t, aki teljes odaadással valami vasszerszámot izzított egy parázstartón. Most értette meg Fanfan, hogy ez az egész készülődő látványosság nem más, mint a „megbélyegzés”. A csapatosan fogva tartott nők mind tolvajok.

Néhány perc múlva mindegyiküket megjelölik a kitörölhetetlen bélyeggel, s aztán saját lakóhelyük szerinti börtönökbe viszik őket.

S most úgy érezte, hogy megáll benne az ütő. Káprázat játszana érzékeivel? Nem, nem, a valóságot látta. Az a tündöklő aranyhaj, az a tiszta és édes arc, az a megadó szomorúság a szemekben... De miért volna ő tolvaj? Hogy lehet bűnözők közé állítani?

Azt már nem!

Azok a rendőrbiztosok megbolondultak!

Fanfant őrjítő düh szállta meg. Szót se ejtve a dobot odanyomta Kövér Pierre markába, kirántotta a kardját, hatalmasat kiáltott, úgyhogy a bámész nép félrehúzódott az útból, s felemelt karddal a kezében néhány ugrással a kis csapatnál termett és fájdalmasan kiáltott:

– Stella! Stella!

166

19. PARANCSARA, MARSALL ÚR!

A kislány felnézett, s íme Fanfan állt mellette. A fiú bal karjával szorosán átölelte.

– Stella, ó, Stella! – kereste a szavakat. – Meg tudsz nekem valaha is bocsátani?

Egyedül én vagyok a hibás, és most téged akarnak büntetni!

A tömegben élénk zajongás támadt. A jóézésű emberek meg voltak hatva. Néhányan odakiáltottak:

*– Nagyon jól teszed, ha kiszabadítod a kicsikét! Ilyen fiatal gyermeket nem lehet a tolvaj nők közé sorolni!

Fanfan el akarta vinni magával Stellát. Csakhogy kénytelen volt figyelembe venni, hogy a meglepetésükből lassan ocsúdó rendőrbiztosok fenyegetően lépnek feléje. A harag ekkor vad dühvé alakult át benne, valami hideg és józanul gondolkodó indulattá, melyet félelmetes elszántság táplált. Ilyen lélekkel bárminek képes lett volna nekimenni. Kettévágott volna egy hegyet, kitérített volna medréből egy folyót, egyetlen vállmozdulattal romba döntötte volna a büszke reimsi katedrális!

Stellát a háta mögé állította, vívóállásba helyezkedett, s csatázni kezdett a rendőrbiztosokkal. Ezek hatan pedig úgy vélték, hogy könnyen elbírnak egy ifjonccal, aki alig ér a vállukig.

De hamar rá kellett jönniök, hogy tévedtek. Fanfan olyan -volt, mint egy ördög, akinek karja még egy sátáni karddal is meg van toldva. Egyszerre volt ott mindenütt, szinte megkétszereződött, újra és újra támadt. Kardja minden irányban sebesen villogott, forgott, mint egy cséphadaró. Mintha fénylő, félelmes, fenyegető lángnyelvek csapnának fel körülötte.

A bámész nézők lelkesen tapsoltak, dobogtak és kiabáltak:

- Bravó, fiúcska!
- Az iskoláját, ez aztán a csetepaté!

167

- Bátorság, dobos káplár, kezdedben a győzelem!

Sajnos, Fanfan jobban tudta, hogy bár eddig valóban rámosolygott a szerencse, lassan elpártol tőle. Egész testét s főként a jobb karját bágyasztó fáradtság kezdte lan-kasztani!

De, bár lépésről lépésre hátrább kényszerült, ugyanazzal a vad szenvedéllyel küzdött továbbra is. S el volt szánva a küzdelemre ereje végső határáig.

Egyébként észre lehetett venni, hogy valami megváltozott. Miközben szinte játékosan kezdték a rendőrök Fanfant támadni, észre kellett venniük, hogy tulajdonképpen egy képzetlen vívóval állnak szemben. Nos, jól tudjuk, hogy egy iskolázatlan kezdő sokkal veszélyesebb lehet az ellenfélre, mint egy gyakorlott öreg. Mert a kezdők képesek összevissza csapkodni, nem ismerve és tisztelve a kiérlelt szabályokat és fogásokat, és könnyen veszélyes és kellemetlen sérülést okozhatnak.

Így aztán a biztosok kellő távolságban maradtak, s megelégedtek azzal, hogy fokról fokra jobban körbezárják Fanfant. A győzelem biztos tudatában ugyan miért tették volna ki magukat egy véletlen sérülésnek?

Fanfan hátrált, szeme hat kardot figyelt egyszerre. Néha már úgy érezte, hogy karja lehanyatlik, ujjai szétnyílnak a kard markolatán, annyira elzsibbadtak. De megint csak összeszedte magát, és ismét szépen villogott a kardja. Csakhogy pontosan tudta: közel a vereség pillanata. Egyébként az nem izgatta, hogy legyőzik. De mi lesz akkor Stellával?

Ó, ha tudta volna, hogy néhány pillanattal ezelőtt a tömeg háta mögött lovas katonák kíséretében néhány díszes hintó állt meg a téren.

Egyszerre csak egy dörgő hang riasztotta meg, mely megálljt parancsolt.

S mialatt a rendőrbiztosok, ugyancsak riadtan s egyszerre megfordultak, Fanfan egy díszesen öltözött, magas

168

és erős férfit látott, aki elhessegetve maga előtt a szájtátikat, gyorsan közeledett. Croimont marsall volt. Megállt Fanfan előtt.

– Téged ismerlek – mondta. – Te vagy Tulipános Fanfan, a kis dobos, aki tegnap kitüntette magát a hadgyakorlaton.

– Igenis, marsall úr – felelt Fanfan, de Stella kezét most sem engedte el.

Néhány másodpercig a marsall most is merően nézett rá, akárcsak előző délután.

– Hatan egy ellen... és szinte gyermek – mondta inkább magának. Aztán felemelte a hangját: – Úgy látszik, Tulipános Fanfan, kiváló harcos vagy, tele ötletekkel, merészséggel, amellet vasököllel rendelkezel, és bátor szívvel, mert ehhez igencsak kell a bátorság, hogy valaki ret-tenthetetlenül szembeszálljon hat rendőrbiztossal. Én magam hazafelé indulok. Magammal viszlek téged is. Három nap alatt Versailles-ba érünk. Be akarlak mutatni a királynak.

Fanfan szeme káprázott, s ő maga szinte lerogyott e kurta mondatok görgetegének súlya alatt, s ellentmondást nem tűrő hangsúlya miatt.

– Parancsára, marsall úr – felelte, magabiztosságot erőltetve. Aztán hozzátette: – Csupán...

– Micsoda? – torkolta le Croimont marsall. – Nem örülsz, hogy velem jöhetsz?

– Dehogynem, marsall úr – mondta ragyogó szemekkel Fanfan. – De itt van még Stella. Azt szeretném ...

– Aha, látom – mondta Croimont marsall, és most Stellára vetette vizsla tekintetét. – Ki ez a kislány tulajdonképpen?

– ő Stella, marsall úr!

– Értem, értem. Tán a rokonod?

– Stella szinte a kis húgom – válaszolta Fanfan. – S

169

most egy szörnyű igazságtalanság áldozata. Mielőtt ön idejött, marsall úr, megpróbáltam kiszabadítani ...

– Az egésznet majd később elmeséled. A hosszú úton lesz alkalmunk beszélgetni. Stella is velünk jön. Éppen ilyen idős lehet az én Pascaline leányom. Stella majd együtt nevelkedik vele Lagny-i kastélyomban. Művelt hölgyet faragunk belőle.

– Marsall úr, kérem – kezdte újra Fanfan, akit nem olyan fából faragtak, hogy hamar inába szálljon a bátorsága, még Franciaország marsallja előtt sem – van itt még egy jó barátom, egy kitűnő bajtársam ...

– Akár a testvéred, ugyebár?

– Igenis, marsall úr!

– Nahát, akkor hozd ide. Elvisszük őt is. Fanfannak nem volt nehéz Kövér Pierre-t megkeresni,

mert ott állt a nézők közt.

– Gyere gyorsan, Croimont marsall magával visz minket Versailles-ba. Látni fogjuk a királyt!

Kövér Pierre, aki rettenetesen izgult az előző harci jelenet láttán, még mindig remegett.

– Fanfan – rebegte –, ha rám bízna a választást, én inkább ...

– Rád hagyjam a választást? Hát nem érted, te fajankó? Versailles, az udvar, a király!

– Persze, ez igaz, Fanfan. Mégis ...

Látva, hogy Kövér Pierre aggályoskodása kezd megint a végtelenbe nyúlni, Fanfan majdnem dührohamot kapott.

– Ide figyelj – mondta neki –, ha még mindig ellenkezel...– s ugyanakkor rámutatott a térdére. Ez volt az az érv, melyet Kövér Pierre megtanult tisztelni.

– Ne csináld, Fanfan – sietett megelőzni. – Szívesen veled megyek. Különben is régóta tudom, hogy te mindig a javamat akarod.

Odaléptek a marsallhoz.

170

– Marsall úr, kérem – szólította meg Fanfan –, ha merészelhetnék még egy kérést ön elé terjeszteni...

– Merészelj, fiam – mondta a marsall, s közben előhúzott a mellényzsebéből egy gyémántokkal kirakott órát, és rápillantott. – De iparkodj. Mert délfelé jár az idő, és estére már Château-Thierryben szeretnék megszállni.

– Marsall úr, szeretnék az édesanyámnak írni.

– Valóban ez az utolsó kívánságod?

– Igenis, marsall úr. Ha írhatok anyámnak, ezentúl csak arra fogok gondolni, miképpen szolgálhatom önt, marsall úr.

– Ezt jól mondtad – szögezte le a marsall. Tapsolt egyet.

– Picard! Poitevin! Hozzátok ide az írótaáblát.

Két lakáj bújt elő az egyik kocsiból.. Picard-nak üres volt a keze, Poitevin viszont hozta az írótaáblát, mely egy bőrrrel bevont vastag fatábla volt, rajta két, fedeles tintatartó, néhány ív papír, egy tolltartó lúdtollakkal és egy porzós tégely. A bőrbe bele volt domborítva a Croimont család címere, amely mint köztudomású, kék mezőben három kereszt a hármashalmon.

A lakájok tudták, mi a dolguk. Picard, aki kissé púpos volt, előrehajolt, Poitevin az ő görbe hátára tette az írótaáblát. S Fanfan, akiben volt annyi önbizalom, hogy bármilyen helyzetben feltalálja magát, fogott egy lúdtollat, belemártotta a kalamárisba, s ott helyben írni kezdett:

Drága édessanya!

Súlyos ügyben kell a bocsánatát kérnem. Ígéretem ellenére, itt vagyok Reimsben, ahol sok kalandon mentem át. Találkoztam nagyapával, ő igazi jó ember. S nagyon szeret minket. Egyszer majd velem megyek haza.

Most Párizsba megyünk barátommal, Croimont marsállal, aki az udvarnál is be fog mutatni.

Még két nap, s a maguk fia meglátja a királyt!

171

Mint láttyák, jól vagyok. De boldogságom még nagyobb volna, ha magukkal megoszthatnám.

Szeretettel csókólok mindenkit: Tulipános Fanfan

Croimont marsall, aki Fanfan fölé hajolt, mosolyogva követte nyomon a fogalmazást.

– Fanfan – mondta neki, mikor kész lett a levéllel –, nagyon előkelő stílusod van. De ami a helyesírást illeti, jobban forgatod a kardot, mint a tollat. Három nagy hibát vétettél.

S mutatta a hibás *édessanya*, *fogg* és *láttyák* szavakat. De ennél sokkal nagyobb hibák se ingatták volna meg Fanfan önbizalmát. Már majdnem kiszaladt a száján az a válasz, amívei egyszer már Kövér Pierre-t kifizette, vagyis hogy szerinte az egész helyesírás csak fecsegés és egy nagy nulla. De idejében észbe kapott, és szép engedelmesen kijavította a hibákat. Egy kis porzót szórt a papírra, hogy a tinta felszáradjon, összehajtotta a levelet, s odaadta az egyik ott báméskodó polgárnak, hogy legyen szíves elvinni a legközelebbi postaállomásra.

A marsallban annyira buzgott a jóindulat, hogy Fanfan vállára csapva így szólt hozzá:

– Ne szomorkodj, Tulipános Fanfan. Néhai szeretett mesterem, Saxe marsall még kevésbé tudta a helyesírást, mint te. De ettől még mindig ő volt a század legnagyobb hadvezére. A legfontosabb minden dologban, hogy az embernek helyén legyen a szíve.

A hintókba fogott lovak meg a hátsparipák is már türelmetlenül nyihogtak.

A marsall felszállt a hintájába. Kövér Pierre Fanfan intésére követte a marsallt.

Aztán Fanfan, akár egy lovag, bal kezét nyújtotta Stella felé. A szőke kislány ragyogott a boldogságtól, s ujj-

172

hegyel érintve Fanfan kezét, egy ugrással bent termett a hintóban, de olyan természetes bájjal, mintha egész életében ilyesmiben lett volna része.

Abban a pillanatban, mikor Fanfan utolsóként beszállt a hintóba, ugyanúgy, mint azon a napon, melyen először tette lábát a nemes város, Reims köveire, az összes templom harangjai delet kezdtek kongatni. S mintha hol tompábban, hol csilingelem mind azt mondaná:

– Hosszú életet, sikert és szerencsét kívánunk, kedves Tulipános Fanfan!

TARTALOM

1. Búcsú az öreg malomtól..... 5
2. Meglepetések útközben..... 13
3. Elrepült a madárka?..... 20
4. A vidám mosónők..... 28
5. Az aranyhajú lány..... 38
6. Stella..... 49
7. Csapdában..... 58
8. Rabszolgasorban?..... 68
9. Férjek és vőlegények..... 80
10. Az öreg várkastély..... 92
11. Estebéd gyertyafénynél..... 99
12. Mi történik egy jótékony eső után? 108
13. Mit látni hajnalban?..... 114
14. A választás órája..... 123
15. A Meténgtől a Bazsarózsáig 132

16. Fény derül a titokra..... . 141
17. Jolicoeur őrmester kapóra jön..... 152
18. Tulipános Fanfan csatába indul..... 157
19. Parancsára, marsall úr!..... 167

HU ISSN 0324-3222

ISBN 963 11 6649 X

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest

Felelős kiadó: Sziládi János igazgató

Szakra Lapnyomda, (90-0799), Budapest, 1990

Felelős vezető: dr. Csöndes Zoltán vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Rónaszegi– Miklós

Műszaki vezető: Szakálos Mihály

Képszerkesztő: Kiss Tibor

Műszaki szerkesztő: Lienerth Anna

Terjedelem: 10,67 (A 5) ív. IF 6430